

CEZA VE TEVKİFEVLERİ
Genel Müdürlüğü Yayınıdır

Yıl 5 Sayı 63
Mart 2019

63

www.cte.adalet.gov.tr

Aylık Kültür ve Yaşam Dergisi

DEĞER

“EY ŞEHİT OĞLU ŞEHİT,
İSTEME BENDEN MAKBER,
SANA ÂGÛŞUNU AÇMIŞ
DURUYOR PEYGAMBER.”

MEHMET AKİF ERSOY

DEĞER

06

*Bu Vatan Toprağıdır
Bir Karışı Verilmez*

MANEVİYAT

08

*Bir Destandır
Çanakkale*

YERLİ TEKNOLOJİ

36

*Yerli ve Milli Akımın Öncüsü
Nuri Demirağ*

HİKAYE

56

*Beyaz
Gelinlik*

/cte.deger

/CTEdeger

www.cte.adalet.gov.tr

Türk Milletinin Bağımsızlık Mücadelesinin Simgesi MEHMET AKİF ERSOY

Milli Şair Mehmet Akif Ersoy, İstiklal Marşı'nın kabulünün 98'inci yılında yad ediliyor

1873

Bazı kaynaklara göre İstanbul Fatih'te, bazı kaynaklara göre ise Canakkale Bayramic'te 1873'ün aralık ayında doğdu

1888

Babasının vefatının ardından yaşadığı sıkıntılar nedeniyle Mülkiye Mektebini bırakıp, Halkalı Baytar Mektebi'ne kaydoldu

1898

Tophane-i Amire Veznedarı Mehmet Emin Bey'in kızı İsmet Hanım'la evlendi, bu evlilikten üç kız ve üç erkek çocuğu dünyaya geldi

Mezuniyetinin ardından memuriyet hayatına başladı ve Anadolu, Rumeli ve Şam bölgelerinde görev yaptı

1911

Önül kitabı "Safahat" 1911'de, ikinci kitabı "Süleymaniye Kürsüsünde" 1912'de, üçüncü kitabı "Hakkın Sesleri" ve dördüncü kitabı "Fatih Kürsüsü'nde" 1913'te, beşinci kitabı "Hatıralar" ise 1917'de yayımlandı

1914

Osmanlı'nın Birinci Dünya Savaşı'na dahil olmasıyla birlikte, Müslümanları bir bayrak altında toplamak, Türkleri siyaseten bir arada tutan Pantürkizm idealini gerçekleştirmek için kurulan Teşkilat-ı Mahsusa'ya katıldı

İngiliz ve Fransızların, sömürgelerinden topladıkları Müslüman askerlerine yaptıkları propagandaya karşı propaganda yapmak üzere Berlin'e gönderildi

1920

Mustafa Kemal'in davetiyle Sebülreşad dergisini Ankara'da yayımlamak üzere 24 Nisan'da Ankara'ya ulaştı ve Taceddin Dergahı'na yerleşti

Burdur milletvekili olarak Büyük Millet Meclisi'ne seçildi

1921

Milli marş için açılan yarışmaya gönderilen toplam 724 eser değerlendirildiği halde, İstiklal Marşı olacak bir eser seçilemedi

İstiklal Marşı yarışmasına 500 lira ödül verileceği için katılmayan şair, yakın çevresinin ısrarı üzerine İstiklal Marşı'nı yazmayı kabul etti

İstiklal Marşı on gün içerisinde tamamlandı

1 Mart'ta başkanlığını Mustafa Kemal Atatürk'ün yaptığı Meclis görüşmelerinde İstiklal Marşı Şiiri, elemelerden kalan son altı şiirle birlikte Meclis'in seçimine sunuldu

Hamdullah Suphi Bey'in kürsüden okuduğu, Atatürk'ün "Bu marş, bizim inkılabımızın ruhunu anlatır" dediği İstiklal Marşı, 12 Mart'ta kabul edildi

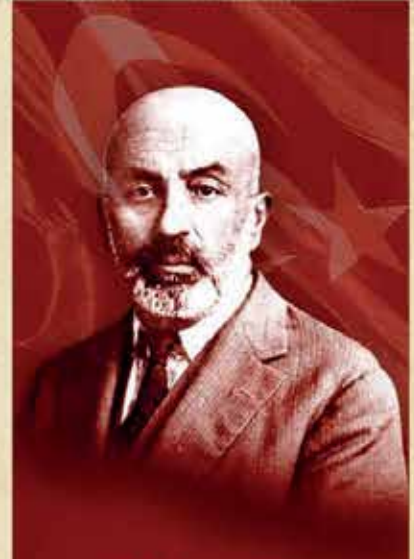
Mehmet Akif, ciddi maddi sıkıntı içerisinde olmasına rağmen, kazandığı 500 liralık ödülü yoksul kadın ve çocuklara iş öğreten Darülmesai'ye bağışladı

Milli Şair, İstiklal Marşı'nı Türk milletine armağan ettiği için Safahat eserine koymadı

1936

Uzunca bir süre Mısır'da yaşayan ve orada Türkçe dersleri veren Ersoy, tedavi için İstanbul'a döndü

Büyük şair 27 Aralık'ta Beyoğlu'ndaki Mısır Apartmanı'nda vefat etti

MEHMET
AKİF ERSOY

Şiirlerinde milli ve manevi duyguları ön plana çıkaran İstiklal şairinin "Asım'ın nesli" tanımlaması, halen kanaat önderleri tarafından ideal bir gençlik ifadesi olarak kullanılmaya devam ediyor

Ersoy, Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülleri kapsamında 2018 yılı vefa ödülüne layık görüldü

DEĞER

AYLIK KÜLTÜR VE YAŞAM DERGİSİ

Yıl: 5 • Sayı: 63 • Mart 2019

CEZA VE TEVKİFEVLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
YAYINIDIR.

YAYIN KURULU

Şaban YILMAZ (Yayın Kurulu Başkanı)
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü

Namık Kemal VAROL (Genel Müdür Yardımcısı)

Barış ÖNER (Daire Başkanı)

Nuri ŞAHAN (Tetkik Hâkimi)

Yasemin ARIK (Yazı İşleri Müdürü)

Hakan ERDEM (Yayın Koordinatörü)

EDİTÖR

Değer Dergisi Yayın Kurulu

SAHİBİ

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Adına
Şaban YILMAZ (Genel Müdür)

YAZARLAR

A. Gül AŞIK • Abdullah KAYA • Canan Olpak KOÇ
Celal CEYLAN • Deniz ÖZYÖRÜK • Ejder TOPAL
Ferhat ÇELİKER • İsa TİYEK • İpek ALAZ
Hatice KELEŞ • Hakan KILIÇ • Murat NAMDAR
Muhsin KURT • Mehmet GÖKCE • Mehmet VARNALI
Meltem YAMAKOĞLU • Mustafa Recep KOLCU
Murat KURT • Ramazan SAĞIR • Sibel KARAGÜL
Suna ÖĞÜR • Şirin Ceren ÇAKIR • Yaşar İNCİ

FOTOĞRAFLAR

Cesim ŞEKER • Hüseyin ÖZTÜRK • Ferdi ÖTER
Hayri TURHAL • Gökhan SARI

GRAFİK TASARIM

BrainTurk Reklam Tanıtım Tasarım Ofisi

BASKI

Ankara Açık Ceza İnfaz Kurumu Matbaası İstanbul Yolu
15. km Hava Müzesi Karşısı Şaşmaz / Ankara
Tel: (0312) 278 76 10 **Faks:** (0312) 278 25 68

MATBAA-BASKI ŞEFİ

Zafer KARAKAYA

YAYIN TÜRÜ

Yerel Süreli Yayın

BASIM TARİHİ

05/04/2019

İLETİŞİM

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Anafartalar Mah.
Agah Efendi Sk. No:70/1, 06050 Altındağ/ANKARA

Değer Dergisi Tel: (0312) 507 05 67

Değer Dergisi Faks: (0312) 223 43 91

e-posta: ctedeger@gmail.com

Web: www.cte.adalet.gov.tr

Sesleniş gazetesinin ekidir.

Değer dergisi 25.000 adet basılmıştır.

Siz neredeyse derginiz orada!

www.cte.adalet.gov.tr
adresinden dergimizin arşivine
ücretsiz ulaşabilir, indirebilir,
okuyabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

SAYI

Editörün Notu	03	Ayın Önemi	19	Sizden Gelenler	47
Şiir ve Mektuplar	04	Canlılar Alemi	20	Sinema	48
Başyazı	05	Felsefe	22	Müzik	50
Değer	06	Spor	24	Sizden Gelenler	51
Maneviyat	08	Gezi	26	Tarihin Arka Sokağı	52
Aile	10	Foto Değer	32	Kültür ve Gelenekler	54
Hayatın İçinden	11	Çanakkale İnfografikler	34	Hikâye	56
Çocuk	12	Yerli Teknoloji	36	Sizden Gelenler	58
İnsan	14	Sağlık	38	Meslekler	60
Araştırma	15	Psikoloji	40	Fıkralar	62
Bilim	16	Kadın	42	Değer Bulmaca	63
Afetler	17	Edebiyat	44		
Yaşam Boyu Gelişim	18	Kitap Önerileri	46		

05

BAŞYAZI

"Ecdadımızın cansiper mücadelesi ettiği
Çanakkale Savaşı bütün dünyaya örnek
olan kutsal bir değerdir."

26

GEZİ

Vadi-i Leman:
ADİYAMAN

44

EDEBİYAT

Çanakkale
Savaşında Bir Şair:

AHMET HAŞİM

40

PSİKOLOJİ

Tükettikçe
Tükenmek

22

FELSEFE

BİR UMUDU
OLMALI İNSANIN
İLKBAHAR GİBİ

52

TARİHİN ARKA SOKAĞI

Yıl 1914 Çanakkale
"Ben size taarruzu
emretmiyorum ölmeyi
emrediyorum."

24

SPOR

KOCA YUSUF
"The Terrible Turk"

KIYMETLİ OKURLAR,

Dergimizin mart sayısı değeri “Çanakkale Ruhu...” Bu destanı her mart sayımızda işleyerek tarihe altın harflerle kazınmış Çanakkale destanımızı anlatmayı bir görev biliyor ve sizleri tarih ve değer dolu bir sayıyla baş başa bırakıyoruz.

Milletlerin tarihinde gelecekları açısından dönüm noktası olan önemli hadiseler vardır. 1915 yılında Çanakkale’de cereyan eden muharebeler de, milletimizin geleceğı açısından böyle bir dönüm noktasını teşkil etmektedir. Zira Çanakkale, topyekûn yok edilmek istenen bir milletin varoluş mücadelesini verdiği, “Ben varım.” dediğı yerdir.

Çanakkale Zaferi, dünyada eşi benzeri olmayan bir şahlanıştır. Dünya tarihinde bir benzeri olmayan Çanakkale Savaşı, Türk’ün ruhunda var olan bağımsızlık ruhunun, güçlü direnme geleneğinin destanlaşan dışı vurumudur.

Bu milletin, insanlık tarihinde bir benzeri olmayan, tarihin akışını değıştiren Çanakkale’deki şahlanışını “Çanakkale Destanı” ile ebedileştiren Mehmet Akif Ersoy, bu destandan sonra İstiklal Marşını da yazarak tarihe geçmiştir.

Bütün yoksulluklara karşın kalplerinin zenginlikleriyle Anadolu’dan “Vatan Sağolsun” diyerek şehadet şerbeti içmeye gelmiş kahraman ecdadın, düşmanını kötü emelleriyle birlikte Ege’ye gömdüğünü, Ege’nin kan kızı ve Çanakkale toprağı üzerinde oluşmuş kan deryasını düşünün! Düşmandan değil, geleceğın getireceklerinden korkan gözlerle cephelere mermi taşıyanları, bir parça bezle onlarca askeri tedavi edenleri, Türk olmadığı halde din kardeşinin yardımına koşanları ve nice kahramanları ağırlamış Çanakkale’nin kutsal kan ile sulanmış, kutsal toprağının

bu milletin kaderinde dönüm noktası, bağımsızlığın eşiğı olduğunu aklınızda tutun ve hayal edin!

Mehmetçik; cihana, yurduna alçakları asla uğratmayacağını, gövdesini siper edip, bu hayasızca akını durdurarak gösteriyordu. Mehmetçiğın başı yükselerek arşa değiyordu. İtilaf Devletleri:“Çanakkale Geçilemedi!” diyordu.

Şanlı hilal dalgalanıyordu şafaklar gibi,

Helal oluyordu artık dökülen kanların hepsi,

Bayrak, vatan, millet esaretten ebediyen kurtuluyordu.

Bütün cihan, Türkiye’nin Türklerin olduğunu anlıyordu.

Dün Çanakkale’de bir mozaik gibi; dili, dini, ırkı ne olursa olsun birbirinden ayrılmayan, omuz omuza savaşı bu millet, hiçbir oyuna gelmeyecektir. Bu memlekette yaşayan herkes kardeşir. Dün Çanakkale’yi geçemeyen o dev cüceler, bugün asla hayallerine kavuşamayacaklardır.

**EY BU TOPRAKLAR İÇİN
TOPRAĞA DÜŞMÜŞ
ASKERLER,
MEKANINIZ CENNET
OLSUN...**

Şanlı Destan

Yürü ey millet yürü,
Destanlar yazdın bir sürü
Göklere kazdın ismini
İşte budur Türk'ün eseri

Şehitler verdin bu yolda,
Teslim olmadın Anadolu'da
Türkiye'nin sesini
Duyurdun tüm dünyaya

Bu millet küllerinden doğdu
Bir nesil şehit oldu,
Tüm düşmanlara karşı
Bu millet dimdik durdu

Bu vatan uğruna
Kimler yürümedi ki hakka,
Kınalı şehit olduğunda
15'inde değildi daha

Bu millet teslim olmaz,
Camilerde ezanlar susmaz,
Zalime boyun eğmez
Tanktan tüfekten korkmaz

Tarihe yazılmıştır adı,
Anadolu'dur vatani
Bayrağıdır şehidin kanı
Barıştır dünyada eşi
Türk'tür dünyada yoktur eseri.

Eray DURSUN Ordu E Tipi Kapalı CİK, Hükümlü

TEŞEKKÜR MEKTUPLARI

Çocuk Eğitimevinden Merhaba, Değerlerimize değer katan kıymetli Değer dergisi ailesine,

Değer dergisini okuduğum süre içerisinde milattan öncesi, Orta Çağ, geçmişte ve günümüzde yaşananlar hakkında çok değerli bilgiler edindim. Bu dergi sayesinde genel kültür bilgim arttı, ufku genişledi. Kendimi **bir küp dolusu hazine** bulmuş gibi hissediyorum. Okudukça sosyal hayata, dış dünyaya çok daha güçlü bir şekilde hazırlanıyorum.

Kendime "**değer defteri**" edindim. Her ay derginizde öğrendiğim yeni bilgileri o deftere yazıyorum. Yazdıkça anlıyorum ki; okumak, öğrenmek ve öğrendiklerini uygulayabilmek kadar güzel bir şey yok bu dünyada. Bu nedenle ben de ve benim gibi olan hükümlü tutuklu kardeşlerimde bu farkındalığı oluşturduğunuz için siz değerli Değer ailesine kendim ve eğitim evindeki bütün hükümlü kardeşlerim adına teşekkür ediyorum. Rabbim başarılarınızı daim etsin.

Azer SÖYLEMEZ Ankara Çocuk Eğitimevi, Hükümlü

Unutulmayacak Destan: “ÇANAKKALE”

Çanakkale; 1915 yılının 18 Mart sabahında din, vatan, devlet, millet ve bayrak sevdasıyla Allah'a inancı, dirayeti, umudu elden bırakmayan kahramanlarımızın destan yazdığı yerdir. Çanakkale savunması ise öz yurdunu korumak için şahlanan yaralı bir ulusun; sayı, mermi, top ve teknoloji olarak üstünlüğü tartışılmaz olan düşmanlarına göğsünü siper ederek, düşmanı felce uğrattığı savaştır. Bu mücadele ve zafer, dünya savaş tarihlerine geçmiş, Türk tarihine altın harflerle yazılarak kahramanlık ve şeref abidesi olmuştur.

“Şu Boğaz harbi nedir? Var mı ki dünyada eşi? En kesif orduların yükleniyor dördü beşi.” Çanakkale Zaferimizin 104'üncü yıl dönümünü kutluyoruz.

Türk milletinin Balkan Savaşı yenilgisinden sonra artık ebediyen söndüğüne ve yok olduğuna hükmedenler, Çanakkale savunması karşısında şaşırıp kalmışlardır. Çanakkale, birçok olağan dışı hadisenin de yaşandığı yerdir. Çanakkale, düşmana hücum etmeden önce kendi cenaze namazını kılarak Allah'a, milletine verdikleri sözü tutarak şehadete erenlerin destanıdır. Kendi yarasına aldırmadan, düşman yarasını gömleğinin parçasıyla saranların, onlara kendi suyundan verecek kadar mert ve yiğitçe savaşanların destanıdır. Çanakkale, düşmanın yaralandığını gören kahraman Türk askerinin yaralı

düşman askerini sırtına alıp onların siperine bırakan Mehmetlerin destanıdır. İşte Çanakkale ruhunun esası, onların nasıl şehit olduğundan ziyade, güçlü bir maneviyata sahip olarak yaşadıklarını anlamak ve yaşamak olmalıdır.

Ecdadımızın cansiper mücadele ettiği Çanakkale Savaşı bütün dünyaya örnek olan kutsal bir değerdir. Çanakkale kahramanları vatan, bayrak, namus ve şerefi için gözünü kırpmadan kocaman yüreğiyle ölüme meydan okumuştur. Çanakkale savunması bir milletin, bir gençliğin savunması olmuştur. Savaşa katılan komutanlar, subaylar, astsubaylar ve erler savaşın her alanında üstün morallerini maneviyat, vatanseverlik ve fedakarlıkları ile birleştirerek kudretlerinin büyüklüğünü ispat etmişlerdir.

Çanakkale'de savaşın her safhasında, en üstün komutanından erine, kadınından çocuğuna kadar herkes dillere destan olan kahramanlık örnekleri göstermişlerdir.

Çanakkale'yi geçilmez yapan ve 18 Mart 1915'te zafere ulaşan, komutan Mustafa Kemal Atatürk'ü, 215 kilo ağırlığındaki top mermisini sırtlayarak, topun namlusuna süren efsane kahraman Seyit Onbaşıyı, Yüzbaşı Sırrı Beyi, Onbeşlileri, 57. Piyade Alayı şehitlerini, Kınalı Hasanları, dedelerimizi ve yüzlerce liseli, üniversiteli şehitlerimizi rahmetle, minnetle ve saygı ile yâd ediyorum.

Yaşar İNCİ

Kayseri Çocuk ve Gençlik Kapalı CİK, İnfaz ve Koruma Memuru

DEĞER

BU VATAN TOPRAĞIDIR BİR KARIŞI VERİLMEZ

Çanakkale Savaşı'nda her 1 metreka-
reye ecdadımızın 5 litre kanı akmış-
tır. Yine Çanakkale'de 1 metreka-
reye 6 bin mermi düşmüştür. Çanakkale
hakkında yerli ve yabancı iki bin-
den fazla kitap kaleme alınmıştır.
Dünya tarihinde hakkında bu kadar
kitap yazılan başka bir savaş yoktur.
Hatta 100 kitap yazılan bir savaş bile
yoktur.

İnsanın kalbine farklı farklı şeyler
düşer. Ancak bunlardan bazıları hep
kalpte kalmalıdır. İşte Çanakkale'de
kalpte kalması gereken o şeylerden
biri.

Aradan 104 sene geçmiş ve bu süre
zarfında Çanakkale'yi devamlı anmı-
şız. Peki, anlayabilmiş miyiz? Bana
sorarsanız hayır. Bugün Türkiye'nin
etrafında meydana gelen olayların
nedenini merak eden bir insan,
bundan 104 sene önce Çanakkale'de
neyin yaşandığını biliyorsa, bu hadi-
seleri anlamış olur.

Hepimiz lise yıllarında bize öğretil-
diği kadar yahut Çanakkale ile ilgili
okuduğumuz kitaplardan konuya
dâhil birkaç cümle söyleyebiliriz. Bu
kadarıyla mevzunun anlaşılmayaca-
ğını bilirim. Sadece 1915'e bakarak
Çanakkale'yi anlamak, iki saatlik bir
filmin otuz saniyelik fragmanına
bakarak yorum yapmaya benzer.
Çanakkale'yi anlamaya belki Ka-
nuni Sultan Süleyman devrinden
başlamak gerek, devletin en zirvede
olduğu yerden. Hadi oradan baka-
madık illa ki Sultan 2. Abdülhamid
Han devrinden bahsetmek gerek.
Dünya harbinden yaklaşık yirmi yıl
önce Alman İmparatoru bir dünya
harbi çıkarsa savaşa Almanya'nın
yanında girip girmeyeceğini Sultan
Abdülhamid Han'a sorduğunda ce-
vaben: "O gün şartları ve milletimin
menfaati neyi gösterir bilemem. O
yüzden size söz veremem." demiştir.
Bu olayın sonrasında hasbihâl ettiği
dostuna: "Savaşa Almanya'nın ya-

nında girilmez bu savaşı denizlere
hâkim olan kazanacaktır." demiştir.
1915 yılında bir Fransız gazetesinin
manşeti, "1453'ün İntikam Vakti".
Batılı Çanakkale Savaşına bizim bak-
tığımız gibi bakmıyor yani dertleri
petrol ya da sıcak denizlere inmek
değil. Dertleri imanı yok etmek,
küfrü galip kılmak. Bunu da, bakıl-
dığında yapabilecek güce sahiptiler.
İşte Çanakkale, mümkünatı müm-
kün gibi gözükmeyen mümkünlerin,
nice olmazların olduğu yerin adıdır.

Meseleye bir de şu yönünden baka-
lım. Kendi evladımızı getirsek gözü-
müzün önüne. Anneler, babalar ne
dediğimi çok iyi anlayacaktır. Doğ-
sun diye üstüne titrediğimiz, attığı
adımdan yediği lokmaya kadar dik-
kat ettiğimiz evlatlar. Yetiştirip 15'li
20'li yaşlara getirip askere gönder-
diğimiz evlatlar. Bir gün kapı çalın-
dığında şehadet haberini aldığımız,
ateşin yalnız düştüğü yüreği yaktığı,
üstünden zaman geçse de yangını-
nın hala devam ettiği evlatlar.

**Galatasaray Sultanisi öğrencilerini
cephede karşılayan komutan
anlatıyor:**

"Bir akşam vaktiydi yeni birlikler
gelmiş, aralarında bıyıkları terle-
memiş yüzleri pırıl pırıl gençler
vardı. Bu gençlere siz kimsiniz diye
sorduğumda, gençler selam verip
Galatasaray Sultanisi öğrencileri-
yiz, komutanım demişlerdi. Onlara
tüfeğin nasıl çatıldığını, merminin
nasıl basıldığını sorduğumda hiçbir
şey bilmediklerini gördüm. Elimden
geldiğince onlara sabaha kadar ne
yapmaları gerektiğini anlattım. Sa-
bah olduğunda düşman bombardı-
manı başlamıştı. Akif'in şiirinde ifade
ettiği hal ile:

**"Ölüm indirmede gökler, ölü
püskürtmede yer,
O ne müthiş tipidir: Savrulur
enkaz-ı beşer..."**

Tam böyle bir durumda çocuklar
ne yapıyor diye onlara baktığımda,
birbirlerine sarılmış tir tir titiyorlardı.
Yanlarına doğru yaklaşmaya başla-
yınca aralarından biraz daha iri olanı
ayağa kalkıp bir marş söylemeye
başladı:

**"Annem beni yetiştirdi bu ellere
yolladı,
Al sancağı teslim etti, Allah'a
ısmarladı..."**

Bunu duyan diğer gençler de hep
bir ağızdan eşlik edince hücum emri
verdim. Bir anda nereden geldiğini
kestiremediğimiz bir mavzer atışı
başladı. Çocuklara yat emri verdim
ama bir de baktım ki hepside bir
gül bahçesine koşar gibi mermilerin
üzerine koştular.

İşte tam bu esnada Trabzon'da bir
annenin elindeki çamaşır selesi yere
düştü, Yozgatlı bir annenin dizindeki
derman bitti bir yere oturup, "ah
yavrum" diyebildi. Üsküp'teki bir
annenin elleri titredi ve gözlerine se-
bebini bilemediği yaşlar hücum etti.
Kırım'da, Bakü'de, Şam'da, San'a'da
(Yemen) annelerin ciğeri sızladı. Öyle
değil mi? Dışarıda çocuğun ayağına
diken batsa içeride "anne" dermiş.
Anne yüreği işte. Ateş düşmüştür ve
sineleri kavurmuştur.

Bakınız bugün bir anne baba ev-
ladını askere gönderse ne zaman
döneceğini bilir. Eski dönemler için
konuşursak, işte 18 ay sonra gelecek

**İNSAN SEVDİĞİNİ BİR
KERE KAYBEDER. İNSAN
SEVDİĞİNİ BİR KERE
TOPRAĞA VERİR.
BUNUN İSTİSNASI
ÇANAKKALE'DİR.
ÇANAKKALE'DE ANNE
BABALAR TAZELENE HER
UMUTLA YIKILAN
HER HAYALLE SEVDİKLERİNİ
BİR KEZ DAHA BİR KEZ
DAHA GÖMMÜŞLERDİR.**

ya da 15 ayı var veyahut kısa dönem diyebiliyoruz. Fakat o dönem için böyle bir şey yok. Çünkü 4 sene sonra gelen de var 8 sene sonra gelen de 10 sene sonra dönüp gelen de var. Aileler çocuklarını askere yollamışlar 2 sene geçmiş aradan, harp bitmiş ne dönüp gelen biri var ne mektup ne de başka bir şey. Hal böyle olunca şehit annesiyim, şehit babasıyım diye başları dik bir şekilde dolaşmış insanlar. 4 sene sonra bir gün yan mahalleden birinin evladı çıkıp gelince umut tazelenmiş bizimki de çıkıp gelir diye. Aradan bir 4 sene geçmiş gelen yok tam 5. sene girerken bir komşunun eşi çıka gelmiş yeniden tazelenmiş umutlar. Bu ne demek? İnsan sevdiğini bir kere kaybeder. İnsan sevdiğini bir kere toprağa verir. Bunun istisnası Çanakkale'dir. Çanakkale'de anne babalar tazelenen her umutla yıkılan her hayalle sevdiklerini bir kez daha bir kez daha gömmüşlerdir. Çanakkale ölemediğimiz, ölmediğimiz yerin adıdır.

Halil Çavuş, Çanakkale Savaşları başladığında 47-48 yaşlarındadır. Oğlu Ali ise 19-20 yaşlarında yağız bir delikanlı olup çoktan Çanakkale'ye gitmişti.

Günlerden bir gün Halil Çavuş'un hanımı dükkâna korku ve heyecanla gelerek;

**-Bey bey! Eve iki asker geldi.
Seni sordular hemen askerlik**

şubesine gidecekmişsin. Acele git, hele yoksa Alim'e bir şey mi oldu? Yüreğime bir kar düştü.

-Tamam, hanım hele sen sakın ol. Ben şimdi gider, öğrenir gelirim. Canım çekti sen akşam ocağa kuru fasulye koy da yiyelim.

Halil Çavuş alelacele dükkânı toparlar ve askerlik şubesine giderek kendisini tanıtır. Komutan ayağa kalkarak;

-Sen nerede kaldın Halil Çavuş yürü... Bütün Edremitliler Çanakkale'ye gidiyor. Koş yetiş! Halil Bey şaşkınlık içinde komutana:

- Aman komutanım eve varıp haber vereyim. Helalleşeyim komutan...

-Bu mümkün değil, kafileden kopma... Koş! Eve biz haber veriraz.

Aradan bir hayli zaman geçmiş ve Çanakkale Savaşları bitmiştir. Savaşa gidenler birer birer geri dönmekteler. Ve bu gelenlerin içinde Ali'de vardır. Fakat Halil Çavuş'tan bir daha hiçbir haber alınamaz.

Ben var ya o Ali'nin torunuyum hocam! "Nenem, hayatı boyunca her akşam kuru fasulye pişirdi ve hayatı boyunca o yemekten tek bir lokma koymadı ağzına. Hep bize yedirdi. Nenem ölene dek her akşam o boş tabağı sofraya koydu ve kaldırdı."

Balıkesir'de Ali Sururi İlkokulu karşısındaki boşlukta eski ayakkabı tamircisi, kır, pala bıyıklı bir ihtiyar olan Cevdet (Alkalp) dede vardı. Bir akşamüstü konu Çanakkale'ye gelince ağlamaya başladı. Ve devam etti:

"Rahmetli babam, Hafız Ali Çanakkale'de kaldığında, anamın karnında yedi aylıkmışım. Onu hiç tanımadım. Bir fotoğrafı bile yoktu. O günler çok zor günlerdi. Seferberliğin sıkıntıları, Kuva-yı Milliye zamanı, işgal yılları, kurtuluş, yokluk, sıkıntı... Çocukluğumuz hep ekmek peşinde, sıkıntıyla geçti.

Ama anam, benim çocukluğumdan itibaren her sokağa çıkışta, her nereye giderse yanıma

gelir ve:

- Oğlum ben pazara gidiyorum. Baban gelirse beni hemen çağır ha!

- Ben teyzenlere gidiyorum. Baban gelirse beni hemen çağır ha!

- Ben komşulara gidiyorum. Baban gelirse beni hemen çağır, diye tembihlerdi.

Anam babamı bekledi durdu.

Büyüdüm, dükkân açtım. Annem yine her bir yere gidişte dükkâna gelir, gideceği yeri söyler ve "Baban gelirse beni çağır ha!" diye eklerdi.

Aradan yıllar geçti. Anacığım ihtiyarladı. Gene hep değneğini kaparak bana gelir ve "Baban gelirse beni çağır ha!" diye tembihlerdi.

Günü geldi ağırlaştı. Ölüm döşeğinde bizimle helalleşti.

"Bana iyi baktınız, hakkınızı helal edin." dedi.

Bana döndü yavaşça:

Baban gelirse ona: "Annem hep seni bekledi de!" dedi.

Birden irkilerek doğruldu ve kapıya doğru gülümseyerek:

"Hoş geldin bey, hoş geldin!" diyerek ruhunu teslim etti.

İşte Çanakkale, mahşere kadar sürececek bir hasretin adıdır. Düşman askerlerinin yaralılarını toplamasını bekleyen bir Mehmetçiğin karşısında, aynı duruma biz düşsek bizi öldürmek için elinden geleni yapacak namert bir düşmana karşı yiğitlik ve mertliğin ortaya konulduğu yerin adıdır. Mertlik, kendisine mert olana mert olmak değildir. Mertlik sana namertlik yapana bile mert olabilir.

Çanakkale, Allah Resulünün son kale düşmesin diye toprağa düşen yiğitleri uğurlamaya geldiği yerin adıdır. Muhammed İkbal, "eğer bu dünyadan Allah Resulüne bir hediye göndermek seza olsaydı o billur bir kâsenin içinde Çanakkale şehitlerinin kanı olacaktır." demektedir. Bu sebeptendir ki, kendi cenaze namazlarını kılanların yattığı yerin adıdır Çanakkale...

Aydın ÇOLPA
Devrek Açık CİK, Din Görevlisi

MANEVİYAT

"ŞU BOĞAZ HARBİ NEDİR?
VAR MI Kİ DÜNYADA EŞİ?
EN KESİF ORDULARIN
YÜKLENİYOR DÖRDÜ BEŞİ...
ASIM'IN NESLİ DİYORDUM
YA NESİLMİŞ GERÇEK
İŞTE ÇİĞNETMEDİ
NAMUSUNU,
ÇİĞNETMEYECEK."

Bir Destandır ÇANAKKALE

Türk İslam tarihinin altın zaferi, **Çanakkale Savaşı** yalnız bizim değil yakın dünya tarihinin en önemli savaşlarından biridir. Türk Milleti olarak bizler, **Malazgirt Meydan Muharebesinden Kosova Zaferine, İstanbul'un Fethinden, Otlukbeli Zaferine, Çaldıran Zaferinden, Mer-cidabık Zaferine kadar nice zaferlerle tarihimizi süslemiş köklü bir milletiz.** Destanlarla dolu olan tarihimizde, her destanı kalbimizdeki imanımızla, **"Allah yolunda öldürülenleri sakın ölümler sanma. Bilakis onlar diridirler, Rableri katında rızıklanmaktadırlar."** (Âli İmrân 169) ilahi fermanının bize aşıladığı cihat aşkı ve ecdadımızdan bize miras kalan vatan sevdası ve damarlarımızdaki asil kanımızla yazmış ve bütün dünyaya bir millet olarak var olduğumuzu kabul ettirmiştir.

Çanakkale Boğazı'nda İngiliz savaş gemisi Irresistible batarken.

Tabyada bir top ve üzerinde şu yazılı: "Allah bizimledir."

Fransız Bouvet Zırhlısını Batıran Top ve Batarya Komutanı Yüzbaşı Hilmi ve Teğmen Fahri

DEĞER

İşte bu destanların en büyüklerinden biri de Çanakkale'de yazılmıştır. Yedi düvele karşı millet olarak mücadele ettiğimiz, toprağının her zerresi kahraman ecdadımızın aziz kanlarıyla sulanan Çanakkale, millet olarak kahramanlık ve cesaretimizle, vatani için hiç düşünmeden, yardan, serden geçerek canlarını feda eden kahraman şehitlerimizin asil ruhlarıyla süslediği şehitler diyarıdır.

Çanakkale Savaşı, 1. Dünya Savaşı'nın sonlarına yaklaşırken 1915-1916 yılları arasında Gelibolu Yarımadasında Osmanlı Devleti ile İtilaf Devletleri arasında yapılan deniz ve kara muharebeleridir. Deniz harekâtı 3 Kasım 1914'de Gelibolu Yarımadası'nda başlamış ve 18 Mart 1915'e kadar devam etmiştir.

18 Mart 1915 Perşembe günü, gurur ve kibirleri silahlarından daha güçlü olan İngiliz-Fransız donanması, 18 büyük zırhlı, 14 torpido ve korvet ve 6 denizaltı üç saf halinde Çanakkale Boğazına girdiler. Hiç zorlanmadan birkaç saate kalmaz boğazı geçeriz diye düşünerek ateşe başladılar. Ancak evdeki hesapları çarşıya uymadı, Müslüman Türk'ün, aşız yaşarız, evsiz yaşarız ama vatansız yaşayamayız diyen sarsılmaz imanı ile toplarını ateşleyen Mehmetleri hesap edemediler.

Sonuç olarak, İngilizlerin efsanevi savaş gemisi Ocean ve Fransızların meşhur Bouvet zırhlısı ile beraber Çanakkale'yi geçme hayallerini de boğazın derin sularına gömerek Türk'ün gücünü gördüler ve Çanakkale'den geldikleri gibi gitmek zorunda kaldılar.

İşte bu zafer bundan tam 104 yıl önce Edirne'den Kars'a, Zonguldak'tan Adana'ya kadar "Din-ü Devlet", "Mülk-ü Millet" uğruna canlarını feda eden şehitlerin kanlarıyla tarihe şu altın harflerle kazanmıştır. **Çanakkale Geçilmez...**

Çanakkale geçilmez dedirten ruh; siperlerimize fırlattığı el bombası sonucu sağ eli bileğinden kopan ve "Sağ kolumu kaybettim, zarar yok, sol kolum var. Onunla da pekâlâ iş görebilirim." komutanım diyen Mehmetçiğin yüreğindeki ruhtur.

Çanakkale geçilmez dedirten ruh; bir top mermisinin parçaladığı kolundan kanlar içerisinde sarkan et parçasını yalvarırcasına, "Komutanım ne olur şu kolumu kes!" Sağ eliyle yakaladığı ve tuttuğu sarkık kola bakan Teğmen'e "Allah aşkına, Allah rızası için kes şu kolumu kumandanım." diyen ve Allah Allah nidaları arasında çarpışan erlere bakarak: "Bu kol vatana feda olsun." diyen Edincikli Mehmet'in taşıdığı kahramanlık ruhudur.

Çanakkale geçilmez dedirten ruh; ciğerparesi evladını vatana kurban olsun diye kınalayarak cepheye gönderen annelerin, vatana kurban olmak için yetiştirilen, kendini vatanına adayan Kınalı Hasanların, istikbalini düşünmeden, vatan elden giderse halimiz ne olur? diye sınıf olarak cepheye koşan ve şehit olan tıbbiyeli gençlerin ve buna benzer nice vatan evladı şehidin ruhudur. İşte bu ruhtur tarihe altın harflerle Çanakkale Zaferi'ni yazdıran.

Çanakkale Zaferi, yersiz bir gururun Çanakkale boğazının derin sularında boğuluşunun tarihlere kaydedildiği Türk'ün şanlı zaferidir.

Çanakkale Zaferi, Türk denizcilerinin kahramanlığını ve Türk topçusunun

hedefini şaşmayan çelik yumruğunu, 215 kiloluk mermiyi bir anda kaldırıp topa süren ve "Ya Allah, Bismillah" diyerek Ocean gemisini tarihin derinliklerine gömerek savaşın seyrini değiştiren Seyit Onbaşı'nın gösterdiği kahramanlığı dünya devletlerinin kabul ettiği zaferdir.

Metrekareye düşen 6000 mermi ile tam bir cehennem haline gelen, iki merminin havada çarpışma ihtimali 600 milyonda bir iken, olağanüstü bir şekilde onlarca merminin havada çarpıştığı yerdir Çanakkale.

İşgalci güçlerin yanında getirdikleri, Asyalı ve Afrikalı Müslüman askerleri, "Almanlar İstanbul'a yerleştiler, İstanbul işgal altında, halifeyi kurtarmaya gidiyoruz." diyerek kandırıp ceplerinde Kur'an-ı Kerim ile Müslümanı Müslümana kırdırdıkları yerdir Çanakkale.

Çanakkale ruhuyla yanan güneşleri, yurdumuzun üzerinden kıyamet sabahına kadar eksik etme Allah'ım.

Aziz ve necip milletimize Çanakkale misali derin acıları, ağır imtihanları, bir daha yaşatma, bu millete bir kez daha İstiklal Marşı yazdırma Allah'ım. Selam ve dua ile...

İpek ALAZ

Seydişehir T Tipi Kapalı-Açık ÇİK, Psikolog

DEĞER

AİLE

Ailemiz Büyüyor

Anne-Baba ve Bebeğin Adaptasyon Süreci

Aileye yeni katılan her bebek mutluluk, heyecan gibi duyguların yanında bir takım endişeyi, anne baba olmanın vermiş olduğu sorumluluğu ve bununla birlikte aslında yeni bir macerayı da beraberinde getirir. Bir çift olarak hayatını sürdürmeye alışmış kadın ve erkek için aileye yeni bir üyenin katılması, anne babalık rolüne geçiş sürecinde hayatlarında birçok şeyin değişmesine, bu değişim gerçekleşirken ise bir takım kargaşaya sebep olabilir.

İhtiyaçlarını karşılayamayan ve bakıma muhtaç olan bebek, aileye dâhil olduktan sonra anne babanın odak noktası olmaya başlar. **Evliliğin başlarında sorumluluk sadece eşler arasında şekillenirken bebeğin aileye katılmasıyla beraber sorumluluklar bebek üzerinde yoğunlaşacaktır.** Bebeğin bakımıyla ortaya çıkan uykusuz geceler, fiziksel yorgunluk, bitkinlik gibi durumlar yaşanmaya başlanır ki bu noktada anne babanın eşit sorumluluk alarak bu zorlu sürecin üstesinden gelmesi, işleri sanıldığından çok daha fazla kolaylaştıracaktır. **Çiftlerin ortak bir parçası olan bebeğin bakımında görev paylaşımı eşleri birbirine daha çok bağlayan bir işlev görecektir.**

Doğumdan sonraki ilk dönemlerde bebeğin, ailede odak noktası olması normal bir durumdur. Çünkü aileye yeni bir üye katılmıştır ve bu küçük üye bakıma, ilgiye muhtaçtır. Aynı zamanda bu, ebeveynler için hayatlarında yeni bir dönemin başlangıcı ve yeni bir tecrübedir. Ancak zaman geçmeye başladıkça anne ve babanın hem bireysel olarak kendilerine hem de çift olarak birbirlerine zaman ayırmaları gerekmektedir. Birbirlerini ihmal etmeyen, birbirlerine karşı sorumluluklarının bilincinde olan anne ve baba aslında mutlu bir evlilikle beraber bebek için huzurlu bir ortam sağlamış olacaktır.

İlk defa çocuk sahibi olan kadın ve erkeklerde ortaya çıkan mükemmel anne-baba olmaya çalışma çabası çiftlerde stres yaratan en önemli özelliklerden birisidir. Aslında yapılması gereken şey mükemmel anne baba olmaya çalışmak yerine yeterli anne baba olmayı başarmaktır. Bu da bebeğin beslenme, barınma, korunma gibi ihtiyaçlarının yanında sevgi ihtiyacının da karşılanmasıyla oluşabilecek bir durumdur. Bu konularda sürekli olarak kendisini yetersiz hisseden ebeveynlerin özellikle de annenin stresi bebeğe geçecektir ki bu durum kaygılı bebeklere sebep olabilir.

Tüm bunlardan anlaşılabileceği gibi;

Sorumlulukları eşit olarak paylaşan, bebeğin ihtiyaçlarının yanında kendi ihtiyaçlarını da göz ardı etmeyen, çift olarak da birbirlerine zaman ayıran, stresleri törpülenmiş, mükemmeliyetçiliğe sahip olmayan yeterli ebeveynler; mutlu çiftleri, mutlu bebekleri ve mutlu bir evliliği de beraberinde getirecektir.

**İLK DEFA
ÇOCUK SAHİBİ OLAN
EBEVEYNLERDE
ORTAYA ÇIKAN
MÜKEMMEL ANNE-BABA
OLMA ÇABASI ÇİFTLERDE
STRES YARATAN EN ÖNEMLİ
ÖZELLİKLERDEN BİRİSİDİR.**

A. GÜL AŞIK

Karabük Denetimli Serbestlik Müdürlüğü, Psikolog

HAYATIN İÇİNDEN

Kozadaki Kelebek Misali

Merhaba Değerli Okur;

2019 yılının üçüncü ayına geldik ve koca bir kışı da geride bırakıp baharın kapısını araladık bile. Hayat hızla devam ederken birçok şeyi de hızlı yapma eğilimindeyiz. Yaşadığımız anın güzelliklerini görmeden başka bir şeye yetişme, kovalamaca peşindeyiz. Yağmur yağarken şemsiye açmanın, güneş çıkınca gölgeye kaçmanın telaşındayız. Yavaş ve kendiliğinden olan şeylere tahammülümüz yok ve beklemeyi sevmiyoruz. Bir çocuk ayakkabı giymeyi öğrenirken mesela; fırsat vermiyoruz, hemen bir el atıyoruz duruma. Hayat hızla akıp giderken şimdi önce kendimize bir fırsat verelim, elinize çayınızı aldıysanız bir hikâyeyle devam edelim.

Bir gün, bir adam ormanda gezerken bir kelebeğin kozasından çıkmaya çalıştığını gördü. Kozasındaki küçük delikten çıkmaya çabalayan kelebeği saatlerce izledi. Sonra kelebeğin kozadan çıkmak için çabalamaktan vazgeçtiğini, gücünün kalmadığını düşündü. Kelebeğe yardım edip kolayca çıkmasını istedi ve kozadaki deliği daha rahat fışkırtı diye büyüttü. Bu sayede kelebek kozasından kolayca çıkabildi. Fakat çıkmaya daha hazır değildi, bedeni hala kuru ve kanatları buruş buruştu. Adam, kelebeğin gücünü toplayıp, kanatlarını açıp, uçacağını düşünüyordu. Ama kelebek kozasından zamanından önce çıkmıştı. Ne kadar çabalasa da uçamadı ve buruşmuş kanatlarıyla yerde sürünmeye devam etti. Adam iyi niyetli bir şekilde kelebeğe yardım etmeyi istemişti ama bilmediği nokta; kelebeğin kozadan çıkmak için çabalaması, bedenindeki sıvının kanatlarına gitmesini ve bu sayede doğru zamanda kozasından çıktığında uçabilmesini sağlayacaktı.

Çocuklar da kozadan çıkmak isteyen bu kelebek gibidir. Tezgâhın üzerindeki elmayı almaya, boyları yetmeyince kendileri için hiç kolay olmasa da ayaklarının altına koyabilecekleri bir şeyi taşımaya çabalar ve geç de olsa amaçlarına ulaşırlar. Çünkü bunu yapmaya uygun psikomotor becerileri vardır. Her şeyi anne babaları ya da yetişkinler tarafından yapılan çocuklar kendilerini yeterince tanıma fırsatı bulamadıkları gibi düşük özgüvenle yetiştirilirler. Kendi başına yemek yiyebilecek gelişim dönemindeki çocuğa yemeğini annesi yedirirse çocuğun kendi başına bir şeyler yapabilme cesareti kırılabilir. İçinde bulunduğu gelişim dönemi dikkate alınmadan çocuklar adına seçim yapmak, onlar adına karar vermek bir birey olarak kendilerini kabul etmelerini zorlaştırmaktadır. Yani aslında tıpkı kelebek hikâyesinde olduğu gibi çocuğun kanadını kırmaktır.

Düşünsenize yemeğini annesi yediriyor, ayakkabısını annesi bağlıyor, derslerini babası yapıyor. Bu davranış türünde çocuk küçük bir zorlukla karşılaştığında kendi yeteneklerini kullanmak yerine çözümü hep bir başkasında arama eğilimine gidecektir. Bazen de çocuğun hata yapmasına izin vermek gerekebilir. Hatalar çocuğun sağlıklı gelişimini destekler. Hata yapmaktan korkan çocuk hata yapmamak için bir şey yapmama eğilimine gidecektir. Çocuğun psikososyal açıdan gelişebilmesi için çevreyi keşfetmesine olanak tanınmalı, duygularını ifade etmesi konusunda cesaretlendirilmeli ve kendi başına yapacağı işlerde sorumluluk almaları sağlanmalıdır. Çünkü sorumluluk hissi büyümenin parçasıdır. Çocuğa yardımcı olmak amacıyla aslında çocuğun az bir çabayla yapabileceği şeyleri anne babaların yaptığı durumlarda tıpkı kelebek hikâyesinde olduğu gibi doğal sürecinde kendiliğinden olabilecek bu durumda çocuğun pasif kalması ileri ki yaşlarında kendi beceri ve yeteneklerine güvenmemesine neden olabilir.

Ve unutmayın! **“Çocuğa verilebilecek en güzel şey zamandır.”** Fock

HATALAR ÇOCUĞUN SAĞLIKLI GELİŞİMİNİ DESTEKLER. HATA YAPMAKTAN KORKAN ÇOCUK HATA YAPMAMAK İÇİN BİR ŞEY YAPMAMA EĞİLİMİNE GİDECEKTİR.

ÇOCUĞUNUZLA DOĞRU İLETİŞİM KURMANIN YOLLARI

Merhaba Sevgili Değer dergisi okurları, bu yazımda sizlere birçok ebeveynin şikayetçi olduğu iletişimsizlik konusundan bahsedeceğim.

Anne babalar, çocukları aralarındaki şiddetli geçimsizliğin sebebini anlamlandırmakta çoğu zaman zorlanırlar. Öyle ki aile bireylerine göre yediği önünde yemediği arkasında, her

istediği alınmakta ve hatta imkanlar çocuk için zorlanmaktadır. İşte bu sebeple, “çocuğun yaratmış olduğu problemler şımarıklıktan başka bir şey değildir” gibi düşünceler sarar yetişkinlerin zihnini. Yetişkinler bunun gibi zamanlarda karşısındaki çocuğun yaş durumunu, gelişimini ve duygularını unutarak sanki hiç çocuk olmamış gibi beklentilere girebiliyor. Oysa bir çocuk ile doğru iletişim kurmanın en temel yolu içinde bulunduğu durumu ve onun duygularını kabullenmektir.

Anlaşıldığını hisseden çocukların işbirliğine daha yatkın, sakin ve yapıcı davrandıklarını gözlemleyeceksiniz.

Çoğumuzun hayatında şikayetçi olduğu ama bir o kadar da vazgeçemediği davranış kalıpları vardır. Bu davranış kalıplarını bir anda değiştirmenin güç olduğunun farkında olmalı ve zamanla, çabaladığımız ve hazır olduğunuz zaman değişimin gerçekleşebileceğini unutmayınız. Çocuklar ile kurduğumuz iletişim için de aynı şey geçerlidir.

Çocuğunuz ile doğru iletişim kurmanın en temel yolu onun içinde bulunduğu durumu ve duygularını kabullenmektir.

DEĞER

Öncelikle ailenizin ve çocuğunuzun diğer ailelerden farklı olduğunu ve bu sebeple; her çocuğun yapısı, gelişimi, mizacının da farklı olduğundan beklentilerimizi ve yönlendirmelerimizi buna göre ayarlamakta fayda vardır.

Sizin çocuğunuz okuldaki arkadaşından belki bir harfi ya da rakamı daha geç öğrenecektir ama merak etmeyin o da zamanı geldiğinde öğrenecektir. Sizler yeter ki bunun gibi süreçlerde çocuğunuzu başka bir çocukla

kıyasa tabi tutmayın. Aranızdaki iletişimin iyi olabilmesi için tepeden inme kurallar ve emirler yerine **"ona neden o kurala uyması gerektiğini açıkla ve işbirliği yaparsanız"** çocuğunuzun çok daha kolay uyum sağladığını göreceksiniz ve aranızda gereksiz bir tartışma doğmamış olacaktır. Örneğin; çocuğunuza dişini yatmadan önce fırçalamasını söylemeden onun yapmasını bekliyor ve yapmadığı zaman sinirleniyor olabilirsiniz. Bunun yerine beklentilerinizi açıkça

dile getirmelisiniz. Bu örnekte bahsettiğimiz henüz diş fırçalama sorumluluğu gelişmemiş bir çocuk için geçerli, 7 yaşına gelmiş bir çocuğun kendisinin bunu hatırlatma olmadan yapmasını beklemek normal olanıdır.

Genellikle çocukla iletişimsizliğin temeli ebeveynlerin *"ben senin annenim, ben ne diyorsam o olacak"* gibi onun varlığını yok sayan bir yaklaşımdan ya da *"yine kıyafetini ters giyiyorsun"* gibi eleştirel bir tutumdan kaynaklanabilir. Tam tersi çocuğuna *"neden bu oyuncaklar toplanmadı"* diye bağırarak yerine *"gel birlikte odanı toplayalım bebekleri ben, legoları sen kutusuna koy"* şeklinde öğretici bir yaklaşım ona kazandırmak istediğimiz davranış için daha kalıcı olacaktır. Çocuğunuz

SİZİN ÇOCUĞUNUZ OKULDAKİ ARKADAŞINDAN BELKİ BİR HARFİ DAHA GEÇ ÖĞRENECEKTİR AMA MERAK ETMEYİN O DA ZAMANI GELDİĞİNDE ÖĞRENECEKTİR. SİZLER YETER Kİ BUNUN GİBİ SÜREÇLERDE ÇOCUĞUNUZU BAŞKA BİR ÇOCUKLA KIYASA TABİ TUTMAYIN.

hayata hazırlarken aynı zamanda iletişiminizi nitelikli kılabilmek için tüm bu yönlendirmeler esnasında çocuğunuzun çabasını takdir etmek çocuğunuza şu alt mesajı verecektir; *"ben iyi şeyler yapıyorum"* böylece çocuğun özgüveni yükselecektir.

Çocuğunuzla aranızdaki iletişimin iyileştirici bir gücü olabilmesi için sizlere bazı önerileri örneklerle anlatmaya çalışacağım:

- Çocuklarınızın duygularını adlandırın. Örneğin; *"Sinir bozucu görünüyor."*
- Arzularına hayallerle karşılık verin. Örneğin; *"Keşke bu muz senin için olgunlaştırılabileseydim."*
- Çocuklarınızla işbirliği yapın. Nasıl mı? Örneğin; *"Çok sorumsuzsun, sürekli musluğu açık unutuyorsun."* yerine, *"Oğlum/kızım banyo küvetinde su taşmak üzere."* şeklinde durumu tanımlayın.
- Çocuklarınız ile işbirliği yaparken onları bilgilendirin. Örneğin; *"Kim sütü içip de dışarıda bıraktı?"* yerine *"Çocuklar sütü dolaba koymadığımız zaman bozulur."*
- Çocuğunuza siz de kendi duygularınızdan bahsedin. Örneğin; *"Neyin var senin sürekli balkon kapısını açık bırakıyorsun."* yerine, *"Sürekli balkon kapısının açık bırakılmasını istemiyorum."*

- Çocuğunuzla iletişime geçmekte zorlandığınız bazı zamanlar söylemek istediklerinizi yazılı not olarak ifade edin. Çalışan bir anne olduğunuzu varsayalım; evden çıkmadan önce çocuğunuza şu şekilde yazılı bir not bırakabilirsiniz: *"Bilgisayarı açmadan önce bir düşün ödevimi yaptım mı?"* gibi hatırlatıcı not ya da *"Yemeğin masanın üstünde bekliyor."* gibi duruma göre bir not ile de bu yaklaşımı bazen kullanabilirsiniz.
- Ve en önemlisi çocuğunuzun size nasıl saygılı, sevgi dolu, anlayışlı, kabullenici gibi güzel bir şekilde davranmasını istiyorsanız siz de ona o şekilde davranın.

Sibel KARAGÜL
Samsun T Tipi Kapalı ve Açık CİK, Öğretmen

İNSAN

ADSIZ

Adsızdı.

Doğduğunda adı okunmamıştı kulağına. Doğacak çocuklarıyla ilgili hiç konuşmamış hayal de kurmamış olacaklar ki annesi adını dönünce babası koysun diyerek bekledi. Yoksa bilirdi kız olursa adı ne olsun erkek olursa ne. Hoş, hayal kurmamak bir eksiklik değildi onlar için, birbirlerini seviyorlardı ya bu yeterliydi. Onların dünyası bahçelerden, tarlalardan, hayvanlardan oluşuyordu; yemyeşil, sapsarı, coşkulu... Gözlerinden sakındıkları inekleri yavrulasa bayram yeri oluyordu ev, tavuklarından biri ölse cenaze yeri. Bir de evlatları olacaktı. Mutluluk için başka ne gerekirdi? Ama 1877'de mutsuzlukla tanıştılar. Balkanlar'da savaş vardı. Annesi, savaşa giden kocasını hep bekledi. Beklediği ise bir daha geri dönmedi. 93 Harbi'nde şehit düştü çünkü. Çocuğunun değil cinsiyet, doğum haberini bile alamadan. Ama annesi son nefesine kadar kocası dönsün ve Adsız'a adını o koysun diye, dönmeyeceğini bildiği halde bekledi. Söz vermişti çünkü bekleyeceğine.

Babasının orduya katıldığı o puslu günlerde annesinin karnındaydı Adsız. Savaşın sonundaysa sağ kalanlar katledilmemek için göç etti Osmanlı illerine. İşte, Adsız da o günlerde doğdu. Annesinin sessiz ağlayışlarını gördüğü zamanlar hariç hep mutlu bir çocuktü. Doğup büyüdüğü Kilitbahir'de eceli gelmedikçe insanların hele çocukların öldüğünü duymamıştı hiç. Oralarda ecel insandan gelmezdi, hastalıktan, yaşlılıktan yani Allah'tandı. Nereden bilecekti ki?

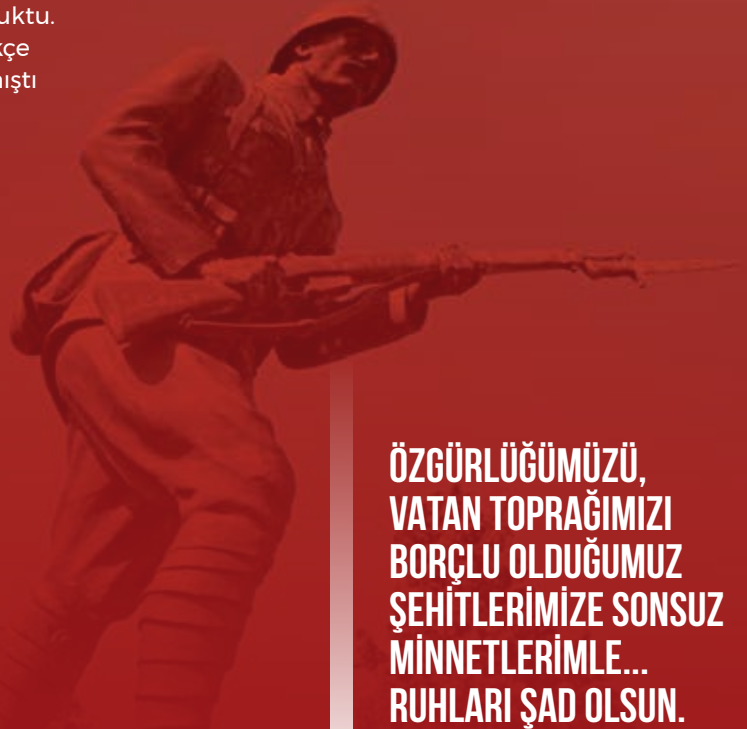
Yıllar geçti, yaralar sarıldı bir nebze. Hiç ayrılmadı annesinden. Tanımadığı babasının emaneti olarak görüyordu onu. Söz vermişti hiç bırakmayacağına, bırakmadı da. Ta ki, 1915'in ocağında köye bir haber gelene kadar. Eli silah tutan erkekler askere alınacaktı. Düşmanın yaklaştığı haberi yayılmıştı çoktan. Zaten Adsız da hazırды her an gitmeye ama annesinin içine daha öncede düşen ateş bir başkaydı bu sefer. Köyün tüm erkekleri gibi oğlu da gidecekti kuşkusuz Seddülbahir'e. Gitme diyemezdi. Tek yapabildiği, çeyiz sandığından çıkardığı kır çiçeği işlemeli mendili ona vermek oldu, kocasının yolunu beklerken işlediği ama ona veremediği mendili.

Çetindi harp. Erkekler cephelerde kadınlar köylerde amansız bir mücadele veriyordu. Analar, eşler, evlatlar... "Bu cephe oğluma gidecek, bu Ali'me, bu askeri-me..."

Aynıydı dudaklardan dökülenler. Yenilecekti düşman, dönecekti yiğitler. Düşmanı yendiler de geriye dönediler. Adsız kendi cephesinin en yaşlısıydı, otuzlarının sonunda. Can veren her askerin yerini o almıştı kıl payı kurtulduğu kurşunlara inat. O günde bir bedene sarıldı, siper etti kendini. Ama koruyamadı. Evlenseydi, kucağında tuttuğu cansız Mehmet'in yaşında olurdu çocuğu. Sanki yeniden can verecekmiş gibi sarıldıkça sarıldı küçük bedene ve o anda isabet etti sol şakağına düşman kurşunu. "Koruyamadım." diye ağlıyor, akan gözyaşları şakağından sızan kana karışıyordu. Dokundukça huzur bulduğu mendili aradı eli, bulamadı. İlk defa, son nefesini verirken sordu kendine, "neden bir adım yok?" diye. Ama cevabı hakkında düşünmeye vakti olmadı. Ve birçokları gibi sonu aynı biten, yasla gidilen şen gelinen bir hikâye bıraktı ardında...

Bu hikâyenin neresi şen diye soruyorsanız eğer;

Dönmeyi düşünmeyen, hele düşmanı vatandan kovmadan dönmeyi utanç sayanların hikâyeleri ve adsız kahramanlarla dolu Çanakkale. O yüzden hepsi şen gitti cennete. Hayal ürünü bu hikâyede mutlu bitti anlatacağınız. Unutmadan Adsız'a, Kilitbahir'de başlayan ve Seddülbahir'de son bulan kısa ömrü için "Bahir" adını koydum ben. Köyünden cepheye kağııyla altı saatte gitmişti Bahir. İlk yolculuğuydu bu ve son oldu. Ama yolculukların en uzunuydu, altı saatlik yolun sonunda bu vatan için sonsuza dek gidilecek yeni yollar açtı çünkü.

**ÖZGÜRLÜĞÜMÜZÜ,
VATAN TOPRAĞIMIZI
BORÇLU OLDUĞUMUZ
ŞEHİTLERİMİZE SONSUZ
MİNNETLERİMLE...
RUHLARI ŞAD OLSUN.**

Derleyen: **Murat NAMDAR**
Eskişehir H Tipi Kapalı ÇİK, Öğretmen

ARAŞTIRMA

İSTİKLÂL MARŞI

**DALGALAN SEN DE ŞAFAKLAR
GİBİ EY ŞANLI HİLÂL!
OLSUN ARTIK DÖKÜLEN
KANLARIMIN HEPSİ HELÂL.
EBEDİYEN SANA YOK,
IRKIMA YOK İZMİHLÂL:
HAKKIDIR, HÜR YAŞAMIŞ
BAYRAĞIMIN HÜRRİYET;
HAKKIDIR, HAKK'A TAPAN
MİLLETİMİN İSTİKLÂL!**

Mehmet Âkif ERSOY

Milletlerin karakterini yansıtan milli marşların devletler için ayrı bir önemi vardır. Milli marşlar, devletin birliğini sağlayan ve yaşatan temel öğelerdendir. Osmanlı'da değişik padişahlar zamanında birbirinden farklı güfte ve besteler ile milli marş ihtiyacının karşılandığı ifade edilmektedir. Bağımsızlık savaşımızı ölümsüzleştirerek milletimizi ortak düşünce ve değerde buluşturan **İstiklal Marşı'mız** milli birlik ve beraberliğimizin simgesi olan eşsiz bir eserdir. Şanlı tarihimize ışık tutan, milli birliğimizi güçlendiren, milletimize umut ve güven veren **İstiklal Marşı**, Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlığının en önemli simgelerindendir.

Milli mücadelenin yaşandığı günlerde Mehmet Âkif Ersoy'un kahraman ordumuza ithaf ettiği **İstiklal Marşı'mız**, Meclisin **12 Mart 1921** tarihli oturumunda saat 17.45'te kabul edilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti **Anayasamızın 3. Maddesinde**: "*Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçedir. Bayrağı, şekli kanununda belirtilen, beyaz ay yıldızlı al bayraktır. Millî marşı "İstiklal Marşı"dır. Başkenti Ankara'dır.*" ifadeleri yer almaktadır. Milli marşıımızın adı olan "**İstiklâl**" milletimizin en önemli özelliğini ifade etmektedir.

Mehmet Âkif Ersoy'un **İstiklâl Marşı'nın** büyük bölümünü Tâceddin Dergâhı'ndaki odasında yazdığı ifade edilmektedir. Milli Mücadelenin yaşandığı günlerde **İstiklal Marşı'nı** yazan Mehmet Âkif Ersoy, onu Safahat'ına almayarak, "*O benim değil milletimindir.*" diyerek, son günlerinde hasta yatağında "*Allah bu millete bir*

daha İstiklâl Marşı yazdırmayın." temennisinde bulunmuştur.

Vatan ve millet sevgisine dayanan duygu ve düşüncelerin ön planda olduğu **İstiklâl Marşı'mız**, lirik ve epik özellikler taşımaktadır. Son kıtası beş mısra olmak üzere dörder mısralık on kıtadan oluşan ve aruzla yazılan **İstiklâl Marşı'mızın** her kıtasının bütün mısraları tam kafiyelidir. **İstiklâl Marşı'mız** aruz vezninin *Fâilâtün/ Feilâtün/ Feilâtün/Fâ'lün (Feilün)* kalıbıyla yazılmıştır. **İstiklal Marşı'mızın** kelime sayısı 251, hece sayısı 666, harf sayısı 1455'tir. **İstiklal Marşı'mızda** isimlerden sonra en çok kullanılan kelime çeşidi fiildir. Hemen her dörtlük iç içe olup mısraların ve dörtlüklerin kendi içerisinde bir düzeni bulunmaktadır. Milli marşıımız özellikle halk deyimleri bakımından da zengindir; *ocağı tütmek, ocağı sönmek, yıldızı parlamak, kurban olmak, çehre çatmak, kan dökmek, çiğneyip aşmak* gibi deyimler ilk bakışta göze çarpmaktadır.

İstiklâl Marşı'mızda kullanılan edebi sanatlar ise şöyle sıralanmaktadır;

Nidâ: Çok şiddetli duygu ve heyecanları ifade etmek.

Mecaz: Bir sözün kendi asıl manasından başka bir anlam ifade edecek şekilde kullanılması.

Tekrir: Anlama güç kazandırmak amacıyla bir kelimenin ısrarla tekrar edilmesi.

Teşhis: İnsana ait özelliklerin insan

olmayan varlıklara mal edilmesi.

Teşbih: Sözün anlamını kuvvetlendirmek amacıyla aralarında benzerlik bulunan iki şeyden zayıf olanını kuvvetli olana benzetmek.

Telmih: Söz arasında bilinen bir olayı işaret etmek.

Mübalağa: Bir özelliğin ya da durumun olduğundan daha çok gösterilmesi.

Tezat: İki zıt fikrin bir cümlede kullanılması.

İstikak: Aynı kökten türetilmiş kelimeleri bir araya getirme.

İstiklal Marşı'mızın muhtevası; *Ay-Yıldızlı Al Bayrak, İstiklal ve Hürriyet, Millet, Medeniyet-Vahşet, Şehitler vatani, Müslüman ülke olmak üzere altı ana başlık altında değerlendirilmektedir. Aziz vatanımız parçalayabilmek için yer yer işgale uğradığı günlerde, imanından ve ümidinden ilham alan Mehmed Âkif Ersoy, aziz milletimizi ebediyete kadar ayakta tutacak sağlam mısralarla örülmüş, ölmez bir şaheser olarak İstiklâl Marşı'mızı yazmıştır. Millet olarak üzerimize düşen ise kahramanlık destanı olan İstiklal Marşı'mızın anlamını çok iyi bilmek ve bu ma-*

nayı gelecek nesillere taşı- mak- tır.

BİLİM

İÇME SUYUNDAKİ BAKTERİLERİN %99,9'UNU ÖLDÜREN YENİ BİR YÖNTEM GELİŞTİRİLDİ

Çinli bir grup araştırmacı, çok etkili ve çevresel olarak anlamlı olduğunu söyledikleri bir yöntemle içme suyundaki bakterileri arındırmak için yeni bir yöntem geliştirdi.

Grafitik Karbon Nitrür

Grafitik karbon nitrür olarak andıkları bir bileşiğin iki boyutlu levha yapısı üzerine morötesi ışık yansıtarak 10 litrelik bir su numunesini yalnızca bir saatte temizlediğini söylüyorlar. Böylece zararlı bakterilerin neredeyse tamamı ölmüş oluyor.

Suyun bu şekilde temizlenme biçimine **fotokatalitik dezenfeksiyon** deniyor ve sıklıkla, ekolojiye dost olmayan klorlama, ozon dezenfeksiyonu gibi sistemlere ciddi bir alternatif olmak üzere hevesle araştırılmaya devam ediliyor.

İklim değişikliği ve su kaynaklarının yetersiz hale gelmesi ile bezenmiş bir geleceğe doğru giden dünyamızda içme suyunun temizlenmesi için çevresel bir yol bulunması son derece önemli.

Makalenin tecrübeli yazarlarından **Dan Wang**, şöyle diyor: "Fotokatalitik dezenfeksiyon teknolojisinin gelecekte uygulanması temiz suyun bulunabilirliğini artırabilir ve küresel enerji kısıtlamasına da çözüm olabilir."

GRAFİTİK KARBON
NİTRÜR DÜŞÜK
BİR MALİYETLE
KOLAYCA
ÜRETİLEBİLİYOR,
SİSTEMİN KENDİSİ
BASİT VE BİR ARAYA
GETİRİLMESİ
UCUZ.

Arıtma Nasıl Gerçekleşiyor?

Bu teknolojinin çalışma biçimi oldukça basit. Suda fotokatalizör olarak çeşitli malzemeler kullanılabilir. Bunun anlamı, söz konusu malzemelerin ışığı soğurması ve belli ışık dalga boylarının bulunması ile birlikte suda oluşan oksijen tepkimelerini hızlandırmak (veya katalizlemek) anlamına geliyor. Bu tepkimeler reaktif oksijen türleri (ROS) olarak bilinen molekülleri oluşturuyor ve bunlar mikroorganizmaları öldürmek için birebir.

Bu amaçla kullanılabilecek çok sayıda metalik katalizörler var, ancak ne yazık ki bunlar suya metal kalıntı-

ları bırakıyor. Metalik olmayan, nanotüp ve grafen gibi katalizörler ise daha güvenli, ancak metalli olanlara göre daha az etkili, yani ışın tamamlanması için yeterli ROS üretilmiyorlar.

Etkili ve Zehirsiz Bir Çözüm

Pekin'deki Çin Bilimler Akademisi ve Jiangsu'da bulunan Yangzhou Üniversitesi (YZU) pratik, etkili ve zehirsiz bir çözüm bulduklarını düşünüyor. Buradaki temel nokta sentetik, aşırı ince bir malzemenin olması ve ışığı soğurarak bakterilerin ölmesine yetecek kadar ROS üretmesi. Grafitik karbon nitrür enerji depolama potansiyelinden ötürü yıllar boyunca giderek artan bir ilgi görmüş. Yalnızca ışık kullanarak araştırmacılar bu malzemenin iki boyutlu levhalarının kirli suyu hızlıca temizleyebildiğini bulmuş. **50 mililitrelik bir su örneğindeki Escherichia coli bakterisinin %99,999'luk bir kısmının yalnızca 30 dakika içinde öldüğünü gösteren bir test yapılmış.** Bu skor, bildiğimiz metallsiz fotokatalizörle elde edilene nazaran beş kat daha hızlı. Bunun ötesinde, tepkime katalizörün yalnızca onda birlik bir kısmını harcıyor.

Etkinlik malzemenin benzersiz yapısından ileri geliyor. Araştırmacılar levhanın uçlarına karboksil ve karbonilmolekülleri yüklemişler, bunlar da bu uçlara ilave elektron çekiyor. Morötesi ve görünür ışığa maruz kalan bu deney ortamı hidrojen peroksit olarak bildiğimiz bir ROS'u üretiyor. Suda iken bu antiseptik molekül bakterileri hücre duvarlarından geçerek ve hücreyi mahvederek öldürüyor, ardından su ve oksijene bozunuyor.

Maliyeti Düşük, Ölçeklenebilir Bir Teknoloji

İşin en mutlu edici tarafı yazarların bunun gibi bir sistemi daha üst ölekte üretmenin zor olmayacağını söylemeleri. Grafitik karbon nitrür düşük bir maliyetle kolayca üretilebiliyor, sistemin kendisi basit ve bir araya getirilmesi ucuz.

Wang, şöyle diyor: "Katalizör ve cihazın ölçeklerinin büyütülmesi zor değil." İlk adım olarak bu sonuç güzel, ancak bu prototip diğer kirliliklere sahip su örneklerini temizlemek için tek başına yeterli olmayacaktır.

Wang, şöyle diyor: "Saflaştırma ağır metal iyonlarının giderilmesi, pH değerinin ayarlanması ve kalıntıların uzaklaştırılması için başka cihazların kullanılmasını gerektiriyor. Su saflaştırma gereksinimlerini karşılamak için diğerleri ile bu sistemi birleştirmemiz gerekecek."

BEYAZ TEHLİKE

ÇIĞ

Güneydoğu bölgeleri ile Karadeniz bölgesinin ve batı bölgelerimizin iç kesimlerindeki dağlık alanlar, çığ oluşumuna oldukça uygun alanlardır. Ülkemizde çığların %80'inin özellikle ocak ve şubat aylarında görülmesinin yanı sıra çığ kazalarının en ilginç yanı; havanın açık ve güneşli olduğu zamanlarda yaşanmasıdır.

Çığa yakalanan insanların %95'inin çığın düşmesine kendilerinin neden olmuş olmaları da altı çizilmesi gereken bir gerçektir. **Asıl üzerinde durulması gereken soru, kişilerin neden çığa yakalandıkları değil, kendilerinin neden çığa yakalanmalarına yol açtıklarıdır.** Dağlık bölgelerde yaşayanlar, dağlık alanlara giden dağcı, kayakçı, avcılar ile bu alanlara hizmet götürenler genellikle kışın ve ilkbaharın başında çığ tehlikesiyle karşılaşır. Kişi, kendi ağırlığıyla kar örtüsünün kırılmasına ya da çıkardığı ses ile kaymasına neden olmaktadır.

Toz çığlar tahrip gücü yüksek ve çok hızlı hareket eden bir türdür ve akış sırasında hava ile karışmış bir kütle olarak yamaç aşağı hareket eder.

Bir diğer çığ türü ise, karın sıvı hale gelip içeriğinde suyu barındırarak ıslanmasıyla oluşan ıslak çığlardır. Bütün kar tabakası zayıflayıp dağılmaya başladıktan sonra kar kalın bir buzlu çamura dönüşür ve yamaçtan aşağı akar. Islak çığların temel nedenlerine baktığımızda, yamaç aşağı olarak esen ve ısınmaya neden olan fön rüzgârlarının ve yağmurların etkilerini görmekteyiz. Islak kar çığının yağmur ile beraber gelen havanın ısınması ile özellikle ilkbahar aylarında olduğu gözlemlenmiştir.

Tonlarca ağırlıktaki bir çığın altında kalan bir insanın hayatta kalma ihtimali kısa sürede müdahale edilmezse çok azdır. En doğrusu çığ olasılığı olan yerleri tanımak, oralardan uzak durmak ve çığın oluşumuna neden olabilecek davranışlardan kaçınmaktır.

Çığ tehlikesi zamanla ve yavaş yavaş oluşur. Bir kar tanesi tüy kadar hafiftir. Ancak gizlice trilyonlarcaısının bir araya gelmesi milyonlarca kilo ağırlığında devasa katmanlar oluşturabilir.

Çığ; genellikle bitki örtüsü olmayan, dağlık ve eğimli arazi üzerindeki birikmiş büyük kar örtüsünün yerçekimi etkisiyle kayması sonucu oluşan doğal bir tehlikedir. Arazi üzerindeki bitki örtüsünün kısa boylu bodur bitkilerden oluşması veya bitki örtüsü olmayan alanların bulunması, yeni yağan kar miktarı, kar örtüsünün yapısı, rüzgâr ve sıcaklık gibi çabuk değişen hava şartları çığ tehlikesini ortaya çıkartmaktadır. Ülkemizin çoğunlukla Doğu ve

Arazide eğim ne kadar fazlaysa tehlike de o kadar büyüktür. Genelde bir çığın oluşması için yeterli olacak eğim 28 derecedir. Ayrıca gölgede kalan yamaçlardaki çığ tehlikesi güneş gören yerlere göre daha fazladır.

Kar örtüsü şartları da çığ oluşumunu etkilemekte. Yüzeyde bulunan karın üzerine yağan yeni kar kalınlığı 23 cm ve üzerinde ise çığ tehlikesi o kadar büyüktür. Asıl dikkat edilmesi gereken kötü hava şartlarından sonra güneşin açtığı ilk gündür ve çok risklidir.

Şüphesiz çığ oluşumunda meteorolojik koşullar da çok önemlidir. Kar yağışından sonra ısı birden düşerse, üst tabakalar alttakine iyi işleyemez. Hava ısındığında da kar katmanı gevşer ve tehlike artar. Şiddetli kar ve ani yön değiştiren rüzgârlar da kar tabakasındaki yeni tanelerin birbirine tutunmasına engel olarak tehlikeyi davet eder.

Karın büyüyerek önüne her şeyi katıp sürüyen bir ölümcül felakete dönüşmesi ormanların aşırı tahrip olmasından da kaynaklanmaktadır. Ormansız alanlar ile kısa boylu bitkilerin olduğu yamaçlar çığ tehlikesine sahiptir. Bununla birlikte zeminin düz ve tümsekli olması da çığa davetiye çıkarır.

Bilinmelidir ki, her yıl dünyada bir milyonun üzerinde çığ düşmektedir. Çığlar gezegenimizin doğal düzeninin bir parçasıdır. Ancak onların yoluna çıktığımızda bir trajedi yaşanır. Son zamanlarda dağların büyüünün giderek daha fazla insanı kendine çekmesiyle daha fazla insan tehlikeye girmektedir.

TIPKI ONLARI OLUŞTURAN KAR TANELERİ GİBİ HİÇBİR ÇIĞ DİĞERİNE BENZEMEZ. SERT KAR TABAKALARININ ÜSTÜNE GELEN HERHANGİ BİR EKSTRA YÜKÜN, KAR YÜZEYİ BOYUNCA HIZLI BİR ŞEKİLDE İLETİLMESİ OLARAK GERÇEKLEŞEN TABAKA ÇIĞLARINDA BAZEN BİR VEYA BİRKAÇ TABAKA AYNI ANDA HAREKETE GEÇEBİLİR.

YAŞAM BOYU GELİŞİM

ÖYKÜLERLE PSİKOTERAPİ

Hayatımızla ilgili önemli kararlar almamızda bizleri motive eden duygu, düşünce ve davranışlarımızı hatta tüm yaşamımızı etkileyen anılarımız vardır. Bizi olumlu sonuçlara yönlendiren güzel anılarımız olduğu gibi acı verici anılarımız da vardır. Yaşamın amacını mutlu olmak olarak belirleyip her daim güzel anlar yaşamaya çabalarız. Peki, hayat yalnızca mutlu olmaktan mı ibarettir acaba? Yaşadığımız üzüntüler bizim için bir kayıptan mı ibarettir? Bazen bir olay yaşarız ve bu olayı yorumlayarak ne olmak istediğimize ya da ne olmak istemediğimize karar veririz. Büyütür bizi o anlar... İşte o anlardan birini yaşayan kahramanımızın öyküsü!

Çamurlu Ayakkabılar

Fakir bir ailenin ortanca çocuğuydu. İlkokulu, tek sınıflı bir köy okulunda bitirmişti. Ortaokula devam edebilmek için köyünden kilometrelerce uzaklıktaki ilçeye gitmesi gerekiyordu. Okumaya olan sevgisinden dolayı her gün bu yolu gidip gelmek ona zor gelmiyordu.

Ondan bir yaş büyük olan ağabeyi okumamıştı. İlçede bir lokantada çalışıyor, eve ara sıra geliyordu. Son gelişinde kardeşinin ayağındaki delik ayakkabıları görünce: "Kardeşim, sen okuyorsun. Benimkileri sen giy!" dedi ve kendi ayağındaki botları ona verdi. Biraz büyüktü botlar ama razıydı buna. Çünkü kış gelmişti. Okula gelirken ayakkabıları kirleniyordu. Bir gün öğretmeni ona sert bir ses tonuyla: "Ne bu pislik?" dedi. Bu sözü duyunca tahtada iyice ezilmiş, sınıfın karşısında rezil olduğunu hissetmişti.

Bir an gözünün önünden sınıfa gelmek ve dersi dinleyebilmek için çektiği sıkıntılar geçiverdi. Bir takım elbisesi vardı. Tam üç yıldır aynı elbiseyle okula gidip geliyordu. Allah'tan hafta sonları okul yoktu da annesi bu elbiseyi yıkayıp kömürlü ütüyle ütüleyebiliyordu. Temizliğine çok dikkat ediyordu. Babası, okul

masraflarını karşılayabilmek için ev halkının rızık olan yumurtaları, ineklerinden sağdıkları sütleri içmeye satarak kazandığı parayı harçlık olarak kendisine veriyordu.

Bütün aile onun okuması için ellerinden gelen her türlü fedakârlığı yapıyordu. Çünkü o okuyacak, ailenin bütün hayallerini gerçekleştirecekti. Annesi de akşama kadar tarlalarda çalışıyor, çocuklarının masraflarını karşılamak için fedakârlık yapıyordu.

Bütün bunları aklından geçirirken öğretmenin söylediği bu sözler onu çok üzmüş, yıkmıştı. Gözleri doldu. Arkadaşlarından utanmasa hıçkırığa hıçkırığa ağlayacaktı, kendisini zor tutuyordu.

Daha şoku üzerinden atamamıştı ki öğretmen ona bir soru daha sordu: "Yayla nedir?" Aslında bu sorunun cevabını biliyordu ama cevabı söyleyecek hâli kalmamıştı. Öğretmenin sorusunu bile zor duymuştu. Yüzüne dik dik bakmakta olan öğretmen ondan sorusunun cevabını bekliyordu. Ama söyleyemedi işte. Biraz kırgındı. Sınıfa da rezil olmuş, onuru kırılmıştı. Birden öğretmen sertleşti ve ona: "Otur yerine, sıfır verdim sana!" dedi. Sanki sırtında tonlarca ağırlık taşıyormuşçasına zorlukla yerine oturabildi. "Ben öğretmen olsam, kimseye böyle davranmam." diyordu içinden...

Yıllar birbirini kovaladı. Üniversiteyi iyi bir dereceyle bitirmişti. Genç bir öğretmendi artık. Mesleğinde kısa sürede başarılı oldu. Öğrencileri onu çok sevdi. Ödüller aldı.

Bir gün parkta otururken yaşlı bir adam gördü. Bu adam, dikkatini çekmişti. "Bu adamı bir yerden tanıyorum ama nereden" diye düşünüyordu. Biraz dikkatle bakıp, hafızasını da azıcık zorlayınca o kişinin ortaokuldaki öğretmeni olduğunu fark etti. Bir anda yıllar önce yaşadığı ve hayatı boyunca unutmadığı ve kendisinde çok büyük izler bırakan acı olay, gözünün önünden geçse de aldırmadı.

Gidip öğretmenin elini öpüp halini, hatırlarını sormayı düşündü. Ona da bu yakıştırdı, yaklaştı, öğretmeni-ne kendisini tanıttı. Öğretmeni onu görünce çok sevinmişti. Kimsenin yüzüne bakmadığı bir yaşta genç bir insan: "Ben sizin eski bir öğrencinizim!" diye elini öpüyordu. Öğretmen sordu: "Ne iş yapıyorsun?" "Ben de öğretmen oldum, hocam!" diye cevapladı soruyu. "Ya!" dedi öğretmeni, "Nasıl oldu da bu zor mesleği seçtin?" Öğretmenin bu sorusu karşısında kafasını biraz kaldırdı, gökyüzüne baktı, sonra etrafını süzdü, gözleri doldu, kısa bir iç çekişten sonra tane tane ve yumuşak bir tonda: "Çamurlu ayakkabılar hocam!" dedi. "Çamurlu ayakkabılar!"

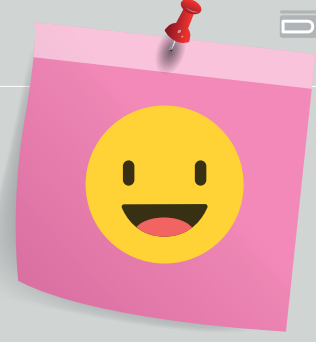
Muhsin KURT

Akşehir T Tipi Kapalı CİK, İnfaz ve Koruma Memuru

DEĞER

AYIN ÖNEMİ

Mutluluk Günü

Mutluluk Günü Nedir?

2013'ten bugüne BM, dünyanın dört bir yanındaki insanların hayatlarındaki mutluluğun önemini anlamının bir yolu olarak "Uluslararası Mutluluk Günü" kutluyor. BM, yoksulluğu sona erdirmeye, eşitsizliği azaltmaya ve gezegeni korumayı amaçlayan sürdürülebilir kalkınma hedefi başlattı.

Uluslararası Mutluluk Günü Neden 20 Mart?

Birleşmiş Milletler danışmanı Jayme Illien, bir insan hakkı olarak mutluluğu BM'de sundu ve destek gördü. 193 üye ülkenin tamamının oy birliği ile kabul edilmesiyle uluslararası Mutluluk Günü kutlanmaya başlandı.

Mutluluk, insanın hiçbir sıkıntı ve kederinin olmaması durumudur. Mutluluk, kişinin kalbinin kuşlar gibi kanat çırpması, yüzünden kocaman bir gülümsemenin eksik olmamasıdır. Mutlu olan insan çevresine de ışık saçar. Yayıdığı pozitif enerji ile hayatımıza anlam ve güzellik kazandırır.

Bazen kazanılan bir sınav, bazen iyi bir haber, bazen sıcak bir sevgi sözü mutlu olmamızı sağlar. Ama sebebi ne olursa olsun mutluluk, dünyanın en güzel duygusudur. Bu duygu, kişiye cesaret verir, onu alıp başka dünyalara götürür ve kişinin öz güvenini yerine getirir.

Sürekli neşeli olan, her zaman yüzü gülen insanların çok daha uzun bir ömür sürdükleri bilimsel olarak da kanıtlanmıştır. Bazı hastalıkların da kederden insana musallat olduğu halk arasında söylenegeldir.

Peki, ne yapmalı da mutluluğu elden bırakmamalı, mutluluk insanın elinde olan bir şey mi?

Bazen elde olmayan sebeplerle mutsuz olsak da mutluluğu bir yaşam tarzı olarak benimsemek sizin elinizde. Hayata pozitif bakın, bardağın boş değil dolu tarafını görün. Her zaman gülümserseniz hayat da size her zaman gülümser. Bunu yapabilmenin en kolay yolu ise içinde bulunduğunuz durumdan şikayet etmemektir. Düşünürseniz dünyada savaşın içinde canını kurtarmaya çalışan insanlar, Afrika'da açlıktan ölen çocuklar var. O zaman hiçbir şey için kendimizi üzmemelim, mutlu olmak için sahip olduğumuz şeylerin değerini bilelim.

Tüm insanların mutlu olmasını temenni eder ve mutluluk gününü kutlarım. Yazımı mutlulukla ilgili güzel sözlerle bitirmek istiyorum;

Mutlu olmayı yarına bırakmak, karşıya geçmek için nehrin durmasını beklemeye benzer, o nehir asla durmaz. (Jean Christophe Grange)

Para ile satın alınan mutluluk, daha fazla para karşısında yenilir. (Seneca)

Mutlu olmanın iki yolu vardır: Ya isteklerimizi azaltmak ya da imkanlarımızı çoğaltmak. (Benjamin Franklin)

**SÜREKLİ NEŞELİ OLAN,
HER ZAMAN YÜZÜ GÜLEN
İNSANLARIN, ÇOK DAHA UZUN
BİR ÖMÜR SÜRDÜKLERİ BİLİMSEL
OLARAK DA KANITLANMIŞTIR.
BAZI HASTALIKLARIN DA
KEDERDEN İNSANA MUSALLAT
OLDUĞU HALK ARASINDA
SÖYLENEGELİR.**

Zenginliğin ve
Gösterişin Simgesi

ŞAHİN

Şahin, geniş kanatlara ve yanlara açılan yuvarlak kuyruklara sahip olan yırtıcı kuşlardandır. Ülkemizde yaşayan en büyük yırtıcı kuşlardan biri kızıl şahinlerdir. Özellikle Marmara Bölgesi'nde sıkça rastlanır. Avrupa, Afrika ve Orta Asya'da kendilerine yaşam alanları bulmuşlardır. Amerika kıtasında bulunanlar kızıl omuzları, kırmızı kuyrukları ve ayaklarındaki tüylerle bilinir. Kuzey bölgelerde yaşayanlar sürüler halinde göç eder.

**DÜNYADA BİLİNER 50 KADAR
TÜRÜ BULUNMAKTADIR.
BUNLARDAN KIZIL ŞAHİN
VE PAÇALI ŞAHİN OLDUKÇA
İYİ TANINIR. GENELLİKLE
GÜNDÜZLERİ AVLANIRLAR.
ORMANLIK VE ÇAYIRLIK
ALANLARI MESKEN
EDİNİRLER.**

Kızıl Şahin: Ülkemizdeki en iri şahin türlerinden biri olmakla birlikte aynı zamanda en iri yırtıcı kuşlarımızdan (raptor) biridir. İri görünümü ile kaya kartalını (*Aquila chrysaetos*) andırır. Kendisi yaygın şahinden (*Buteo buteo*) daha büyük ve daha uzundur. Kanat açıklığı 115 ile 160 cm civarındadır. Kanat altının tonları da isminden anlaşılacağı gibi kızıl tonlarındadır.

Kartalgiller familyasından olan bu kuşlar, 100 yıl kadar ömre sahiptir.

Havada geniş kanatlarıyla çırpınmadan uzun süre uçabilir. Boyları 50-55 cm, gagaları kıvrık, kahverengi tüylü ve güçlü pençeleri vardır. Dişi olanlar erkeklerden biraz daha iridir. Erkeklerin sırtları kahve ve kırmızı tonlarında, alnında ve ensesinde beyaz benekler bulunur. Kuyruk bölümü kahverengi ve enine açık kahve şeritler bulunur. Renkler her zaman farklılıklar gösterebilir. Dünyada bilinen 50 kadar türü bulunmaktadır. Bunlardan kızıl şahin ve paçalı şahin oldukça iyi tanınır. Genellikle gündüzleri avlanırlar. Ormanlık ve çayırlik alanları mesken edinirler.

Uçuş sırasındaki ağır kanat çırpışı kendine has özelliktedir. Küçük şahinler kurbağa, orta sınıf memeli, solucan ve böcek yiyerek beslenirken, büyükleri kuşları da avlar. Havada saatler süren uçuş yaparlar. Avlarını uçarken bulup, kanatlarını kısarak avına doğru inişe geçer. Oldukça iyi görüş yetenekleri olduğundan, insanlar tarafından evcilleştirilerek, avcılıkta kullanılırlar.

Şahinler dağlara ve yüksek ağaçlara yuva yaparlar.

Ormanlık alanlarda yaşıyan yırtıcılar, içerisini yosun, hayvan kılı gibi yumuşak maddelerle döşerler. Üreme dönemleri şubat ayından mart ayına kadar sürer. Kuluçkaya sadece dişi yatar. Yaptıkları yumurta sayısı 3-4 arasındadır. Açık kahverengi lekeleri olan beyaz yumurtalar üzerinde dişi 28 gün kuluçkaya yatar. Yumurtadan çıkan yavruların bakımını dişi ve erkek birlikte yapar. Yavrular yaklaşık olarak 44 gün sonra yuvadan uçarlar.

Ülkemizde düzenli olarak görülen 4 tür şahin bulunmakta ve bunların üçü ülkemizde üremektedir. Tepeli arı şahini ise Türkiye'de nadiren görülmektedir. Arı şahini dışındaki şahinler süzülürken kanatlarını yukarı doğru kaldırır. Bununla beraber uçarken alttan bakıldığında kanatlarının içinde siyah renkli karpal da denilen bir bölge bulunur. Bu iki özellik şahinleri diğer yırtıcı türlerden ayırmaktadır. Bunların yanında şahinlerin koyu ve açık fazları olabileceğini belirtmekte de yarar vardır.

Ülkemizde üreme döneminde çoğunlukla Karadeniz Bölgesi'ndeki ormanları tercih eden şahin, kışın tüm Türkiye'de gözükür. Göç döneminde ise çok sayıda İstanbul, Borçka ve Belen göç noktalarında görünür. Kızıl şahine göre daha küçük olan bu tür, tüm şahinler gibi süzülürken kanatlarını hafifçe yukarı kaldırır. Göğsündeki açık renkli bant (kolye) ve kuyruğunun kızıl şahin gibi açık renkli olmaması ile ayırt edilir.

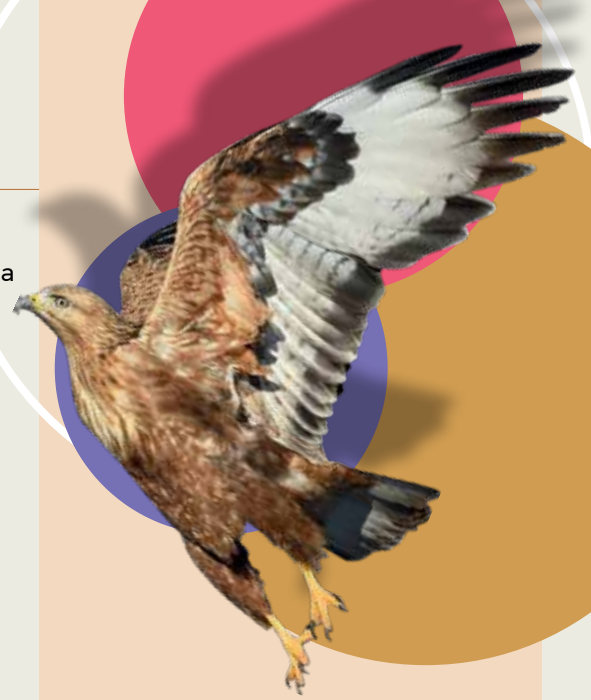
Arap Ülkelerinde Zenginliğin ve Gösterişin Simgesi

Pek çok Arap ülkesinde kanatlarının rengi ve asil duruşu nedeniyle şahinler, zenginliğin ve gösterişin simgesi olarak Araplar tarafından kolda taşınıyor. Elbette kuşu kolunda taşıyanlar, kendilerine güven ve onur verdiklerini düşündükleri için büyük ilgi görüyor.

Dubai, Suudi Arabistan ve Yemen gibi ülkelerde bu tür konularda para harcamayı çok seven Araplara, ülkemizde yakalanan ve bir aylık kısa bir eğitimden geçirilen şahinler birer otomobil fiyatına satılıyor.

Şahinler Çok Kısa Sürede Evcilleştiriliyor

Göklerin yırtıcı kuşlarından biri olan şahinlerin evcilleştirilmeleri diğer yırtıcı kuşlara oranla çok daha kısa sürede yapılıyor. İnsanlar tarafından evcilleştirilen bu kuşlar, avcılıkta kullanılıyor.

Kızıl Şahin: Anadolu'nun en tipik yırtıcı kuşudur. Şahinin olmadığı tüm alanlarda görünür. Yerli bir kuştur ve uzun göçler yapmaz. Kuyruğunun ve baş bölgesinin açık kızılımsı olması ile diğer şahinlerden ayrılır. Kızıl şahin de süzülürken kanatlarını hafifçe yukarı kaldırır. Türkiye'de 1000 - 10000 çift kızıl şahinin ürettiği tahmin edilmektedir.

Paçalı Şahin: Türkiye'de görülen nadir yırtıcı kuşlardan biridir. Avrupa'nın kuzeyindeki tundra bölgesinde ürer ve ülkemizde yalnızca kışın ve az sayılarda görünür. Diğer şahin türlerinden kuyruğundaki siyah bantıyla ve kuyruğunun beyaz olmasıyla ayırt edilir.

Arı Şahini: Diğer şahinlerle aslında akraba değildir. Türkiye'de Karadeniz ve Trakya bölgelerinde üremektedir. Yaz göçmenidir. Kışı Orta ve Batı Afrika'da geçirir. Diğer şahin türlerine göre oldukça küçük bir kafaya ve uzun bir kuyruğa sahiptir. Kuyruğundaki çizgiler tipiktir. Diğer şahinler gibi kanatlarını yukarı kaldırmaz, düz tutar.

BİR UMUDU OLMALI İNSANIN İLKBAHAR GİBİ

"AYDINLIK YOLU HERKES
BULUR, MESELE KARANLIK
YOLDA IŞIK ARAMAK."

Necip Fazıl Kısakürek

**"HAYALLERİNİ ŞİMDİKİ
ZAMANIN GERÇEKLİĞİ İLE
SÜSLE SÜSLEYEBİLDİĞİN
KADAR. BİR GÜN YAŞAMAYA
KARAR VER. YAŞAMAK
İÇİN, MUTLULUĞUN İÇİN
ÇABALA. HAYATIN ÇABASIZ
MUTLULUK LÜKSÜNÜ
SUNMADIĞINI AKLINDAN
ÇIKARMA. "**

Her sabah sana, üst köşeye tarihi
atılmış bir sayfa açılır ve bu sayfayı
doldurmak senin elinde. İşte tam da bu
yüzden umudunu kaybedemezsin ve
asla vazgeçmemelisin.

Bir kapı kapanır, her şey bitti sanırsınız
ama kapı son değildir. Kapanan kapı
geçmişten başka bir şey değildir.
Geçmişe takılıp kalırsanız, o kapıya
öyle bakakalırsanız, diğer kapıları
göremezsiniz.

Hayat yolunda ulaşmaya çalıştığınız
yere başka bir kapı açılabilir. Kapanan
kapı sizi üzse de yanlış yapmaktan
korkmayın; çünkü yanlışlarımız değil
midir bizi doğrulara götüren. Kapılar çok
kez açılmış, yollar çok kez yürünmüş ve
sizin gitmek istediğiniz yerin menzili de
önceden hazırlanmıştır.

**Kapı kapalı diye ağlamak niye?
Devam etmek gerekir.**

Umut beslemek kaybettirmez.
Umutsuzluk, geleceğe dair
beklentilerimizin olumsuz yönde
olduğu duygusal durumdur. Geleceğin
kötü olacağını sandığımız, iyi şeyler
"ummadığımız" hissidir. Ümitsizlik olarak
da bilinen bu durum, çağdaş zamanlarda
giderek artan oranda görülmektedir.
Eskiden insanlar umutsuz kalmak için
fırsat bulamıyordu. Yani günümüzdeki
gibi duyguları çeşitlendirmeye olanak
yoktu. Avlanmak, ısınmak, tehlikelerden
korunmak gibi hayati eylemler arasında
umutsuz kalamadık, "mecburen"
umutluyduk. Çünkü başka çaremiz
yoktu. Günlerdir bir şey yememiş bir
insan nasıl "umutsuz" olabilirdi ki?
Umutlu olacak ki o yiyeceği bulsun ve
bulma olanaklarını değerlendirsın.

Umutsuzluk, ümidin kaybolması, insanın dışındaki bir olay değildir. Tamamen içten ve kendimize yönelik bir bıkkınlıktır. Neden umutsuz olacaktı? Neden bize ulaşmaya çalışan fırsatlara gönlümüzü kapatalım? Hayat bir umudun meyvesidir. Düşünmeye fırsat bulanların bir kısmı umutsuzluğa kapılıyor. Bu bir boş zaman ürünüdür. Biz kendi ürünümüz olan günlük yaşantılardan etkilenerek umutsuzluk denen garip hisse kapılıyor. Çağdaş hayatın insanı kendine yabancılaştırması ve temellerini unutturması söz konusudur. Yaşarken belli bir amaç, bir erek, bir varış yeri gözetmiyoruz. Öylesine yaşadığımız bu hayatta, ne bekliyoruz ki ondan ümidimizi yitirelim? Tek yapacağımız umudu öldürmemektir. Bizi yaşatan ve hayatın da öncesinde yer alan bu doğal durumu bozmamalıyız.

Unutmamalıyız ki, her gece güneşin doğuşuna, her sorun umuda yenilmeye mahkûmdur. Bir gün hiç ummadığın zamanda, bırakıp giden ümitler elleri dolu dolu geri gelir. Bir gün hayata dair umutlarını yitirmedeğinde güneş ansızın doğar gönlünün semalarına. Bir gün güçlü olmak zorunda olduğunu öğrendiğinde yaşamının renklerini görmeye başlarsın. Üst üste geldiğinde tüm sıkıntılar, bitti dediğinde, gücünü kaybettiğinde yeşerir umutlar ama umudunu kaybetmediğinde.

**YANLIŞLARIMIZ DEĞİL
MİDİR BİZİ DOĞRULARA
GÖTÜREN? KAPILAR ÇOK
KEZ AÇILMIŞ, YOLLAR ÇOK
KEZ YÜRÜNMÜŞ VE SİZİN
GİTMEK İSTEDİĞİNİZ YERİN
MENZİLİ DE ÖNCEDEN
HAZIRLANMIŞTIR.**

**"HER GECE,
GÜNEŞİN DOĞUŞUNA,
HER SORUN UMUDA
YENİLMEME MAHKÛMDUR.
BİR GÜN HiÇ UMMADIĞIN
ZAMANDA, BIRAKIP GİDEN
ÜMITLER ELLERİ
DOLU DOLU GERİ GELİR."**

En acı anında, gözyaşlarını umut ışıklarının kurutacağını unutma. Yaşamının kıymetini bilmek için kaybetmeyi bekleme. Mutluluğu uzaklarda, hayallerde, gelecekte arama, geçmişe takılma. Yaşadığın zamanın, gelecek için kurguladığın hayallerden daha gerçekçi olduğunu anımsa. Hayallerini şimdiki zamanın gerçekliği ile süsle süsleyebildiğin kadar. Bir gün yaşamaya karar ver. Yaşamak için, mutluluğun için çabala. Hayatın çabasız mutluluk lüksünü sunmadığını aklından çıkarma. Elde edebildiklerini her an yitirebileceğini, daim olanları kazanmanın yolunu ara. Daim olanın çok hassas olduğunu bilip nazıkçe sar, sevgiyi sar ve koru gönlünde. Gönül yıkip, gönlünün sağlam olmasını bekleme. Bir gün umudun temelleri ile hayatının rotasını gönlünün çizebileceğini aklından çıkarma. Aklını vicdanının hizmetine sun, kalbin fethetsin gönülleri o zaman. Kıymetini bilen de bilmeyen de sağ olsun de yoluna devam et.

Yaşamayı her daim umutla ayakta tutmayı bil, bilerek yaşa bir gün. Hayata gözlerini açtığın her günün değerini hazmedip, gözle gördüğünü gönül ile sindir. Geçici olana hiç bitmeyecek gibi sarılırsan, yitirdiğin de sırtını çevirdiğin her şeye hayif-

lanırsın. Hayıflanmanın acısı sarar vicdanı. Sevdiğimiz her şeyi yitirirken geleceğe odaklı yaşayıp anı kaybettiğimizi bilmemek kabahat. Umudun gözlerini kör eden de yaşamı ertelemek değil mi zaten? Yaşamın hiç ummadığın zamanlar ve kişiler ile can bulabileceğini unutma. Bir gün anlam bulamadığında, yaşamı umursamadığında kapıda belirecek umudun ancak sen istediğinde geleceğini bil. Yaşamda kaybedenler umudunu yitirenlerdir. Umudunu yitirenler yaşamı fark etmeden gün tüketenlerdir. Bir gün anımsarsın geçmiş, hüznler içini kaplar veya tatlı bir gülümseme eşliğinde anılara açılırsın uzun sessizliğinde. Bir gün vazgeçersin amaçlarından o zaman sessizliği bozacak bir işaret gelmez kaderden. Bir gün seversin, sakladığın umutların gücüne sayısız katkıda bulunursun. Bir gün sevginin karakterinin yansıması olduğunu görürsün. Ruhun kadar sevebilirsin, iç dünyanın güzelliği kadar güzeldir sevgin de. Hayatı sevdiğin kadar sahiplenirsin. Bir gün tüm gücünü çekinmeden seven bir kalbin varlığına emanet edersin. Umuduna umudunu katar, zamanı adımlamaya devam edersin...

Tüm dünya vazgeç dediğinde umut fısıldar; "Bir kez daha dene!"

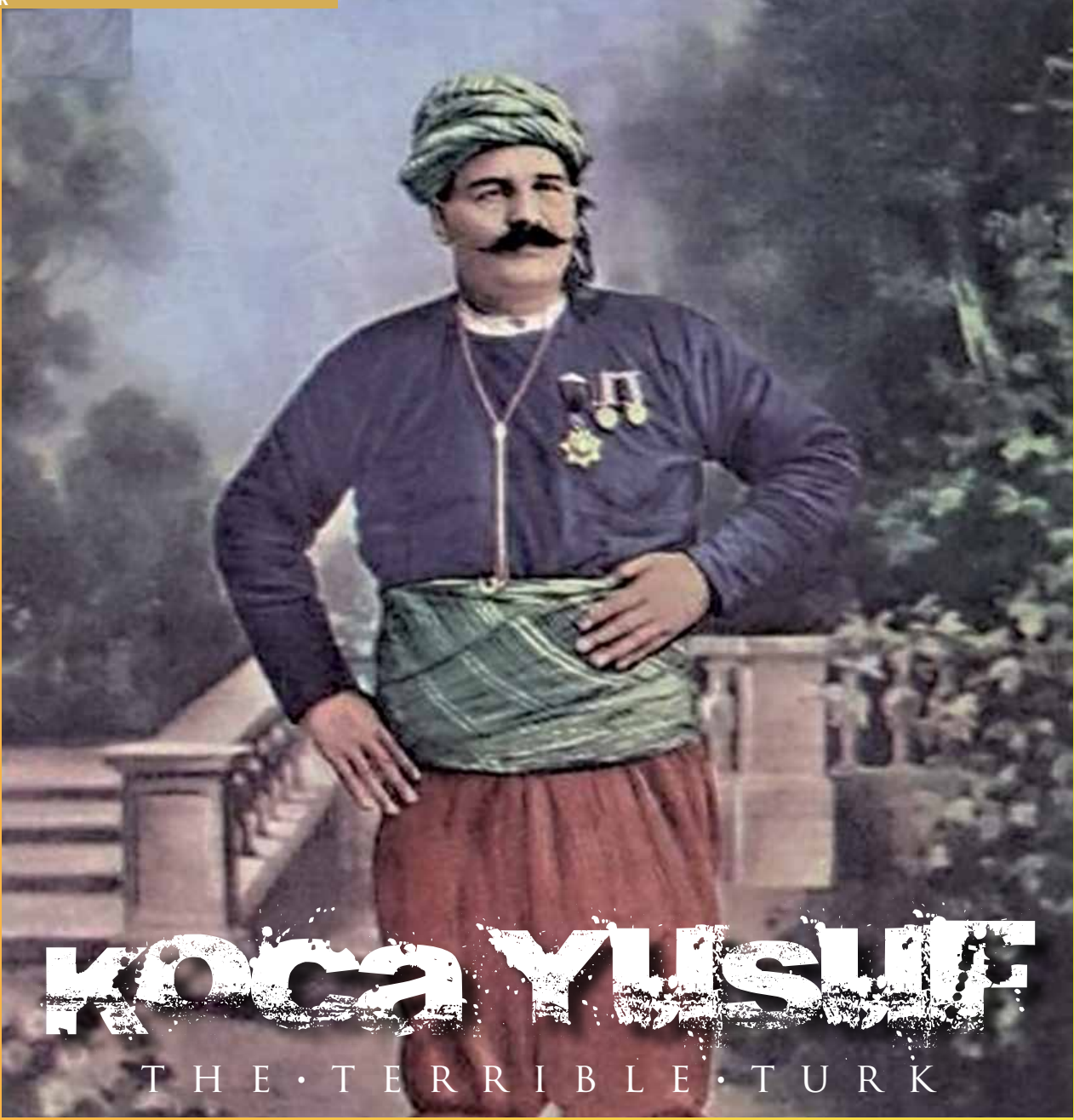

Derleyen: Ferhat ÇELİKER
Van M Tipi Kapalı ÇİK, Öğretmen

Dönemin üç önemli pehlivani:
"Kara Osman, Filiz Nurullah ve
Koca Yusuf."

SPOR

KOCA YUSUF

THE · TERRIBLE · TURK

Koca Yusuf, kesin tarih tam olarak bilinmemse de 1857 yılında Bulgaristan Şumnu'da dünyaya gelmiştir. **Grekoromen güreş yapan ve mindere çıkan ilk Türk pehlivan güreşçisidir.** 1885 tarihinde Kırkpınar başpehlivanı olmuştur. Koca Yusuf lakabından da anlaşılacağı gibi, 1.88 metre boyunda ve 144 kilo ağırlığında güreşin efsane olmuş isimlerinden biridir. Koca Yusuf, koca lakabını iri gövdesi, gücü, güreşteki becerisi ve ahlakı ile almıştır.

İlk güreş hocaları babası ve dedesi olan Yusuf'un çocukluğu, milliyetçiliğin tavan yaptığı Balkanlarda Osmanlı'ya karşı ayaklanmaların yoğun yaşandığı bir dönemdir. **Yusuf, dönemin pehlivanları olan Şumnulu Dursun Pehlivan, Nasuhçulu Kel İsmail Pehlivan ve Pomak Osman tarafından yetiştirilmiştir.** Koca Yusuf, ağaçlara elense çekerek, 450 kg ağırlığın bir taşı yuvarlayarak idman yaptığı söylenmektedir.

Sultan Abdülaziz'in başpehlivanı olan, Kırkpınar'da 26 yıl sürekli başpehlivan olan Kel Aliço ile güreşmiş ve berabere kalmıştır. Bu karşılaşmadan sonra Başpehlivan unvanını almış oldu.

**KOCA YUSUF'U
YENE BİLEN TEK
PEHLİVANIN KAVALLI
ÇOLAK MÜMİN PEHLİVAN
OLDUĞU İDDİA EDİLİR.**

Çolak Mümin Pehlivan (Solda) (Kavala 1873-1915): Bir kolunun sakatlığı nedeniyle "Çolak" diye anılmıştır. Gördüğü medrese eğitimi ve hocalığı nedeniyle de "Molla" denmiştir. Kıvrak tekniği ve zekası ile devrinin birçok ünlü pehlivanını yenmiştir. Kısa ömrüne ve çelimsizliğine rağmen adı güreş tarihine yazılmıştır.

Gaddar Kel ALİÇO (1845-1922): Saçsız olduğu için kel, merhametsiz ve sert güreştiği için de gaddar lakaplarını almıştır. Kırkpınar'da 26 yıl üst üste başpehlivan olmuş, Koca Yusuf'la berabere kaldıktan sonra başpehlivanlığı ona bırakmıştır. Kırkpınar'da 18 yıl başpehlivanlığı olan Adalı Halil'in de ustasıdır.

Yaptığı güreşlerle ünü yavaş yavaş Avrupa'ya yayılan Koca Yusuf, 1897 yılında ünlü organizatör **Doublier** tarafından Paris'e götürüldü. O zamanlar güreş müsabakaları Avrupa ve Amerika'da çok popülerdi. Fakat organizatör Doublier tek amacı sadece para kazanmak değildi. Organizatör Doublier de ülkesi olan Fransa'da yıllarca güreş yapmıştı. **Fernard Sabes**, Fransa şampiyonluğu için Doublier ile karşılaşmış Doublier'i mağlup ederek Fransa'da güreş şampiyonu olmuştur. Fernard Sabes'in yenilmezliğine son verecek bir güreşçi arayışına giren Doublier, ünü Avrupa'ya yayılan Koca Yusuf'u bu amaçla Fransa'ya götürmek istedi; fakat tek engel Koca Yusuf'un grekoromen sitilini bilmemesiydi.

(Grekoromende belden yukarısına tatkik edilir, hamleler belden yukarısı içindir, ayakla oyun yapılmaz, çelme takılmaz.)

Doublier'in gözü o kadar kararmıştı ki Avrupa'ya ün salmış yenilmez denilen pehlivanları yenen, 26 yıllık Kel Aliço'nun saltanatını yıkan Koca Yusuf'a Grekoromen sitilini öğretmeye çalışır fakat ne fayda. Antrenman sırasında Koca Yusuf Doublier'in elini ve kolunu sertçe kavraması çok acı vermiş ola-

cak ki Doublier çalışmalara ara verip organizatörlük görevine geri dönmüştür. Doublier Türkiye'den sadece Koca Yusuf'u Paris'e götürmemiş, **Filiz Nurullah'ı** ve **Filibeli Kara Osman'ı** da götürmüştür.

Koca Yusuf, Avrupa'da 3 yıl güreşti ve bu güreşlerde devrin en güçlü pehlivanları Olsen, Panns, Fournier, Raul, Gambier, Antonio Pierri ve Tom Cannon'u yenerek ününe ün kattı. Yenmedik rakip bırakmayan müthiş Türk'ün Amerika yolculuğu da başlamış oldu. Koca Yusuf Amerika'da güreş maçlarını tüm zamanların en büyük boksörü olan Muhammed Ali'nin boks maçlarını yaptığı Madison Square Garden salonunda yapardı. Koca Yusuf serbest değil, grekoromen tarzında güreşecekti. Kendisine grekoromen güreşi öğretmesi için hoca tuttular ve bu çalışmada da yaklaşık 2 ay sürdü. Suquare Garden'de dünyanın en güçlü pehlivanlarıyla kapışma vakti gelmişti.

Koca Yusuf bu güreşlerde karşılarına çıkan rakipleri bir bir yendi. Her birinin sırtını kısa sürede mindere yapıştıran Koca Yusuf şampiyon olmuş, büyük paralar da kazanmıştı. Ve artık aylarca ayrı kaldığı memleketine, eşine, çocuklarına kavuşmak istiyordu. Bu amaçla bilet alır fakat yolculuk edeceği *La Bourgogne* isimli transatlantik Atlas Okyanusunda yoğun sis nedeniyle bir şileple çarpışarak batar. Koca Yusuf'ta hayatını kaybeden yolcular arasındadır.

Atlas Okyanusu'nun derinliklerinde hayatını kaybeden Koca Yusuf'un bir mezarı yok ancak, Karalarlı hemşerileri sayesinde bir anıt mezarı var ve bu anıt mezarın yanında Koca Yusuf'un maçlara hazırlandığı 450 kilogramlık antrenman taşı da bulunmaktadır.

AMERİKALI BİR GÜREŞ YORUMCUSU ATLAS OKYANUSU'NDA YAŞAMINI YİTİREN KOCA YUSUF'UN GÜREŞTE YENİLMEZLİĞİNİ 'EĞER KOCA YUSUF, OKYANUSUN DERİNLİKLERİNDE YATIYORSA, KESİNLİKLE YÜZÜKOYUN YATIYORDUR' SÖZÜYLE ANLATMIŞTIR.

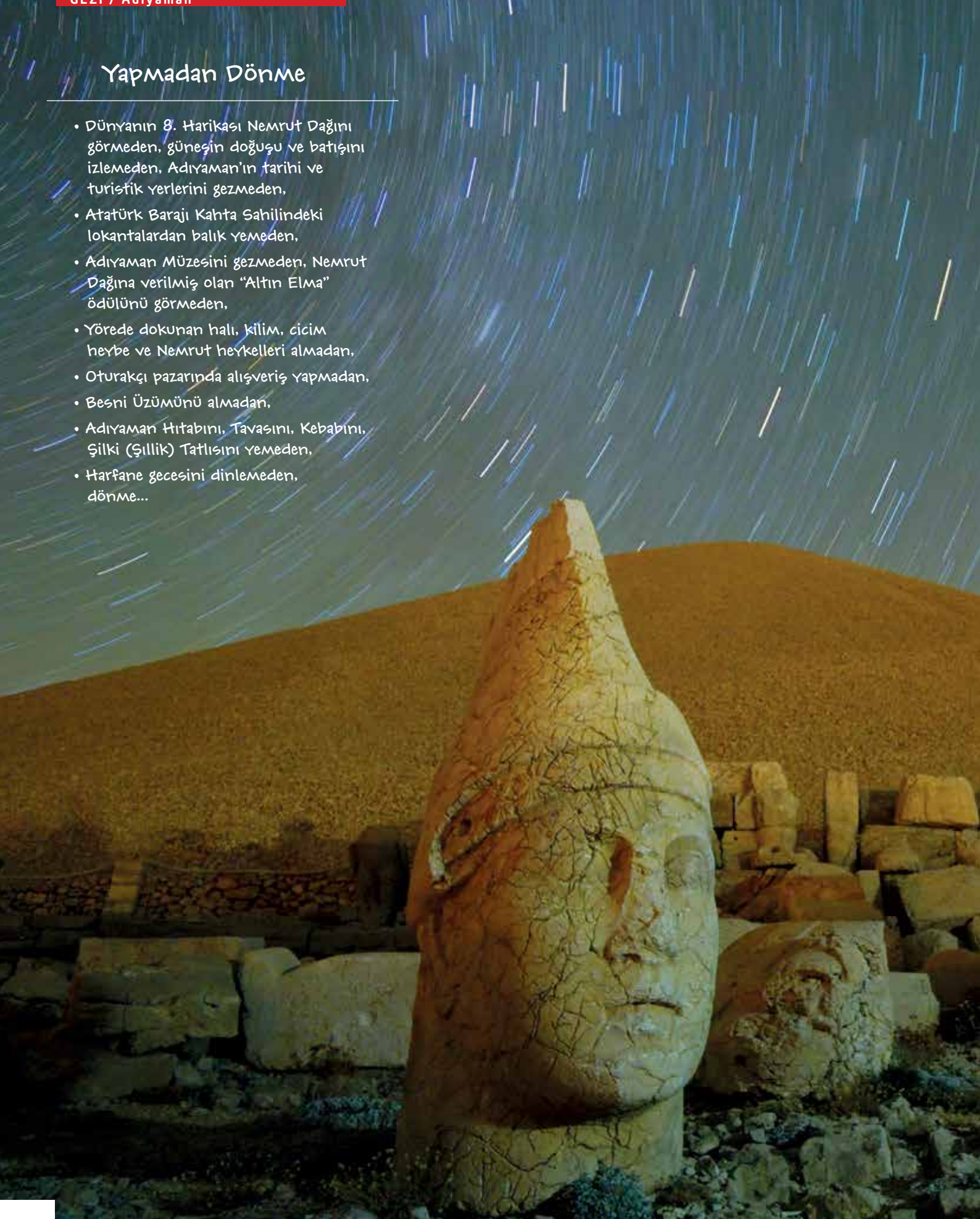

Amerika'nın en ünlü güreşçisi "Roerber" ile New York'ta Madison Square Garden'da yapılan bu maçta rakibini ringden dışarı atması, Roerber'in öldüğünü düşünen seyircilerin ayaklanması ve Yusuf'a karşı linç girişimine neden oldu.

Yapmadan Dönme

- Dünyanın 8. Harikası Nemrut Dağını görmeden, güneşin doğuşu ve batışını izlemeden, Adıyaman'ın tarihi ve turistik yerlerini gezmeden,
- Atatürk Barajı Kahta Sahilindeki lokantalardan balık yemeden,
- Adıyaman Müzesini gezmeden, Nemrut Dağına verilmiş olan "Altın Elma" ödülünü görmeden,
- Yörede dokunan halı, kilim, cicim heybe ve Nemrut heykelleri almadan,
- Oturakçı pazarında alışveriş yapmadan,
- Besni Üzümünü almadan,
- Adıyaman Hıtabını, Tavasını, Kebabını, Şilki (Şillik) Tatlısını yemeden,
- Harfane gecesini dinlemeden, dönme...

VADİ-İ LEMAN: ADİYAMAN

Bir şehir ki tarihi eski mi eski,
Her yerinde ayrı bir uygarlık izi,
Dünyanın sekizinci harika yeri,
Burası Adıyaman'ın ta kendisi.
Bir güneş var ki götürür hülyalara,
İlahi havası değer dünyalara.
Âlemi doyuran Menzil çorbasına,
Selam Sahabe Safvan Bin Muattal'a.
Nemrut'un heykelleri, kitabeleri
Karakuş'u, Cendere'si, Dolmenleri,
Gizemleri, antik şehri, kaleleri,
Burası medeniyetlerin sahnesi.

Ahmet Gafor ŞAHİN

GEZİ / Adıyaman

ADİYAMAN TARİHİ

Adıyaman, tarihin bilinen en eski yerleşim yerlerinden biridir. Adıyaman Palanlı Mağarasında yapılan incelemelerde kent tarihinin M.Ö. 40000 yıllarına kadar uzandığı anlaşılmıştır.

Adıyaman ve çevresi MS 395 yılından itibaren Doğu Roma İmparatorluğu'nun egemenliği altındayken İslam akımlarına maruz kalmıştır.

Hız. Ömer'in halifeliliği döneminde (634-644) Adıyaman ve çevresi Müslüman Arapların eline geçmiştir. Aba Ubeyde, Halid Bin Velid, Sait Bin Ebi Vakkas ve İyaz Bin Ganm gibi tanınmış komutanların katıldığı savaşlar sonucunda 638 yılında bu bölge İslam topraklarına katılmıştır.

Adıyaman ve çevresi bir süre Müslümanlarla Bizanslar arasında sınır bölgesi ve çekişme konusu olur. 670 yılında Emevi komutanlarından **Mansur Bin Cavena** Adıyaman'ı ele geçirir. Bu komutanın Adıyaman şehrinin ilk yerleşim alanı içinde kalan bugünkü Adıyaman Kalesini yaptırdığı rivayet olunur.

Büyük bir istikrarsızlığın olduğu Orta Çağ boyunca Adıyaman; Bizans, Emevi, Abbasiler hüküm sürmüştü, 1204-1298 yılları arasında Samsat ve yöresini Anadolu Selçukluları ele geçirmiştir. 1230 ve 1250 yıllarında Moğol saldırıları yaşanan bölge, 1298'de Memlüklerin eline geçmiştir. 1393 yılında Adıyaman bu kez de Timurlenk tarafından yağmalanmış ve nihayet **Yavuz Sultan Selim'in İran seferi sırasında 1516 yılında Osmanlı topraklarına katılmıştır.** Osmanlı topraklarına katılan Adıyaman, başlangıçta merkezi Samsat'ta bulunan bir sancakla Maraş Beylerbeyliğine bağlıyken, Tanzimat'tan sonra bir kaza olarak Malatya'ya bağlanmıştır.

1515 yılında Osmanlı İmparatorluğu'nun hükümdarı Yavuz Sultan Selim, İran seferi dönüşünde Dulkadiroğulları

Beyliği'nin egemenliğine son vererek, Adıyaman ve çevresini topraklarına katmış, böylece Adıyaman'da Osmanlı İmparatorluğu dönemi başlamıştır.

Adıyaman ve çevresi Osmanlı yönetimine girdikten sonra, sınır boyu olmaktan çıkar. Bunun sonucu olarak savaş, baskın ve istila korkusundan kurtulur, huzura ve sükûna kavuşur. Osmanlı yönetiminin Türk aşiretlerini belli yörelerde oturmaya mecbur eden iskân politika-sından dolayı, Anadolu'nun diğer yerlerinde olduğu gibi bu yörede de zaman zaman isyanlar meydana gelir ancak bu isyanlar bastırılır.

Cumhuriyetin kuruluşundan 1954 yılına kadar eski idari yapısı korunarak Malatya'ya bağlı kaza konumunda olan Adıyaman 1 Aralık 1954 tarihinde Malatya'dan ayrılarak müstakil il haline gelmiştir.

ADİYAMAN, KUŞKUSUZ Kİ ÇOK BÜYÜK KÜLTÜR, İNANÇ VE SAĞLIK TURİZMİ POTANSİYELİNE SAHİP BİR ŞEHİRDİR.

ADİYAMAN'IN İSMİ

Adıyaman isminin menşeyi hakkında çeşitli rivayetler vardır. **Birinci rivayete göre;** Perre şehrinde cereyan ettiği belirtilen bir olaya bağlanmaktadır. Farrin ya da Perre olarak bilinen şehirde putlara tapan bir babanın yedi oğlu, babalarının evde olmadığı bir gün bütün putları imha ederek Allah'ın (Hz. İsa'nın söylediği gibi) bir olduğunu kabul ve ilan ederler. Putperest baba durumu öğrenince yedi oğlunu da öldürür. Babaları tarafından öldürülen yedi kardeşin hatırasına Farrin'de bir manastır yaptırılır. Bu olaydan ötürü de şehre **Yedi Yaman** adı verilir. Yedi Yaman zamanla Adıyaman şekline dönüşür.

İkinci rivayete göre; Adıyaman şehrinin ortasında yaptırılan Mansur'un kalesi olarak bilinen kaleye halk, **Hısn-ı Mansur** ismini vermiştir. Hısn-ı Mansur isminin menşeyi hakkında iki ayrı rivayet mevcuttur. Kaynaklarda VII. yüzyılda buraya gelen Emevi komutanlarından Kays kabilesine mensup Mansur Ca'vene'ye izafetle bu ismin verildiği rivayet edilmekte ise de başka bir rivayete göre bu ismin Abbasi Halifesi Ebu Cafer El-Mansur'un adından gelmektedir. Zamanla halk arasında telâffuz şeklinin de değişmesiyle "**Hüsnü Man-**

sur" olarak bu şehrin ismi değiştirilmiş olmaktadır.

Üçüncü rivayete göre; Adıyaman şehrinin doğu, batı ve güney yönlerinde derin vadiler çevirmiştir. Bu vadilerin yamaçları zengin meyve ağaçları ile kaplı olduğu gibi şehrin çevresinin de meyve ağaçlarıyla kaplanmış olmasından dolayı güzel vadi anlamında olan "**Vadi-i Leman**" (*Güzel vadi*) kelimesinin söylenişi zamanla değişmiş ve halk arasında "**Adıyaman**" şekline dönüşmüştür. Ancak, Hısn-ı Mansur yani Hüsnü Mansur ismi 1926' ya kadar resmi ad olarak kalmıştır. 1926 yılından itibaren Bakanlar Kurulu kararları ile şehrin ismi tekrar Adıyaman olarak değiştirilmiştir.

GAP

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Fırat ve Dicle nehirlerinin arasında kalan havzadaki **Adıyaman, Gaziantep, Şanlıurfa, Siirt, Şırnak, Batman ve Mardin** illerini içine alan topraklardaki sulama ve enerji üretimine yönelik bir proje gerçekleştirilmiştir. Bu proje kısa adı GAP olan Güneydoğu Anadolu Projesi'dir. Bu proje çerçevesinde, su altında kalmış antik yerleşim bölgelerinde arkeolojik araştırmalar yapılmıştır.

Coğrafi konum itibarıyla Güneydoğu Anadolu Bölgesi, güneyde Mezopotamya, doğuda İran, kuzeyde Doğu Anadolu ve Kafkasya, batıda Orta Anadolu bozkırları arasında yer alan bir orta bölgedir. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi yaylaları, sözü edilen bölgeler arasında binlerce yıl önce parlayıp sönen eski medeniyetlerin bir kavşak yeri olduğu için insanlık tarihi boyunca eşi az görülen medeniyetlere sahne olmuştur.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi tarih öncesi çağlarda yaşayan insanların ihtiyaçlarını karşılayacak elverişli bütün özelliklere sahipti. Su kaynakları, doğal kaya sığınakları, çayır ve ormanlık alanları ile zengin av hayvanları insanları en eski çağlardan beri bu bölgeye çekmiş olmalıdır. Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesindeki bu elverişli özellikler, avcılık ve toplayıcılıkla geçimlerini sürdüren insanlara çok olumlu yaşama ortamı sunmuştur. Bu ortam bölgede birçok medeniyetin filizlenmesi sonucunu doğurmuştur.

MEDENİYETLER YUVASI ADIYAMAN

Adıyaman ili; tarihi, kültürel ve turistik değerleriyle, zengin florası ve faunasıyla en eski yerleşim yerlerinden biridir. Bunun için, ilin 8 kilometre kuzeyinde bulunan **Palanlı Kaya** Altı Sığınağına ilkel insanlarca 40.000 yıl önce kazı tekniği ile stilize edilmiş **dağ keçisi** figürüne bakmak yeterlidir.

Paleolitik kültürü meydana getiren insanlar mağaralarda yaşıyorlardı. Bu insanlar için avcılık kültürel gelişimin ilk devrelerinde en önemli aşamalardan biriydi. Bölgede bulunan bol miktardaki av hayvanı insanların düşüncesine ve sosyal yaşantısına yön veren etkenlerden biri olmuştur. Adıyaman-Malatya karayolu üzerinde bulunan Palanlı Kayaaltı Sığınağı işte böyle bir paleolitik dönem yerleşmesidir.

Adıyaman Samsat Şehramuz Tepesi ve çevresinde paleolitik dönem kalıntıları bulunmaktadır. Bölgede ayrıca **Kung Kıracı Tepesi, Ziyaret**

Tepesi ve Kemşak Tepesi gibi yerleşim yerleri de vardır.

Doğal güzellikleriyle Çelikhan havzasındaki Yüzen Adaları, Gölbaşı'ndaki Gölbaşı, İnekli ve Azaplı Göllerinin kıyısında yaşayan kuşların oluşturduğu Kuş Cenneti'ni, hastalara şifa dağıtan **Çelikhan, Besni ve Kotur İçmecelerindeki mucizeyi görmek gerekir.**

Adıyaman yöresinde Neolitik, Kalkolitik ve Eski Tunç Dönemini yansıtan yerleşme yerlerinin başında, bugün Atatürk Barajı gölü sahası içinde kalan

Samsat (Samosata Höyüğü) gelmektedir. Ayrıca **Kommegene Krallığı'nın başkentliğini** yapmıştır. **Keza Tille Höyük** yöresinin diğer önemli bir höyüğüdür.

Adıyaman bölgesi Helenistik ve Roma Dönemi eserleriyle ün yapmış bir bölgemizdir. Bu kalıntıların en önemlisi Eski Kahta köyünün yanındaki 2150 metre yüksekliğinde Nemrut Dağı'nın üzerindedir. Toros Dağları ile Fırat Nehri arasındaki yöre, Helenistik ve Roma çağlarında Kommagene olarak adlandırılır.

Hititler döneminden kalma "Malpınar Hiyeroglif Yazıtı", bugün halen kurnalarından su akan, Romalılar döneminden kalma Antik Perre şehrindeki "Roma Çeşmesi", Kommagene Krallığı döneminden kalma tek kemerli "Cendere Köprüsü", İslami dönem harikası olan "Altın Köprü", erken dönem Hristiyanları'nın yerleşkesi olan "Zey Mağaraları, Gümüşkaya Mağaraları, Turuş Kaya Mezarları, Haydaran Kaya Mezarları, Hısn-ı Mansur Kalesi, Yeni Kale, Gerger ve Besni Kaleleri, Derik Kutsal Alanı, Sofraz'daki Kül Şehri Harabeleri, aynı yerleşim yerindeki Sofraz Tümüls Mezarları, Eski

Besni Harabeleri her katmanı ayrı bir uygarlığın izlerini taşıyan höyükleri ve bu höyüklerde yapılan arkeolojik kazılardan elde edilen, Paleolitik dönemden günümüze kadar yaşamış her çağa ait 30.413 eserden oluşan zengin bir koleksiyona sahip müzesiyle Adıyaman, kuşkusuz ki

çok büyük kültür, inanç ve sağlık turizmi potansiyeline sahip bir şehirdir.

Yeryüzünde insanlığa yön vermiş peygamberlerden Hz. Üzeyir peygamber ile ülkemizde bulunan iki önemli sahabeden biri olan Hz. Safvan Bin Muattal ve birçok veli ve ermişe ait türbeler; Emevi, Abbasi, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinden kalma camiler, St. Petrus ve St. Pavlus Kilisesi gibi mabetler ilin farklı inanç ve kültürlerle saygıda vardığı noktanın açık bir göstergesidir.

Ayrıca ilde dokunan, kendine has desen ve motifleriyle tanınan "Pişinik ve Alıkan" halıları ile değişik el sanatları ürünlerinin teşhir edildiği, halen orijinal yapısını koruyan "Oturakçı Pazarı" da şehirde gezilmesi gereken nadide yerlerden biridir.

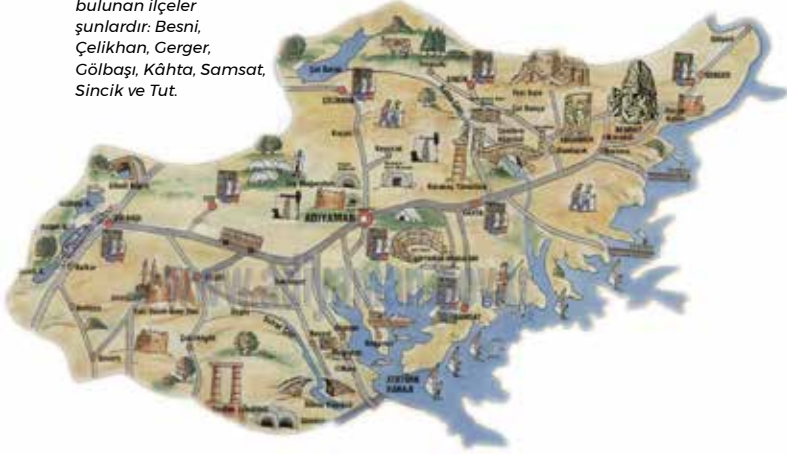

Şüphesiz ki, sahip olunan bu değerlerden; güneşin en güzel renklerle doğup, sonra kristal bir prizmadan süzülür gibi ışık huzmesine dönüşerek yedi rengiyle emzirdiği, ismini bereket tanrıçası Kommagene'den alan hem Helenistik çağın hem de tüm zamanların eşsiz sanat eserlerini barındıran "Tanrıların Gökse Tahtı" Nemrut Dağı ayrı bir öneme sahiptir. Antitiorosla'nın bir uzantısı olan Nemrut Dağı'nın zirvesinde bugün herkes tarafından bilinen ve Geç Helenistik Devirden kalma tapınaksal mezar anıtı, yeryüzünün en değerli kültür varlıklarından biri olarak kabul edilmiştir. Bu anıt ve çevresi 1987 yılında UNESCO nezdindeki "İnsanlığın Kültür Mirası" listesine alınmış 1988 yılında da Türk Hükümeti tarafından Milli Park ilan edilmiştir.

Kommagene uygarlığına ait eserlerle ilin diğer tarihi ve kültürel değerlerinin ulusal ve uluslararası boyutta tanıtılarak ülke ve il turizminin gelişmesine katkı sağlanması ve gelecekte il turizm potansiyelinin artırılması amacıyla 2.206 metre yüksekliğindeki Nemrut Dağı'nda güneşin doğuşunu ve batışını en güzel şekilde ve gizemli bir ortamda izlemek isteyen tüm yerli ve yabancı turistlerin ilgisinin artırılarak, ülke ve il turizminde canlılığın yaşanması, ilin hedefleri arasında yer almaktadır.

ADİYAMAN İLİ UYGUN COĞRAFİ ÖZELLİKLERİ DOLAYISIYLA TARİHİNİN HER DÖNEMİNDE İNSANLARIN YAŞAMAYI TERCİH ETTİKLERİ BİR YERLEŞİM BÖLGESİ OLMUŞTUR.

Adıyaman ilinde bulunan ilçeler şunlardır: Besni, Çelikhan, Gerger, Cölbasi, Köhta, Samsat, Sincik ve Tut.

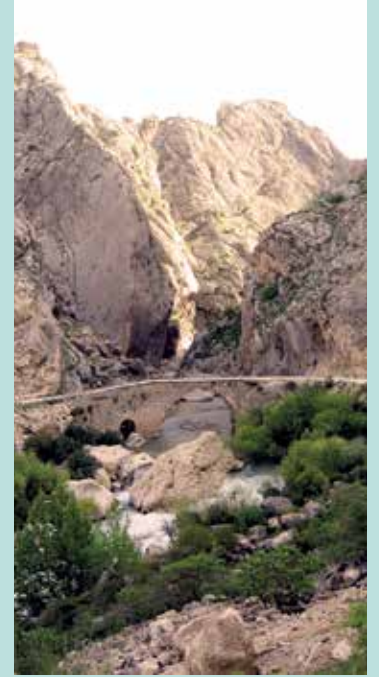

DEĞER

dir. **Çelikhan, Gerger ve Tut** ilçelerinin arazilerinin çoğu dağlıktır.

İlin belli başlı dağları; **Akdağ, Dibek, Ulubaba, Gördük, Nemrut, Bozdağ ve Karadağ'dır.** Güneye inildikçe ova nitelikli araziler başlar. **Kahta, Samsat, Key-sun ve Pınarbaşı** ovaları ilin önemli ovalarıdır.

değişmekte kimi bölgelerde meşeliklere rastlamak mümkün olmaktadır. Doğan, şahin, baykuş, keklik gibi yabani kuş türleri yanında tavşan, tilki, çakal gibi yabani hayvanları da Adıyaman il sınırları içerisinde yaşama alanlarına sahiptirler.

COĞRAFI ÖĞELERİ

Adıyaman ili Orta Fırat Bölümü içinde yer alır. Eski coğrafyacı ve tarihçilere göre: Güneyde Arap Yarımadasından, Kuzeyde Toros sıradağlarına doğru uzanan Arap çöllerinin sona erdiği yerde, Toros sıradağlarının eteklerinde verimli topraklar yer almaktadır. Arap çöllerini kuzeyden bir ay gibi saran bu topraklara binlerce yıldan beri '**Bereketli Hilal**' adı verilmiştir. Ortadoğu ülkelerinin merkezinde yer alan '**Bereketli Hilal**' topraklarında Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarından gelen ana kara yolları birbirlerini kesmektedir.

Tarih boyunca '**Bereketli Hilal**' bölgesi ana ticaret yollarının kavşak noktalarında, büyük ticaret ve sanayi şehirleri doğmuş, büyümüş, yıkılmış ve yerlerine yenileri kurulmuştur. '**Bereketli Hilal**' bölgesinin bir parçası sayılan Orta Fırat Bölümünün il-lerinde olan Adıyaman şehri, '**Bereketli Hilal**' bölgesinin en üst sınırını oluşturmaktadır. Adıyaman ili uygun coğrafi özellikleri dolayısıyla tarihinin her döneminde insanların yaşamayı tercih ettikleri bir yerleşim bölgesi olmuştur.

Adıyaman 'ın kuzey kesimi Torosların uzantısı olan Malatya dağları ile çevrili-

Adıyaman ili Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri arasında köprü vazifesi gören bir şehirdir. Hatta kısmen Akdeniz Bölgesinin özelliklerini de taşır. Bu nedenle bitki örtüsü de bu üç bölgenin özelliklerini taşımaktadır. Yüksek rakımlı yerler genelde meşe ağaçları ile kaplanmış olmakla birlikte su ve toprak erozyonu nedeni ile çıplak hale gelmiş araziler de mevcuttur. Yaz mevsiminin uzun ve kurak geçmesi dolayısıyla orman içi bitki örtüsü yok denecek kadar azdır. Tarım yapılmayan alanlar çayır, mera, yabani ağaçlar ve makilerle kaplıdır. Rakım yükseldikçe ağaç türleri

ADİYAMAN MUTFAĞI

Adıyaman mutfağı, yemek çeşitleri bakımından çevre illerle benzerlik göstermekle beraber; gerek yemeklerin adı gerekse yapılış şekli ve tadı bakımından kendine has zengin bir yapıya sahiptir. Yemeklerin temelini et, buğday ürünleri, bakliyat ve sebze oluşturur. Tat verici olarak bütün yemeklerde soğan, sarımsak, salça, pul biber, maydanoz, kuru nane ve diğer baharatlar kullanılmaktadır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi mutfak kültürü özellikleri taşıyan Adıyaman mutfağında yemeklerin yanında değişik salatalar da yenir. Adıyaman yemeklerinin kendine özgü damak tadı vardır. Lezzete önem verilir.

Başlıca Adıyaman Yemekleri:

Çorbalar: Meyir Çorbası, Alaca Çorbası, Malhute Çorbası, Tarhana Çorbası, Mercimek Çorbası, Yoğurtlu Çorba, Un Çorbası, Dövme Çorbası, Pıtır Çorbası

Sebze Yemekleri: Adıyaman Tavası, Besni Tavası, Parmak Kebap, Dolma-Sarma, Yeşil Fasulye Sulusu, Dövmeç

Pilavlar: Karıştırmalı Pilav, Kavurmalı Pilav, Mercimekli Pilav, Şahrel (Şehriyeli) Pilav, Tavuklu Pilav, Meyhane Pilavı, Domatesli Pilav, Ciğerli Pilav, İç Pilavı

Köfteler: Kavurmalı Sıcak Köfte, Kel Köfte, Yarpızlı (Yarpuzlu) Köfte, Ekşili Köfte, Çiğ Köfte, Mercimekli Köfte, Soğuk Köfte

Pideler: Kavurmalı Hitap, Ot Hitabı (Körni, Nanecük, Hardal v.s), Peynirli Ekmek, Tava Kalloru, Semsek, Besmet

(Peksimet), Bazlama Taplama, Katmer

Salatalar: Yarpız (Yarpuz) Mancası, Pirpirim Salatası, Patates Salatası

Cacıklar: Pirpirim Cacığı, Kabak Cacığı, Marul Cacığı, Yarpız (Yarpuz) Cacığı

Tatlılar: Tene (Tane) Helvası, Top Helvası, Nişe Bulamacı, Şilik (Şilki), Heside, Aşure, Kesme, Peynirli İrmik Helvası, Kaşık Tatlısı, Burma Tatlısı.

Malhute Çorbası,

Besni Tavası

Yarpızlı (Yarpuzlu) Köfte,

Tene (Tane) Helvası

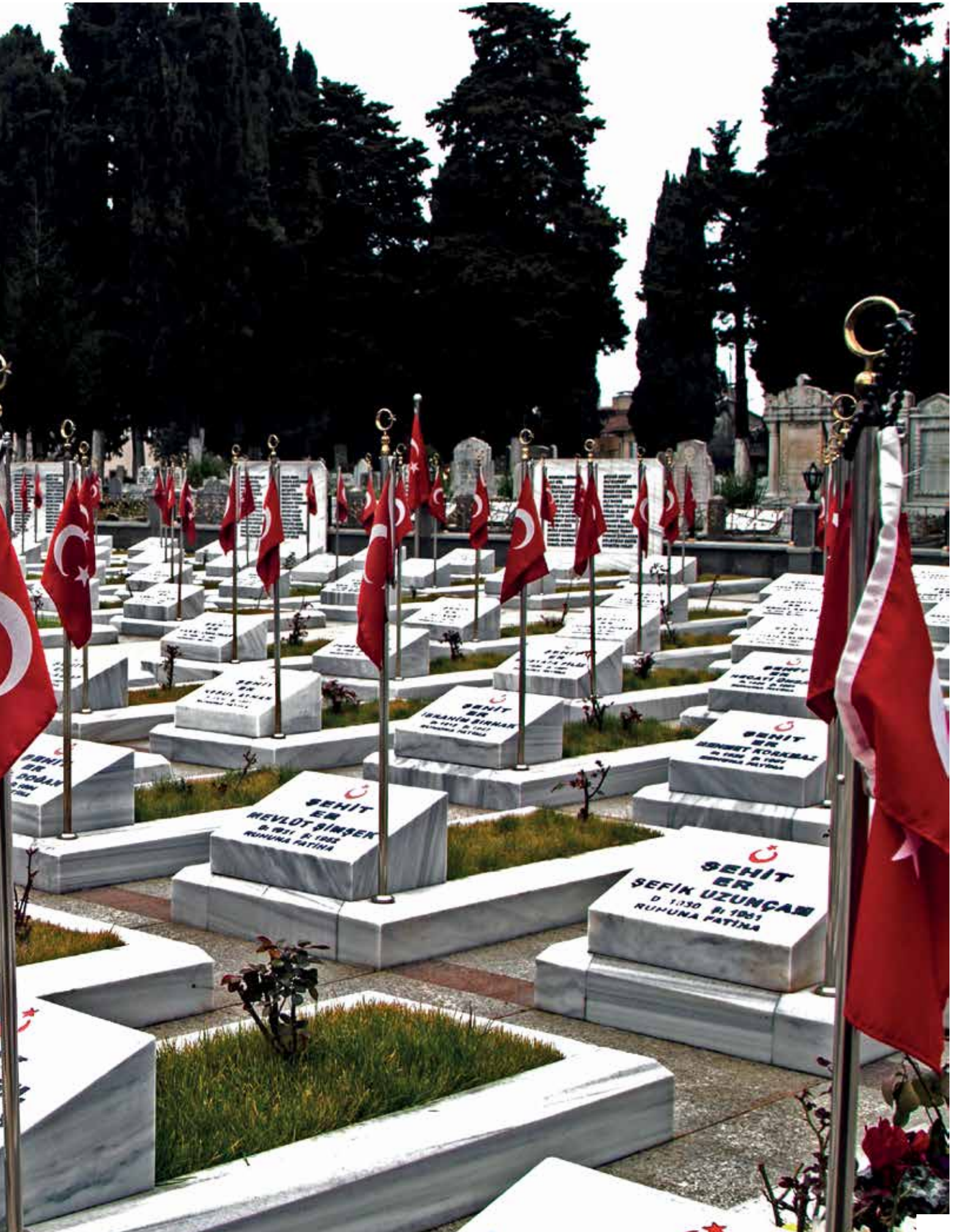
Hüseyin ÖZTÜRK

Trabzon E Tipi Kapalı CİK, İnfaz ve Koruma Memuru

DEĞER

FOTODEĞER

ÇANAKKALE MUHAREBELERİ

20 Ağustos 1914'te Sarıyer'de Anıtsayın vaktinden bir önceki tarafından bildirilmesi ile sonucunda milyonlarca insanın öleceği, bir imparatorluğun yıkılacağı 1. Dünya Savaşı başladı. Osmanlı Devleti, 2 Ağustos 1914'te Almanya ve Avusturya-Macaristan ile ittifak antlaşması imzaladı. Bu anlaşmaya göre taraflardan biri savaşa girdiğinde diğer devletin de savaşa girmesi şartı vardı. Almanya bu şartı kabul etmiş olsa da, bu sırada Yavuz ve Midilli'de dahil olduğu Osmanlı donanması 25 Ekim 1914'te Rus limanlarını topa tuttu. Bunun üzerine 1 Kasım'da Rusya Osmanlı Devletine savaş ilan etti. Rusların ardından 3 Kasım 1914'te İngiliz ve Fransız gemileri Seddiköy ve Kumkale beldelerini bombardımana tutarak, Osmanlı Devletine savaş açtı. İttifak Devletlerinin bu saldırılar üzerine Osmanlı hükümeti de 11 Kasım'da İttifak Devletlerine savaş açtı.

ŞİPİLER

- Düzepe Şipirleri
- Kırmızı Şipirleri

ÇIKARILAR

- Anafartalar Çikarısı (A, B, C Plajları) 5-7 Ağustos
- ANZAC Beldesi Çikarısı (Z Plajı) 25 Nisan
- İngiliz - Fransız Deniz Çikarısı (Y, X, W, V, S Plajları) 25 Nisan

TABİYALAR

- 1. Kırmızı Madenye Tabiyası
- 2. Nispetiye Tabiyası
- 3. Ertürk Tabiyası

TOPLAR

- Türk Topları
- Alman Topları

DENİZ MAYINLARI

- Savaşın süresince deniz mayınları

ANAFARTALAR GRUBU MUHAREBELERİ

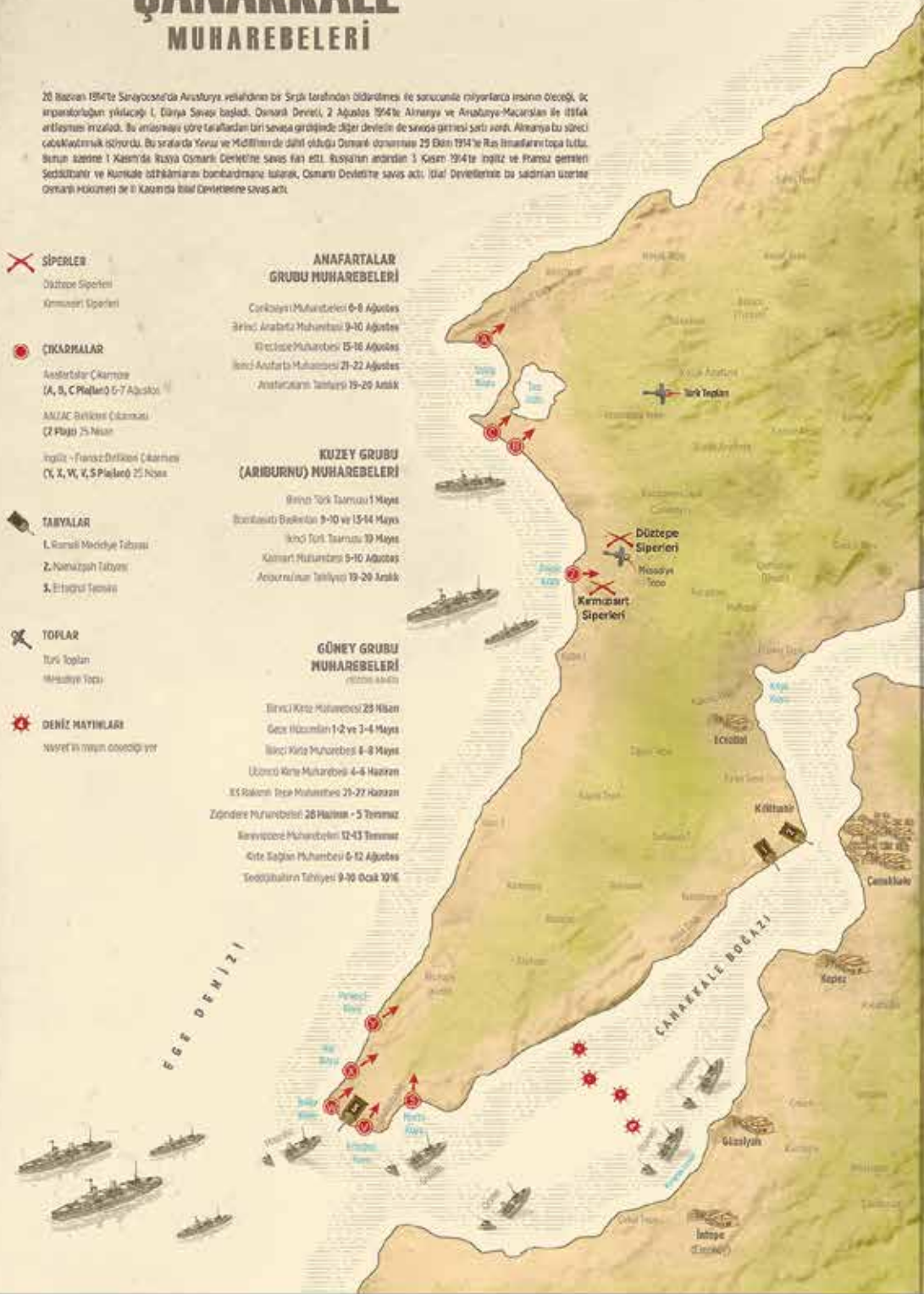
- Çirkeçli Muharebesi 6-8 Ağustos
- Birinci Anafarta Muharebesi 9-10 Ağustos
- Kırmızı Muharebesi 15-16 Ağustos
- İkinci Anafarta Muharebesi 21-22 Ağustos
- Anafartaların Tahiyası 19-20 Aralık

KUZAY GRUBU (ARIBURNU) MUHAREBELERİ

- Birinci Türk Taarruzu 1 Mayıs
- Birinci İngiliz Taarruzu 9-10 ve 15-16 Mayıs
- İkinci Türk Taarruzu 19 Mayıs
- Kırmızı Muharebesi 9-10 Ağustos
- Anafartaların Tahiyası 19-20 Aralık

GÜNEY GRUBU MUHAREBELERİ

- Birinci Kırba Muharebesi 23 Nisan
- Gece Hücûmları 1-2 ve 3-4 Mayıs
- İkinci Kırba Muharebesi 4-8 Mayıs
- Üçüncü Kırba Muharebesi 4-6 Haziran
- İS Rakımı Tepe Muharebesi 25-27 Haziran
- Zindere Muharebesi 28 Haziran - 5 Temmuz
- Karayiğir Muharebesi 12-13 Temmuz
- Kırba Rakımı Muharebesi 6-12 Ağustos
- Seddiköyün Tahiyası 9-10 Ocak 1916

TÜRK MİLLETİNİN VAROLUŞ DESTANI: ÇANAKKALE

57. ALAY ŞEHİTLİĞİ ÇANAKKALE

104 yıl önce
"yedi düvele karşı
mücadele veren" Osmanlı
Devleti, kesin zafer elde
ederek "Çanakkale
geçilmez" destanını tarihe
altın harflerle yazdırdı

Osmanlı Devleti her ne
kadar Birinci Dünya
Savaşı'nın kazananları
arasında yer almasa da bu
zafer, Türk milletine
özgüven ve milli şuur
kazandırdı

Mustafa Kemal'in
"Ben size taarruz
emretmiyorum, ölmeyi
emrediyorum." sözüyle
gözünü kırpmadan
düşmanın üzerine yürüyen
57'nci Alay, adını tarihe
altın harflerle yazdırdı

Birinci Dünya Savaşı'nda ittifak devletleri safında Almanya'nın yanında savaşa giren Osmanlı Devleti, Çanakkale Cephesi'nde millet olarak varoluş mücadelesi verdi

- 1915**
13 Ocak
İngiliz Harp Konseyi toplantısında "Hedefi İstanbul olmak üzere, Gelibolu Yarımadası'nı topa tutmak ve almak için, subatta sefer hazırlıklarına başlanması" kararı alındı
- 19 Şubat**
Harekatin asıl hedefi İstanbul olarak belirlendi
- 18 Mart**
Çanakkale Boğazı'ndan rahat şekilde geçeceklerini düşünen ittifak devletleri, bekledikleri bir mağlubiyet yaşadı
- Nusret mayın gemisinin Çanakkale Boğazı'na düşmesi mayınlarla üç büyük zırhlı batırıldı
- Kara savunması**
25 Nisan
Çanakkale Boğazı'nı denizden geçemeyeceklerini anlayan müttefikler, büyük bir kara hareketine başladı
- Müttefik askerlerinin Anburnu, Seddülbahir ve Kumkale'ye asker çıkarmasıyla Çanakkale Cephesi'nde 9,5 ay süren ikinci dönem başladı
- İngilizler, ilk hedefleri Alçıtepe'de sert bir direnişte karşılaştı
- İttifak donanmasının Conkbayırı ve Hisarlık mevkiilerine yaptığı çıkartma pöskürtüldü
- Ertuğrul Koyu, Ezineci Yahya Çavuş komutasındaki 26'ncı Alay, 3'üncü Tabur, 12'nci Bölük askerlerince savunuldu
- 19'uncu Tümen Komutanı Yarbay Mustafa Kemal, 57'nci Alay'ı, bir top bataryası ve süvari birliğiyle Anburnu'na gönderdi
- 28-30 Nisan**
Birinci Kırte Muharebesi gerçekleşti. Düşman ordusu taarruzu, başarısız oldu
- 6-8 Mayıs**
İttifak devletleri Alçıtepe'yi ele geçirebilmek için gerçekleştirdiği İkinci Kırte Muharebesi'nde de pöskürtüldü
- Çanakkale Zaferi'nin ardından istediği yardımı alamayan Rusya'da, Çarlık devrili Bolşevik İhtilali gerçekleşti
- 1916**
9 Ocak
İttifak devletleri, işgal ettikleri son nokta Seddülbahir'i boşaltarak Gelibolu yarımadasından tamamen çekildi, zafer Türk milletinin oldu
- 9 Aralık**
İngiltere, Gelibolu yarımadasının bir kısmının boşaltılması kararı aldı
- Anafartalar muharebeleri**
6-10 Ağustos
Müttefikler, Anafartalar'da yeni birliklerle taarruz etme kararı aldı. 10 Ağustos'ta Conkbayırı İngilizlerden temizlendi
- 28 Haziran - 5 Temmuz**
Zigünder Muharebesi başladı. İngilizler, planladıkları hedefe ulaşamadı
- 21-22 Haziran**
Birinci Kerevizderesi Muharebesi'nde Fransız Kolordusu'nun taarruzu bastırıldı
- 4-6 Haziran**
Düşman birliklerinin Yassitepe-Alçıtepe taarruzu bastırıldı
- 1 Haziran**
Mustafa Kemal albaylığa terfi etti
- Kuzey Grubu**
18 Mayıs
Komutanlığına atanan Esat Paşa, Anburnu için taarruz emri yayımladı. Osmanlı kuvvetleri, başarı sağlayamadı
- 17 Mayıs**
İngiliz Deniz Bakanı Churchill görevinden istifa etti

Yasin YILMAZ
Beşikdüzü T Tipi Kapalı ÇİK, Katip

YERLİ TEKNOLOJİ

Nuri Demirağ

Yerli ve Milli
Akımın Öncüsü

Birinci Satır
Sağda-Türk
Solda-Zaferi
Ortada Ay İçinde- 3 Nümere
İkinci Satır
Elli Varak
Üçüncü Satır
En Nefis ve En Ala
Dördüncü Satır
Türk Zaferi
Beşinci Satır
Sigara Kağıdı
Altıncı Satır
Dersaadet

Her fırsatta yabancı tekelini kırmak için mücadele veren Demirağ, 1926'da Fransızların yanda bıraktığı demiryolları ihalesini çok düşük bir fiyat vererek kazandı. (210 bin lira) Mühendislik yapan kardeşini de yanına alarak 7 km'lik kısmı tamamladı. İşin geri kalanını da yapmalarına karar verilmesiyle iki kardeş; Samsun-Sivas, Fevzipaşa-Diyarbakır, Afyon-Antalya, Sivas-Erzurum, Irmak-Filyos hatlarında 1012,50 km'lik demiryolu hattı inşaatını tamamladı.

Nuri Demirağ, 1886 yılında Sivas Divriği'de doğdu, babasını küçük yaşta kaybetti. Bu durum onu ve ailesini geçim zorluklarına itti. Okulunu bitirdikten sonra Ziraat Bankası'nın açtığı memurluk sınavlarında başarılı olunca memurluk hayatına atıldı. Doğduğu, büyüdüğü şehir olan Sivas'a idealleri doğrultusunda veda etmek zorunda kaldı. Yeni görevi sırasında elinden gelenleri yapamayacağına inandığı için işinden istifa etti.

O yıllarda Yunanlıların tekelinde olan sigara kağıdı işini görünce buradan başlaması gerektiğini fark etti ve milli fabrikamızı açarak ilk Türk sigara kağıdını üretti. İsmi **Türk Zaferi** koyduğu sigara kağıdında bile ülke sevgisini gösterdi.

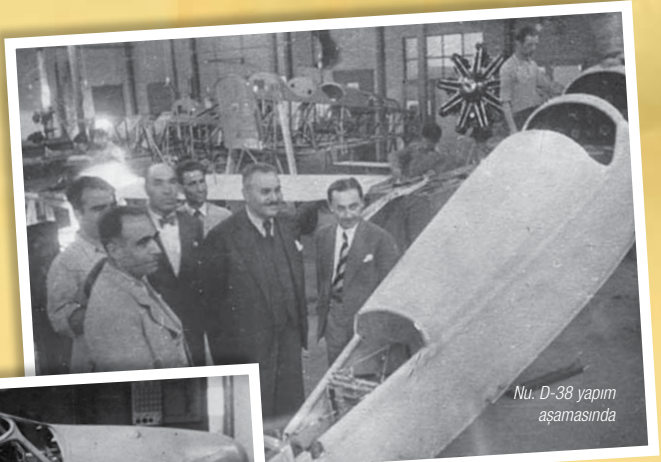
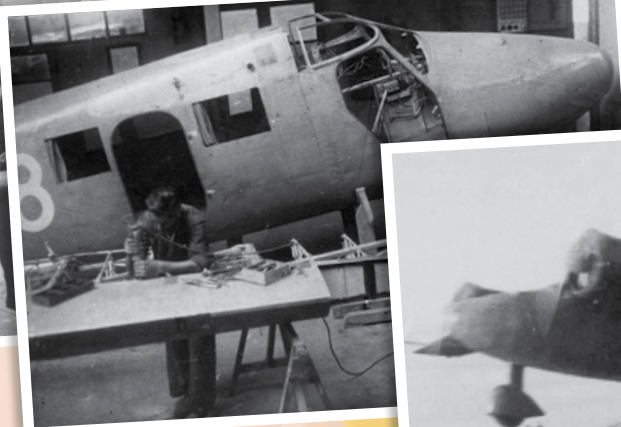
1930 senesinde ilk demir çelik olan, **Karabük Demir Çelik Fabrikasının** temellerini attı. Demiryolu tesislerinin ihalesini Fransızlara kaptırmayarak, "**Demirağlarla ördük anayurdu dört baştan**" mısralarına vâkıf oldu. Bu hizmetlerinden ötürü Mustafa Kemal Atatürk tarafından **Demirağ** soyadıyla şereflelendirildi.

O dönemin hükümetine İstanbul Boğazı projesini sundu. Üstelik üstünde tren yolu olacak projeye yanıt gecikmedi; reddedildi.

Türk Hava Kurumu ile havacılıkta ilerlemek isteyen Türkiye Cumhuriyeti'ni zengin iş adamlarından bağış topluyor ve filoya bir bir uçaklar katılıyordu. 1935'te Nuri Demirağ'a böyle bir teklif gelince: *"Siz ne diyorsunuz! Benden ulus için bir şey istiyorsanız en mükemmeliyi istemelisiniz. Madem ki bir ulus uçaksız yaşayamaz, öyleyse bu yaşama aracını başkalarının bağışından beklememeliyiz. Ben bu uçakların fabrikasını yapmaya adayım."* dedi.

Gözünü Türk semalarına dikeydi öyle kar amacı için de yapmıyor bunu, Türk milletinin bekası için büyük bir aşkla bu işe sarılıyor. Döneminde söylediği söz bunu daha iyi açıklamaktadır: *"Göklerine hâkim olamayan milletler, yerlerde sürünmeye, yerin dibinde çürümeye mahkûmdur."*

"GÖKLERİNE HÂKİM OLAMAYAN MİLLETLER, YERLERDE SÜRÜNMEYE, YERİN DİBİNDE ÇÜRÜMEYE MAHKÛMDUR."

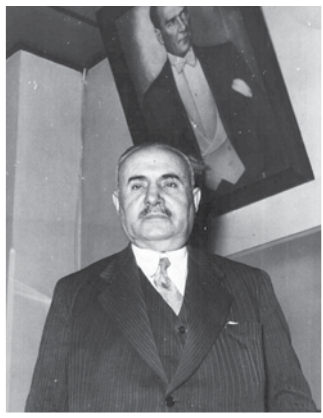

Nu. D-38 yapım aşamasında

İstanbul Yeşilköy'de uçak fabrikası ile **Yeşilköy Gök Okulunu** kurdu. İlk yerli ve Milli uçağımız olan **Nu.D-36** adını verdiği eğitim uçağından 24 adet üretti. Saatte 180 km hızı vardı. 1000 km uçuyordu. 1944 yılında ise **Nu.D-38** adında altı kişilik yolcu uçağı üretilti. Bu uçaklarla seferler yapılmaya başlandı.

İşler Nuri Demirağ'ın istediği gibi gidiyordu. Türk Hava Kurumu, Demirağ uçak fabrikasına 10 adet uçak ve 65 adet planör siparişi vermişti. Ayrıca İspanya, İran, Irak uçak siparişinde bulunmuştu. Ancak talihsiz bir olay yaşandı. Türkiye'nin ilk uçak mühendisi olan **Selahattin Alan** yapımı tamamlanan bir uçağı deneme uçuşuna tâbi tutarken yere çakıldı. Türk Hava Kurumu hemen 65 adet uçağın siparişini geri çekti. Yetmezmiş gibi uçakların yurtdışına satılmaması için kanun çıkarıldı. Türk Hava Kurumu, **Demirağ Uçak Fabrikasının** 16 bin saat uçuş süresini göz ardı edip Fransa'dan uçak siparişi verdi. İşleri istediği gibi gitmeyen Nuri Demirağ, fabrikayı kapatmak zorunda kaldı.

rağ, fabrikayı kapatmak zorunda kaldı.

Nuri Demirağ'ın uçak fabrikasında bulunan makineler Hollanda'ya satıldı ve bugün bile hizmet veren bir uçak firması yükseldi. Yeşilköy'deki arazisine devlet tarafından el konuldu ve istimlak edildi. Bugün Atatürk Havalimanının bulunduğu arazi o dönemde uçak fabrikasına ve bir gök okuluna sahipti.

Yeşilköy Gök Okulunda yetişen pilotlara 7 ilke ile uçuşmasını istemişti. **İşretten, yalancılıktan, kumardan, hayasızlıktan, tembellikten, rüşvetten, israftan sakınınız.** Almanlardan sonra dünyada en iyi uçağı Demirağ yapıyordu. Amerikalılar, sık sık ziyarette geliyorlardı.

Sağlık İletişimi Eğitimi ve Malpraktis Davalarının Azalmasına Yönelik Tedbirler

İletişim araçlarında, özellikle multi-medya ve yeni bilgi teknolojisinin ilerlemeler sağlık bilgisine erişimi iyileştirmeye devam etmektedir. Bu açıdan, **sağlık iletişimi**, bireylerin ve toplulukların daha fazla yetkilendirilmesi için gittikçe önem kazanan bir unsur olmaktadır. Bireylerin, iyi sağlığı teşvik edecek ve sürdürecektir şekilde bilgiye erişme, bilgiyi anlama ve kullanma becerisi ve motivasyonunu belirleyen bilişsel ve sosyal becerileri olarak tanımlanan **sağlık okuryazarlığı** iletişim sürecinde üzerinde durulması gereken konudur.

İnsanların sağlık bilgisine erişimini ve bunu etkili bir şekilde kullanma kapasitesini iyileştiren **sağlık okuryazarlığı**, yetkilendirme için çok önemlidir. Sağlık okuryazarlığının zayıf olması insanların kişisel, sosyal ve kültürel gelişimini sınırlandırarak ve sağlık okuryazarlığına engel olarak kişilerin sağlığını doğrudan etkileyebilir. **Sağlık iletişimi; sağlığın geliştirilmesi maksadıyla bireyler arasında sağlıklı ilgili olarak oluşan, etkileşim ve işlemlere iletişim kavram ve kuramlarının uygulanmasıdır.**

Çeşitli boyutlarda gerçekleşen sağlık iletişiminin kalitesi, tıbbi başarının derecesini ciddi şekilde etkilemektedir. Amerika'nın önde gelen sağlık kuruluşlarından **CDC (Centers for Disease Control and Prevention/Hastalıkları Kontrol ve Önleme Merkezi)** **sağlık iletişimini "sağlığı geliştirmek, kişilerin ve toplumun sağlıkla ilgili kararları üzerinde etkili olmak ve bilgilendirmek maksadıyla iletişim bilimine ilişkin kural ve stratejilerin uygulanması"** olarak tanımlamaktadır. **Healthy People 2010 sağlık iletişimini, "önemli sağlık sorunları hakkında, kamunun, bireylerin ve kurumların bilgilendirilmesi, etkilenmesi ve harekete geçirilmesi sanat ve tekniği"** şeklinde tanımlamaktadır. Buna göre **sağlık iletişimi**; toplumun içinde yaşayan bireylerin yaşam ve sağlık kalitelerinin artırılması, sağlık bakım politikalarının oluşturularak sağlığın geliştirilmesi, hastalıkların önlenmesi ve hastalıklardan korunması işlevlerini kapsamaktadır. Kısaca **sağlık iletişimi, sağlık bilgisinin yaratılması, toplanması ve paylaşılması süreçlerinden oluşmaktadır.**

Dünya Sağlık Örgütü, 1958 yılında **"2000 Yılında Herkes İçin Sağlık"** hedeflerine ulaşmak amacıyla 1986 yılında Kanada'nın Ottawa kentinde bir toplantı düzenleyerek sağlığın geliştirilmesi kavramını tanıtmıştır. Bu toplantıda Dünya Sağlık Örgütü **sağlığın geliştirilmesini, "insanların kendi sağlıklarını üzerindeki sorumlulukları artırılarak sağlık düzeylerini yükseltme süreci"** olarak tanımlamıştır. **Sağlığın geliştirilmesi** yaklaşımında toplum bireylerinin; sağlıklı beslenen, fizyolojik kapasiteleriyle orantılı günlük egzersiz yapan, uyumlu, sosyal, başkalarına yardım eden, dinlenmeye ve rahatlamaya zaman ayıran bireyler olmaları amaçlanmaktadır.

Sağlığı geliştirmede kimi noktalarda birbiriyle kesişen üç öge vardır: Hastalıkların önlenmesi, sağlığın korunması ve sağlık eğitimi. Bu çalışmada bu öğelerden **"sağlık eğitimi"** informal boyutuyla ele alınmıştır. **"Bireyin sağlıklı olma koşullarını hazırlayan, sağlıklı olmayı mümkün kılan ve güçlendiren ya da buna yönelik kolektif bir davranış için aynı etkileri yapan öğrenme yaşantılarının herhangi bir bileşeni olan sağlık eğitimi, pozitif sağlığı geliştirmek için bir iletişim aktivitesidir."** Sağlık eğitimi mesajları hem formal hem de informal iletişim bağlamında yayılırlar. Formal iletişim bağlamında sağlık hizmeti sağlayan/kullanıcı (tüketicisi) etkileşimi, sınıf eğitimi, kitle iletişim programları ile sağlık eğitimi sayabiliriz. Sağlık enformasyonu, informal olarak da günlük temaslarla; yani aileyle, arkadaşlarla, çalışma arkadaşlarıyla ve popüler kitle iletişimi yoluyla dolaylı olarak hatta kimi zaman da ima yoluyla yayılır. **Formal ve informal sağlık eğitimi kanallarının birleşimi ile çok**

MALPRAKİS DAVALARINDA ARTIŞ NEDENLERİ

Tıp eğitimindeki eksiklikler	Eğitimdeki eksikliklerin uygulamalara yansması
Tıp ve teknolojiye hızlı gelişmeler	Tıptaki gelişmeleri takip edememe veya teknolojik gelişmeleri suistimal etme
Sağlık sistemindeki sorunlar	Sistemdeki sorunların hekimleri sorumlu durumda bırakması
Medya	Medyanın kamuoyunu etkilemesi
Yüksek tazminatlar	Mağdurlara ve avukatlara cazip gelen tazminat miktarları
Sivil toplum örgütlerinin çoğalması ve etkilerinin artması	Toplumsal malpraktis ve hasta hakları konularında bilgilendirilmesi
Hasta beklentilerinin artması	Hastaların, artan rekabet ile aldıkları hizmeti sorgulamaları ve seçici olmaları

geniş sayıda birey, sağlık enformasyonunun sağlanması ve tüketilmesine katılır. İnformal sağlık eğitimi, sıklıkla doğruluğu kanıtlanmamış ve hatalı sağlık enformasyonu içerir. Bununla birlikte insanlar informal sağlık eğitimine açıktırlar; çünkü enformasyon kaynakları ile genellikle yakın ilişki içindedirler.

Tıbbi Uygulama Hataları (Malpraktis) ve Basın Yansımaları

Modern dünyanın gereği olarak, yaşamda kitle iletişim araçlarının önemli bir yeri bulunmaktadır. Günümüzde kitle iletişim araçları denilince akla ilk olarak gazete, dergi, radyo ve televizyon gelmektedir. Bu süreçte önemli bir kitle aracı olarak kullanılan **gazete**, haber, bilgi ve reklam içeren, genellikle düşük maliyetli kağıt kullanılarak basılan ve dağıtımı yapılan bir yayım olup, halka güncel olaylara ilişkin bilgi verme amacı gütmektedir.

Genel olarak yayımlandığı gibi, özel bir konu üzerinde de yayımlanan ve genellikle günlük ya da haftalık olarak çıkarılan gazeteler, içerdiği haberlerle (mesajlarla) okuyucunun haberdar olmasını sağlayan ucuz ve aydınlatıcı kitle iletişim materyalleridir. Bu bağlamda gazeteler, sanayi devriminin sonucu olarak gelişmiş matbaa makinelerinin icat edilmesinden günümüze kadar kamuoyunun bilgilendirilmesi amacıyla kullanılan önemli bir iletişim aracı olmuştur. **Tıbbi uygulama hataları (malpraktis)**, son yıllarda basın-yayın organlarında giderek artan oranlar-

da gündeme gelmekte ve toplumun ilgisini çekmektedir. Basın-yayın organlarında konu alınan tıbbi uygulama hataları, kamuoyunun davranışlarını belirleme noktasında önemli ölçüde etkili olmaktadır. Bu doğrultuda **insanların sağlık çalışanları tarafından verilen sağlık hizmetlerine yaklaşımları daha sorgular bir tarz almıştır.**

Basın-yayın organlarında konu edilen bu tür haberler, hastaların genel olarak sağlık sisteminden ve bireysel olarak sağlık çalışanlarından beklentilerini artırmış, toplumun bu konuda hassaslaşmasına neden olmuştur. Mevcut olan bu durum, hatalı uygulamaya maruz bireyi hasta hakları çerçevesinde hakkını aramak ve çeşitli girişimlerde bulunmak için cesaretlendirmiştir. **Malpraktis**; son 30 yılda özellikle bazı gelişmiş ülkelerde ve son yıllarda da tüm dünyada tartışılan, etik, hukuki, tıbbi, eğitimsel ve yönetsel yönleriyle çok yönlü, çok boyutlu bir konudur. Kısacası, bir işi profesyonel olarak yapan kişilerin hatalı uygulamaları, bilgi, beceri ve özen eksiklikleri veya ihmalleri sonucu hizmet alanının zarar görmesi durumudur.

Türkiye’de de son yıllarda konu çeşitli boyutlarda tartışılmaya başlanmıştır ve çözüm arayışlarının sürdüğü dinamik bir süreç yaşanmaktadır. Tıbbi yan etkiler ve hatalar konusundaki en kapsamlı çalışma **“Harvard Medical Practice Study”**-dir. **Malpraktis; teşhis, tedavi, bakım ve bakım sonrası dönemde hekim**

ve diğer hasta ile birebir ilgilenen sağlık meslek gruplarının sorumluluğunda gelişen, hastanın hayatı ve sağlık durumuna direkt etki eden, istenmeyen olaylardır. Amerika Birleşik Devletleri’nde, **“The Joint Commission on Accreditation of Healthcare Organizations (JCAHO)”** malpraktisi şöyle tanımlamıştır; **“Çoğunlukla halka sağlık hizmeti verilen merkezlerde bir profesyonelin uygun ve etik olmayan bir davranışta bulunması, mesleki uygulamalarda yetersiz ve ihmalkâr davranmasıdır.”**

Malpraktis kapsamına giren bazı hatalar; bulguların atlanması, tetkiklerin eksik irdelenmesi sonucu teşhiste oluşan hatalar, girişimsel, ilaç ya da operasyon ile tedavi sırasındaki yanlış ilaç uygulaması, yanlış taraf ameliyatı gibi uygulamalar sonucu hastada oluşan yan etki ve komplikasyonlara bağlı hatalar, yatak başı bakımda hastanın düşmesi vb. kazalar, hastanın yeterli beslenememesi, cihaz desteğinin hatalı kesilmesi ve benzeri sebeplere bağlı oluşan hatalar ve hastanın taburcu olması sırasında yeterli bilgilendirilmemesi ve taburcu olduktan sonra bakımına destek olunmamasına bağlı oluşan hatalar vb. şeklinde genellenebilir.

Hastalar, sağlıkla ilgili bilgilere nasıl ulaşabilecekleri gibi karmaşık bilgi ve tedavi kararlarıyla karşı karşıyadırlar. Bu yüzden hizmet kalitesinin artırılması ve hasta ile hekim arasında daha iyi ilişki kurulması için hasta eğitimi şarttır. Böylece verilen hizmete ve tedavilere uyum artacaktır. Tedaviye uyum ile daha iyi sağlık düzeyine ulaşılacak ve morbidite azalacaktır. Burada tedavi edici hekimlikten koruyucu hekimliğe doğru bir hareket vardır. **Hastalıklardan korunma hem hastaların hem de sağlık çalışanlarının en önemli görevidir.** Bu da ancak sağlık iletişimi eğitimi ve buna bağlı olarak gelişecek olan sağlık okuryazarlığının yükseltilmesi ile mümkündür.

Kaynak: • Dirim Tıp Gazetesi 2009 Dirim Tıp Gazetesi Gül ER-TEM, Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi /Gümüşhane University Journal of Health Sciences: 2013;2 (4), Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlıkta Kalite Geliştirme ve Akreditasyon A.D. İnciraltı-İzmir,

Meltem YAMAKOĞLU

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Personel Eğitim Bürosu, Psikolog

PSİKOLOJİ

Doğum günleri, “baby shower”lar, bekarlığa veda partileri, en şaşalı düğünler, sevgililer günü, anneler günü, babalar günü, yılbaşı partileri... Listeyi alabildiğine uzatmak mümkün. “Hayatımda bir kere oluyor” bahanesi altında yüklü paralar harcanan etkinlikler, özel günlerin ne kadar özel olduğunu harcanan paraların miktarıyla ölçen bakış açıları. Halbuki her anın biricik olduğunu ve tekrarının olmadığını unutuyor gibiyiz.

Günümüz insanın hayatı, şatafatı bol etkinliklerle, şık servisle sunulan yiyecek içeceklerle ya da belki de yalnızca bir kez giyeceği kıyafetler için duyduğu tutkularla sınırlanıyor sanki git gide.

Tüketmek günümüzde bir insanın ruhundaki boşluğu doldurmadaki telaşının akıl ötesi dramı gibi bir şey! Zihnimize, ruhumuza ve varlığımıza anlam yerine hazzı koymanın zihinsel karşılığı. Eşyanın sağladığı yapay hazlarla doldurmaya çalıştığımız içimizdeki kapanmayan boşluk ve bu sonsuz boşluğu daha da genişletme çabasında olan tüketim odaklı günümüz endüstrisi bizi sürekli tüketmeye zorluyor. Hep daha fazlasını istiyor.

Sevgi, merhamet, acı hatta aşk dahil tüm insani duygularımızı satın aldıklarımızla inşa ediyor gibiyiz. Birisini ne kadar sevdiğimizi söylemek ya da davranışlarımızla ortaya koymak için yaptıklarımız giderek tükeniyor. Bir insanı ne kadar sevdiğimizi göstermek için ona pahalı hediyeler almaya çalışıyoruz. Merhametimizi yaptığımız bağışların miktarıyla tartıyoruz ve hatta vicdanımızı da ödediğimiz paralarla susturuyoruz.

Mutlu olmak, mutlu hissetmek için bile tüketmeye başladık. Üretmenin, tamir etmenin hazzından giderek uzaklaşıyoruz. Söz ettiğimiz tüketim çılgınlığının başlıca nedeni “doyumsuzluk” faktörü olarak belirtiliyor.

BİR İNSANI NE KADAR SEVDİĞİMİZİ GÖSTERMEK İÇİN ONA PAHALI HEDİYELER ALMAYA ÇABALIYORUZ. MERHAMETİMİZİ YAPTIĞIMIZ BAĞIŞLARIN MİKTARIYLA TARTIYORUZ.

TÜKETMEK GÜNÜMÜZDE BİR İNSANIN RUHUNDAKİ BOŞLUĞU DOLDURMADAKİ TELAŞININ AKIL ÖTESİ DRAMİ GİBİ BİR ŞEY!

"Ne kadar çok şeye sahip olursak, o kadar çok mutlu oluruz." düşüncesinin insanları zamanla mutsuzluğa sürüklediğini belirten Psikolog Ayşe Yanık Knudsen,

"Çoğu zaman sahip olduklarımız yeterli gelmiyor; yeme, içme, barınma, sağlık, giyinme ve eğitim gibi temel ihtiyaçlarımızı karşılayabilirsek de yeni arayışlar içine giriyoruz. Aşırı yemek yiyoruz, çok alışveriş yapıyoruz. Çok fazla seksüel ilişki arıyoruz ve hep daha fazlasını istiyoruz. İş yerinde doyumsuzluk yaşıyor, kariyer ve yükselme hırsıyla başarıya giden yolda hatalar yapıyoruz. Kazandıkça daha çok kazanma isteği oluyor. Bu nedenle strese giriyoruz, yaşamımızı yaşanmaz şekillere sokuyoruz, çok az şeylerden zevk alıyor doyumsuz ve şikayetçi oluyoruz. Sonuç olarak ise yine mutsuz hissediyoruz." diyor.

Bilgi ve teknoloji baş döndürücü bir hızla gelişiyor; haberleşme, ulaşım, şehirleşme, ticaret, sanayi, turizm ve hemen diğer bütün sahalarda meydana gelen ilerlemeler, insanın manevi ve ruh varlığından çok, maddi varlığına hizmet ediyor gibi görünüyor. Sürekli alıyoruz ama

mutlu değiliz. Çünkü çok fazla şeye sahip olunca sahip olduklarımızın farkındalığını kaybediyoruz. Limitlerinin üzerinde harcadığımız kredi kartlarımızla beraber tehlikeli bir serüvenin içinde bocalıyoruz. Maneviyat ve paylaşma hayatımızın kaybolan öğeleri ne yazık ki.

Başkalarının yaşam tarzlarına imrenip onların sahip olduklarını istiyoruz. Başkalarına ait olan mutlulukları istiyoruz. İlişkilerimizde başkalarının hayatlarıyla kıyaslama yapıyoruz. Sürekli arayış içerisinde olmak, elindekiyle yetinmemek, hayattan tam olarak ne beklediğinin farkında olmamaya neden olabiliyor.

Tüketmekle ilgili konuşmaya kalktığımızda ekonomi, sosyoloji, pazarlama gibi birçok farklı disiplinin konusuna temas etmiş oluruz aslında. Ancak, bir psikolog olarak bu yazıda sadece psikolojik değerlendirmelerine ilişkin görüşlere yer vereceğim.

Psikiyatr Doç. Dr. Kemal Sayar, tüketim davranışlarına ilişkin gerçekleştirilen bir soru-cevap oturumunda şöyle diyor: "Maalesef, günümüzde intihar

ve depresyon oranları eskiye göre artmış durumda. İnsanlar bolluğun ortasında bir içsel yoksulluk ve tatminsizlik duygusu yaşıyor. Bu durum, araştırmacıları 'ne oluyor da maddi refahın bu kadar ilerlediği bir dönemde insanlar kendilerini bu kadar çaresiz, bu kadar sıkıntıda hissediyor' diye araştırmaya itti. Çalışmalar sonucunda **refah** (affluence) ve **grip** (influenza) kavramlarının birleştirilmesiyle "**Affluenza**" terimi türetildi. **Affluenza**, kısaca refahın yol açtığı bir virüs salgını. Refahla birlikte yayılan içsel yoksulluk ve tatminsizlik hastalığı diyebiliriz. Öyle ki bu hastalık, kişiden kişiye ve toplumdan topluma da bulaşıcı özelliği taşıyor. İnsanlar alışverişe ağırlık veriyor. Hayatlarındaki boşluğu daha fazla satın alarak doldurmaya çalışıyorlar. Oysa bu boşluk duygusu günden güne daha çok artıyor. ABD'deki büyük alışveriş merkezlerinde çok sık olan bu görüntü, Türkiye'deki alışveriş merkezlerinde de karşımıza çıkıyor. Bir tatil gününü çok daha güzel bir şekilde ve sevdikleriyle geçirmek yerine alışveriş merkezinde vitrinlere bakmak o insanların ilişkilerindeki yoksunluğun ve eksikliğin en açık göstergesi."

Hadi gelin aşağıdaki sorulara bir göz atalım.

- 1 Sahip olduklarını diğer insanların-kilerle kıyaslıyor musun?
- 2 Depresif olduğunda takıntılı bir şekilde alışveriş yapıyor musun?
- 3 Diğer insanların pahalı arabalarına, evlerine ve giysilerine özeniyor musun?
- 4 Başkalarının mali durumunu kendinizinkinle kıyaslıyor musun?
- 5 Harcamak için daha fazla paranız olsaydı hayatınız daha iyi mi olurdu?
- 6 İsminizin medyada sürekli yer almasını istiyor musun?

Eğer, 'evet' cevaplarınız 'hayır' cevaplarınızdan fazlaysa siz de **affluenza** hastalığına yakalanmış olabilirsiniz.

Dayatılan ya da hissedilen tüketim çılgınlığına yakalanmak istemeyenler şu önerilere kulak verebilir;

- Neye ihtiyacınız olduğuna odaklanın. Reklamların söylediğine değil!
- Bir alana diğeri de bedava olan alışverişlerden uzak durun. Asla kullanmayacağınız şeyleri satın almayın,
- Basit bir şekilde yaşayın,
- Daha çok tasarruf edin,
- Harcamalarınızı azaltın,
- Plansız harcama yapmaktan kaçının,
- Ödemek için peşin paranız olmadıkça kredi kartınızı kullanmayın,
- İnternet üzerinden kredi kartıyla alışveriş yapmayın,
- Rahat bir şekilde ödeme yapabileceğinizden fazlasına ev satın almayın,
- Boş zamanlarınızı olabildiğince eğlenerek geçirin. Zamanınızı boşa harcadığınızı düşünmeyin,
- Çocuklarınızla konuşun, onlarla zaman harcayın, eğitimiyle meşgul olun, anneliğin tadını çıkarın,
- Zamanınız sahip olduğunuz eşyalardan daha değerlidir. Zaman zenginliğini eşya zenginliğinden daha fazla önemseyin.

**İHTİYACINIZ
OLMAYAN EŞYALAR
HAVUZUNUZUN DEĞİL,
DEĞERLER VE
MANEVİYAT
HAVUZUNUZUN
DOLU DOLU OLDUĞU
GÜNLER DİLEĞİYLE...**

Şirin Ceren ÇAKIR
Eskipazar Açık Çik, Öğretmen

KADIN

HAYATLARIMIZA MİSAFİR GELİYORUZ, BİR UĞRAYIP GİTMEK İÇİN

- Yağmur yağıyor Olric, ıslanıyor etraf.
Ağlasak kimse anlamaz değil mi?
- + Anlamaz efendimiz.
- Anlasa ne olur?
- + Utanırız efendim!
- Sevmeyi göze alan utanır mıymış Olric!

(Oğuz Atay • Tutunamayanlar)

**UTANMA
GÜZEL KADIN, TENİNE
DÜŞEN YAPRAKLARDAN,
KURUMUŞ SÖZLERDEN,
ÇATLAMIŞ VAATLERDEN,
UTANMA.
SENİN KALBİN DÜŞÜYOR
YERYÜZÜNE USUL USUL
UTANMA
AĞLAYIŞLARINDAN.
BAK, SEVMEYİ GÖZE
ALAN UTANIR MIYMIŞ
HİÇ...**

Hepimiz güçsüzlük ve suskunluk arasında o ince sızıda takılmışızdır. Hepimiz, kimsenin farketmemesi için ya yağmurun altında ya da bir duşta, bir düşte ağlamışızdır. İnsan olmanın gereğidir hisli olmak, hepimiz geceye takılmış ve kendi içimize düşmüşüzdür zaman zaman. Nedenlerimiz çok farklı olsa da göz pınarlarımıza uğramıştır, bir sabah vaktinin çiğ tanesi gibi donuk, soğuk gözyaşları. Burada şimdi açılacak kelimelerde sorgulama olmadan, neden ve niçinlere takılmadan, el yordamıyla ilerleyeceğiz duygularımıza. Çünkü insan olmak bunu gerektirir.

Ne güzel söylemiş **Oğuz Atay**: "Sevmeyi göze alan utanır mıymış?" Sevmeyi göze alamasa, nasıl anne olunurmuş hem. Hem aşka razı gelmese nasıl

dönermiş dünya. Güzel söylemiş yazar, kendi kendine, itiraf ve mahcupluk arasında. Ve ben içimdeki kadına ve duyguların yoğunluğuyla yaşama şansı yakalamış tüm güzel kadınlara seda oluyorum. Utanma güzel kadın, tenine düşen yapraklardan, kurumuş sözlerden, çatlamış vaatlerden, utanma. Senin kalbin düşüyor yeryüzüne usul usul. Utanma ağlayışlarından. Bak, sevmeyi göze alan utanır mıymış hiç?

Dediğimiz gibi neden, niçin, suçlu aramadan, günahkar olmadan, saf özümüzle plansız ve gelişigüzel seviyoruz her şeyi. Uyumayı, mesela uyanmayı, öğrenmeyi, meraka dair ne varsa; eşimizi, sevdiğimizi, evladımızı, vatanımızı seviyoruz. Sevginin yakışmadığı bir insan, sevmenin güzelleştirmedığı bir mekan var mıdır hem?

Oysa şimdilerde, şimdiye üşüşen toz taneciklerinde tanıyamaz olmuşuz bu masum duyguyu. "Jehan geliyor aklıma şimdi" ifadesinde kalabalığa sinmeden anlatıvermiş yaşanılanları.

"Artık insanlar birbirlerine sadece iliştiriyor, ilişki yaşamak istemiyor. Kimsenin birbirini sevme gibi bir derdi yok; alıp verilebileceklerle bakılıyor..." (Jehan Barbur)

Birer yıldız gibiyiz birbirimizin hayatlarında. Göründüğümüz aslında bizim birer yansımamız. Kendimiz olduğumuzda kaybedecek çok şeyimiz oluyor sanki. Sanki susarak konuşmak kadar çaresiziz ilişkilerimizde.

Neler oluyor, bu kadar sevgi varken ve bizler bu kadar duygu yüklüyken birbirimize sarılamamamızın nedeni nedir? İlhan Berk'in de dediği gibi bazen tüm duygularımızı, anılarımızı yitirdiğimiz sevdiğimize anlatacak gibi biriktiriyoruz içimizde. Ama fırsat veremiyoruz yeniden güvenmek için çevremize. Usulca birinin hayatında var oluyoruz, birer yolcu oluyoruz, gelip gitmeleri göze alıp. Gideceğimizi bile bile anılar biriktirmek, belki biraz önemli olabilmek, belki değerli hissetmek... Kim bilir belki de kendimizde bile kaybettiğimiz kendiliğimizi bulmak için usulca uğruyoruz birbirimizin hayatlarına. Öyle beklentisiz öyle anlık öyle doy-

mamacasına. Bunu yapıyoruz. Hiç yer kaplamadan, sosyal bir alışveriş gibi iliştiriyor birbirlerimizin hayatlarına. Beklentilerimizin seçici, geçirgen adabı içerisinde ne kadar sarılabiliyorsak o kadar sarılıp kırılmamak için belki, belki utanmamak için uzaklaşıyoruz yasaklanmamış ama yaşanma sırası gelmeden ötelenmiş arzularımızdan. Nedenimiz, niçinimiz ne olursa olsun birbirimizin hayatlarına misafir geliyoruz, bir uğrayıp gitmek için.

Peki, gidebiliyor muyuz tam olarak, tam olarak gelmiş oluyor muyuz bu kadar sosyal kaygı içerisinde...

Duygularımızı gizleyip, yarın endişemizi bavulumuza yerleştirip, etiketli hislerimizle çalışıyoruz tüm kapıları. Bazılarımız bunu yapıyor. Bazılarımız merceği bozulmuş kapı dürbününden bakıyor gelene, bozuk zilden dökülüyor, gelmeyen ve hiç gelmeyecek olan farkındasızlık sesi, bazımız araladığı kapıda elini uzatıyor gelene ve bir misafirden kaç ayrılık çıkar hesabıyla korkuyor, kapatıyor kalbini. Soğuk sarılıyor insanlar belki bu yüzden, bu yüzden iliştirdik birbirlerimizin hayatına, kaçarak ilişkiden.

Zamane misafirliklerden ziyade, değer ve sevginin daim olduğu nice güzel umutlarınız olsun, sevgiyle kalın.

**KİM BİLİR
BELKİ DE
KENDİMİZDE BİLE
KAYBETTİĞİMİZ
KENDİLİĞİMİZİ
BULMAK İÇİN
USULCA UĞRUYORUZ
BİRBİRİMİZİN
HAYATLARINA.
ÖYLE BEKLENTİSİZ
ÖYLE ANLIK ÖYLE
DOYMAMACASINA.**

ÇANAKKALE SAVAŞINDA BİR ŞAİR:

AHMET HAŞİM

Savaşlar ve zaferler onları sonlandıran anlaşmalarla değil ancak onları asırlar ötesine taşıyan eserlerle hatırlanmaya devam edebilir. **Manas** kimdir destanına bakmak lazım, Alp Er Tunga'nın ölmesi neden bütün acunu ıssız bırakmıştır dinlemek lazım. Lüzum belli fakat her şairden, yazardan bunu ummak ne denli ihtiyaç konuşulmalıdır.

"**Dur Yolcu**" diye seneler ötesine seslenen, "**Çanakkale Şehitlerine**" diye dua niteliğinde olan mısralar, edebiyat tarihinde şairlerini ayrı ve özel bir değer başlığı altında ilk sıralarda yazdıran şiirlerin adıdır. Dünya tarihinde Çanakkale'nin kazanması, püskürtülen düşmanın hali kadar bu şiirlerle de olmuştur. Üstelik "*Beyhudeydi şefin ve bilgenin gururu, Ozanları yoktu ve öldüler!*" diyen **Horatius**'un tezini Türk tarihi için çürütmüştür bu şiirler. Öyleyse **Necmettin Halil Onan** ve **Mehmet Akif Ersoy**'un ardından bu listeye eklenemeyen şairler, bahsedilen önem düşünülduğünde vefasız mıdır diyelim?

insan, hayatında yaşadığı her önemli şeyi günlük yaşayışına aktarabilir mi ya da dönüştürerek başka bir şey ile yine bu kayda değer anları/olayları anlatabilir mi?

Sıradan bir insandan bunu her zaman beklemek doğru olmayabilir fakat bu hayat bir şaire aitse okuru onun mısralarında ne var ya da ne olabilir diye dikkatle bakabilir. Aynı zamanda çoğu sıradan bir insan olan okurun kendi dile getiremediğini şairden bekleyerek bir kurnazlık içinde olduğu da düşünülebilir. Oysa durum bambaşkadır zannımızca. Okur, "şair" iddiasında olan herkesten içli bir hassasiyet umar. Ama bir savaşa binlerce insan katılır. Kaç tane günlük sayfası, kaç anı, kaç hikâye, kaç şiir yazılmıştır dünya tarihinde? Savaşa katılanlarla bu eserlerin sayısının hiç de orantılı olmadığı görülecektir. Kolay yazılmıyor demek ki. Öyleyse yazardan ve şairden bunu beklemek onun sıradan bir insana göre daha fazla sorumluluğu olduğunu ima eder fikri doğru olsa da aktarma işi düşünüldüğünde her zaman geçerliliği olmayan bir durumdur. Yazarlar, şairler hassas yürekleri ve açık/çözümleyici zihinleri ile elbette sorumludur. Lakin anlatmak başka bir eylemdir.

ilk olarak bir şairin savaş ortamında hayal edilmesi zordur. Hassas yüreğin kaleminden çıkacak kurşun gibi sözlere hazırızdır fakat onun bedeni ile bir kurşuna siper olması zihnimize ciddi bir zıtlık gibi gelir. Oysa tam da hayali zor kabul edilecek bir şair, **Ahmet Haşim Türk tarihinin en büyük zaferlerinden birini getirecek olan Çanakkale Savaşı'nda asker olarak yerini almıştır. İnci Enginün** seneler evvel yazdığı kitabında, Ahmet Haşim'in Türk gençleri ile beraber 1915 yılında savaşa gittiğini söylemiş ve cümlesine şairin bu tecrübesinden pek az bahsettiğini ilave etmiştir. Ancak Enginün'ün de belirttiği gibi bu pek az bahsediş hatta var olduğu alan olan şiirinde tek bir mısranın bile Çanakkale Savaşı'na ev sahipliği yapmaması onu vatani duygulardan uzak görülmesine neden olmamalıdır. Nu-

rullah Ataç, Haşim'in yakın dostudur. Bu yakın dost onun için Milliyet Gazetesinde; *"Ahmet Haşim, şiirini böyle herkese kabul ettirmek için modaya hiçbir tavizde bulunmadı. Eserleri beğenilen şairlere uymadı. Kendi çerçevesi içinde mütemadiyen değişen bu şair, denilebilir ki hiç değişmedi. İlk manzumeleri kimlere hitap ediyorsa, hangi tasavvurunun mahsulü ise yeni şiirleri de yine o tasavvurlarının mahsulüdür ve yine o okuyuculara hitap eder."* demiştir.

Gece şairi diye ünlenen Ahmet Haşim, fiziksel görünüşü itibarıyla olduğu gibi karakteri ile de ayrıcalıklı olmuştur. Onun bu özellikleri yalnız edebiyat araştırmacılarına mevzu çıkarmamış bunun dışında döneminde ve döneminden onlarca yıl sonra bile şu an da devam eden bir tesir durumuna sebep olmuştur. Her hangi bir akıma tabi olmasa da şiirleri sembolik kavramlarla doludur. Şiirin bu şeyleri başkalaştıran tarafı onun sanat anlayışı olmuştur. Ne kendi kişisel sıkıntıları ne de günlük olaylar onun şiirinde olduğu hali ile ya da kendini ele veren görünümle yer alır. O, anlatırken kendini açığa vermekten kaçınmıştır. Şiirin kumaşı da böyle dokunur zaten. Ancak Haşim, bu kumaşı daha sıkı dokumuştur. Yaşadığı dönemde Servet-i Fünun'un devamı niteliğinde **Fecr-i Atı-ciler**, Milli Edebiyat şairleri vardır. Fakat

o, altına imza attığı Fecr-i Ati beyannamesinin şiir anlayışına bile uymamıştır. Kendi ikliminde büyüttüğü çiçeklere kendi istediği isimleri vermiştir. Nedenini tam olarak bilemesekte tek bir kalem oynatmadığı on yılı vardır hayatında. 1911 ile 1921 yılları arasında Ahmet Haşim'in yayınlanmış bir şiirine bile ulaşamamıştır. Bilinmez fakat belki de ülke savaşın en kanlı döneminde iken şair kimliğiyle gazetelerde, dergilerde yer almayı istememiş bile olabilir.

Peki, ne zaman dönmüştür edebiyat sahalarına. **"Bir Günü'n Sonunda Arzu"** şiiri ile 1921 yılında **Dergah** mecmuasında görünür Haşim. Savaş devam etmektedir. Ülke kanlı savaşta iken yazmayı ar edinmiş diyebilecekken niye arzu dolu bir şiir ile yine okurun karşısına çıkmıştır öyleyse? On yılın arzusu, savaşı bir dünya özlemi niye olmasın. Bu son cümle, bugün bizim iyi niyetimiz diyelim.

Zaman zaman geriye dönüp o günlerin yayınlarına baktığımızda ülkede kan gövdeyi götürürken bunlar nasıl her şeyden bihaber başka şeyler yazmışlar dediğimiz kişiler gibi Haşim de o dönem 10 yılın ardından gelen bu şiiri ile çok eleştirilmiştir. Ancak şair bu eleştirilere aynı hırçınlıkla cevap vermez. Oturur ve **"Şiirde Mana ve Vuzuh"** diye başlık koyduğu poetikasını kaleme alır. **Piyale Mukaddimesi** adıyla okutulacak olan bu poetika ciddi bir cevaptır aslında. Şiirde ya da şairde ne aramalıyız diyenlerin buna bakması tavsiye olunur.

Doğrudur, Ahmet Haşim, Çanakkale Savaşı'nın yapıldığı 1915 senesinde yedek subay olarak cephede yer almıştır. Fakat bu önemli savaşa dair tek bir mısrasını bulamayız. Yazmamış ile biten ve eyleyeninin tercihini ifade eden bir cümle kurmak bilinçli edebiyat araştırmacısının ve duyarlı okurun tutumu olmayacaktır. Zira henüz bulunamamış olabileceği gibi şairin karalayıp karalayıp attığı ya da her eline kâğıdı kaleme aldığı o günlerin dehşetinden kurtulamadığı için yazamadığına ispatımız yoktur.

İSTANBUL HATIRASI

Ahmet ÜMİT, Everest Yayınları, 2016

Byzantion'dan İstanbul'a uzanan, heyecan yüklü bir serüven... Sarayburnu'nda, Atatürk heykelinin ayaklarının dibinde bir ceset, avuçlarında antik bir pere ama ne bu ceset son kurban, ne de bu antik para son sikke...

Yedi kurban, yedi hükümdar, yedi sikke, yedi kadim mekân. Ve tek bir gerçek: "Bu şehrin gizemli tarihi."

"Şehre bakıyorduk denizden. Sisler içindeydi İstanbul, sisler içinde deniz, sisler içinde teknemiz. Sultanahmet'in minareleriydi görülen, Ayasofya'nın kubbesi, Topkapı Sarayı'nın kuleleri. Hiç yağmalanmamış, yıkılmamış, kirletilmemiş gibiydi şehir. Bembeyaz bir sisle örtmüştü doğa, ne varsa görüntüyü çirkinleştiren. Güneş doğmadan bir anlığına beliren bir hayal gibi büyümlü bir bulut gibi bir masal imgesi gibi.

**Yeni kurulmuş bir kent gibi taze bir başlangıç gibi.
Genç, umutlu, güzel...**

İstanbul'a bakıyorduk denizden. Ölülerimizin yüzlerine bakıyorduk. Onların gözlerindeki kendi kederimize bakıyorduk. Çaresizliğimize bakıyorduk, avuçlarımızda büyüyen zavallılığa, kanımızda filizlenen korkaklığa... Elimizden alınan hayata bakıyorduk... Güneşli günlerimize, umut dolu sabahlara, eğlenceli bahar akşamlarına... Sönen anılarımıza bakıyorduk, ölen hayallerimize, yıkılan düşlerimize...

Sönen anılarımızı, ölen hayallerimizi, yıkılan düşlerimizi yüklenip yorgun bir şilep gibi bizden uzaklaşan şehrimize... Şehrimizle birlikte yitirdiğimiz kendimize bakıyorduk."

OD

İskender PALA, Kapı Yayınları, 2012

Her yazdığı romanla yüz binlerin kalbini fetheden İskender Pala, yeni romanı "OD" ile yeniden okurlarını selamlıyor. Od, bir Yunus Emre romanıdır. Gök kubbemizin her zaman parlayan ve hep çok sevilen, şiirleri gönülden gönüle dolup dilden dile dolaşan Yunus Emre, bu kez OD'un ana kahramanı. İskender Pala'nın ilim ve kültür adamı olmasının yanında, yazar kişiliğinin imbiğinden geçirilerek aşkın tahtına bir kez daha oturtuluyor. 13. yüzyılın her bakımdan kavruk ve yanıp yıkılan ortamına Yunus Emre'nin gelişi tarihi atmosfer içerisinde hakiki anlamına kavuşturuluyor. Yıkıntılar ve yangınlar içinden bir gönül ve bir insanlık anıtının inşa edilişi cümle cümle anlatıyor ve elbette kalbe dokuna dokuna yol alıyor. Romanın her sayfasında Yunus'un hamlıktan saflığa geçişi okunuyor.

ÇANAKKALE

*Çanakkale içinde bir keder,
Alnında yazılmış ölümden defter,
Nameler kan ile yazılmış birer birer...
Al bayrak ile dikildiler,*

*Kaçak bedenlerden birer mec idiler,
Kabus gibi düşmana çöküverdiler.
Ayrılık savaşın dibine vurmuşken gözler,
Laleler yeşeriyor Çanakkale'de,
Eller gökyüzüne doğru dua ile Allah-u ekber.*

*Bir yanımda kızgın alev, yanar Çanakkale,
Bir yanımda zaferi bekleyen boğaz.
Bir yaralı gördüm melek ile beraber,
Saklamış sevdasını acısıyla beraber.*

*İnliyor şimdi karanlık düşmanlar,
Saklanmış pusuya nankör mermiler.
Biraz sonra vurulur kolum kanadım,*

*Biraz sonra yorulur uyurum Çanakkale'de.
Sende gel Çanakkale'ye bak din kardeşine,
Sende söyle Çanakkale de dinle türküsüyle.
Aç kocaman ay yıldızlı bayrağını denize,
Düşman görsün itikatli zaferimizide.*

Yılmaz SAYILGAN
AĞRI M Tipi Kapalı ÇİK,
İnfaz ve Koruma Memuru

Mustafa Recep KOLCU

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Yetişkin Eğitim Bürosu, İnfaz ve Koruma Memuru

SİNEMA

AYŞEN GRUDA

Yeşilçam'ın hiç tartışmasız simgelerinden biri olan muhteşem oyuncumuz, komedinin kraliçelerinden Ayşen Gruda, birçok gence ilham kaynağı olduğu gibi döneminde de büyük etkiler yaratmayı başarmıştır ve hâlâ bayılarak izlediğimiz birçok filmde oldukça mühim rollerle yer almıştır. Oyunculuk kariyeriyle beraber zekâsı, sivri dili ve açık sözlülüğüyle de gönüllerimizde taht kuran Ayşen Gruda, maalesef rahatsızlığı sebebiyle acilen Kâğıthane'deki bir hastanede yoğun bakıma kaldırılmıştır. Değerli oyuncumuzun dolu dolu hayatına, onun bize kattıklarına dair ufak bir yolculuğa çıkıyoruz.

Avukat olmak istiyordu

Üç kız kardeşten ortanca olarak dünyaya gelen Ayşen Gruda, 30 Kasım 1945 yılında Osmanlı döneminden kalma bir köşkte dünyaya geldi. Babası tren makini- nisti olan Ayşen Gruda, oldukça hoşgörülü ve anlayışlı ebeveynler tarafından yetiştirildi.

Ünlü sanatçı 23 Ocak 2019'da, 74 yaşında, tedavi gördüğü hastanede hayata gözlerini yumdu...

Aslında en büyük hayali, avukat olmaktı. Ancak henüz lise ikinci sınıftayken babasını kaybetmesi üzerine hızlıca eve para kazan- dırması ve geçimini sağlaması gerekiyordu. O dönemde oyun- culukla tanıştı ve tiyatrolarda rol almaya başladı. İlk olarak, Tevfik Bilge ve ekibi ile turnelere çıkma- ya başladı.

Kısa sürede beğenilmesi ve bir- çok oyunda rol alması ise tesadüf değildi. Daha çok küçük yaşlar- dayken mahallesinde Ermeni komşularına yaptığı taklitlerle ve skeçlerle kahkahaları üzerinde toplamayı başaran Ayşen Gru- da'nın bu yeteneği ilk defa kom- şuları tarafından fark edildi ve gece toplanmalarının en büyük neşesi haline geldi.

HEM DÜNYADAN HEM DE KENDİ KÜLTÜRÜMÜZDEN BİRÇOK ESERİ TAKİP EDEN AYŞEN GRUDA, BU ALANLARDA BOLCA OKUMUŞ, İZLEMİŞ VE DİNLEMİŞTİR.

Aldığı bazı ödüller

2006'da Sadri Alışık Ödülleri'nde ve 2010'da Altın Portakal Film Festivali'nde "En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu" ödüllerini alırken, 2012'de İstanbul Film Festivali Onur Ödülü'nün sahibi oldu.

Bir röportajında kendisine: **"Gençlere öğüt vermeniz gerekseydi, bu ne olurdu?"** sorusu üzerine;

- *Dürüst olun,*
- *Taviz vermeyin ama küstahlık da yapmayın,*
- *Çok kitap okuyun,*
- *Çok film izleyin,*
- *Çok güzel müzikler dinleyin,*
- *Kendinizi bir kalıbın içine sokmayın.*

Ölümünün ardından sosyal medyada birçok arkadaşı tarafından taziye mesajı yayınlandı. Seksenler dizisinin yönetmeni **Müfit Can Saçıntı** mesajında;

"Sete geldiği her sabah ülke gündemini Ayşen Gruda'dan öğreniyorduk.

Pırlıl pırlıl bir beyni vardı.

Halkın sorunlarıyla, demokrasi meseleleriyle, ülkemizin bugünü ve geleceğiyle yakından ilgileniyor, şakayla karışık lafını da esirgemiyordu.

Anısı örnek olsun.

Hepimizin başı sağ olsun.

"Domates Güzeli" lakabıyla anıldı

Üne kavuşması ise bir televizyon skeciyle birlikte oldu. Televizyonda yer aldığı **"Domates Güzeli Nahide Şerbet"** skecinde canlandığı rol ile hafızalara Domates Güzeli olarak kazınan Ayşen Gruda, kendisi bu durumdan hoşnut olmasa bile uzun süre bu isimle anıldı.

Ertem Eğilmez ile tanışması Adile Naşit sayesinde oldu

Hayatının dönüm noktası ise, **Ertem Eğilmez** ile tanışmasıyla oldu. O dönem ki yakın dostu ve daha sonralarda birçok filmde yan yana olacağı rol arkadaşı **Adile Naşit**, Ayşen Gruda'nın ünlü yönetmenle tanışmasına vesile oldu ve Ertem Eğilmez, Ayşen Gruda'ya ilk olarak **Hababam Sınıfı**'nda küçük bir rol verdi. Daha sonrasında ise sıklıkla filmlerinde yer almaya başladı. Ayşen Gruda bir anısında Ertem Eğilmez'in oldukça disiplinli bir yönetmen olduğundan ve bir kere **Tarık Akan** ile geç kaldıkları için tek ayaküstünde durma cezası aldıklarını gülerek bizlerle paylaştı.

Elliden fazla filmde rol aldı

Hafızalara kazınan birçok filmde önemli roller alan Ayşen Gruda, oyunculuk

kariyeri boyunca 50'nin üzerinde filmde rol almıştır. Bu filmlerin arasında **Gulyabani, Hababam Sınıfı, Tosun Paşa, Neşeli Günler, Gülen Gözler ve Çöpçüler Kralı** gibi birçok klasik de yer almaktadır.

"Gerzek" kelimesini ilk o kullandı. Filmlerde sıklıkla kullandığı **"gerzek"** kelimesi daha öncesinde sözlükte olan bir kelime değildi. Ayşen Gruda ile markalaşan kelime, gerizekâlinin kısaltması olarak kullanılmaya başlamıştır ve çok kısa sürede dilimize yerleşmiştir.

Profesyonel ve bilgiliydi

Ömrü boyunca kendini geliştirmeye çabalayan, hayatını verdiği alana bolca emek sarf eden, hem gençlere hem de kendi nesline sıklıkla örnek gösterilen değerli oyuncu Ayşen Gruda'nın bütün bu tutumu, dünya görüşü, bilgisi ve hazır cevaplılığı tesadüf değildir. Hem dünyadan hem de kendi kültürümüzden birçok eseri yakından takip eden Ayşen Gruda, tüm bu alanlarda bolca okumuş, izlemiş ve dinlemiştir.

Çok sayıda tiyatro ve televizyon dizilerinde oynayan sanatçının rol aldığı unutulmaz filmlerden bazıları:

- 1975'te "Hababam Sınıfı", "Bizim Aile", "Delisin", "Bitirimler Sınıfı", "Bir Araya

Gelemeyiz" ve "Hanzo"

- 1976'da "Öyle Olsun", "Aile Şerefi", "Güngörmüşler", "Süt Kardeşler" ve "Tosun Paşa"
- 1977'de "Çöpçüler Kralı", "Gülen Gözler", "Hababam Sınıfı Tatilde", "İbo ile Gülşah", "Şabanoğlu Şaban" ve "Sarmaşdolaş"
- 1978'de "Avanak Apti" ile "Neşeli Günler"
- 1979'da "Doktor", "Şark Bülbülü"
- 1980'de "Renkli Dünya"
- 1981'de "Gırgiriyede Şenlik Var", "Davaro", "Gırgiriye" ve "Hababam Sınıfı Güle Güle" filmlerinde rol aldı.
- 1982'de "Çiçek Abbas", "Doktor Civanım", "Dolap Beygiri", "Cörgüsüzler"
- 1983'te "Şekerpare"
- 1984'te "Gırgiriyede Büyük Seçim"
- 1985'te "Âşık Oldum", "Uyanıklar Dünyası", "Namuslu", "Fakir Milyoner", "Şendul Şaban", 1986'da "Ağa Bacı", 1987'de "Aile Pansiyonu", "Seyyar Kamil"
- 1988'de "Süper Baba", 1993'te "Rumuz Sev Beni"
- 1994'te "Şenlik Var"
- 2003'te "Hababam Sınıfı Merhaba"
- 2006'da "Dünyayı Kurtaran Adamın Oğlu", "İlk Aşk", "Hacivat Karagöz Neden Öldürüldü?", "Keloğlan Kara Prens'e Karşı."

Murat KURT

Ankara Personel Eğitim Merkezi, İnfaz ve Koruma Memuru

DEĞER

MÜZİK

Savaşlarda Askerlerimizin Moral Kaynağı Olan MEHTER BANDOSU

Dünyanın ilk ve en eski ordu bandosu unvanına sahip olan mehterin, Osmanlı dönemindeki savaşlarda etkisi çok büyüktü. Düşmanın psikolojisini bozmak amacıyla hareket eden Mehter Takımı, uzaktan gelen ve gök gürültüsünü andıran sesler ile birlikte askerimizin savaşma motivasyonunu en üst düzeye çıkartıyor ve aynı zamanda düşmanın gözünü korkutarak psikolojik olarak olumsuz etkilenmelerini sağlıyordu.

Mehter Takımının Tarihi: İlk olarak Hunlarda rastlanan müzik ile birlikte savaşma taktiği, Osmanlı döneminde "Mehter Takı-

mı" adı altında toplanmıştır. Farklı şekillerde devam eden bando günümüze kadar da birçok değişikliğe uğramıştır. Mehter bandosunun kuruluşu ise şu şekilde gerçekleşiyor; büyük başarılar sonrası Osman Gazi'ye davul ve sancak hediye olarak gönderiliyor. Daha sonra Osman Gazi ve askerlerinin ayak üstü dinledikleri Nevbet (Konser) sonrası Osman Gazi Mehter Takımını oluşturuyor. Osmanlı döneminde savaşlarda kullanılması için yanı sıra özel kutlamalarda da Mehter Takımı yerini almış ve halkın büyük ilgisini üzerine çekmiştir.

Mehter Takımı Bölümleri: Yürüyüş merasiminde diziliş şu şekilde gerçekleşir; önde mehteran bölümü komutanı, arkasında sol

tarafında zırhlı muhafızı ile birlikte yeşil sancak yer alır. Ortada ak sancak, sağ başta ise kırmızı sancak mevcuttur. Sancakların arkasında üçerli koldan üç sıra halinde dizilmiş dokuz tuğ gelir. Tuğlardan sonra ortada mehterbaşı yer alır. Mehterbaşından sonra mehterin iki katı adedince çevgenler (*ucunda küçük ziller bulunan bir sopa şeklindeki müzik aletini kullanan kişi*) zurnazenler, boruzenler, nakkarezenler (*birbirine bağlı iki davulcuk*) zilzenler ve davulzenler gelmekte. En arkada ise at sırtında taşınan kös (*büyük davul*) bulunmaktadır. Yürüyüşe daima sağ ayak ile başlanır. Yürüyüş yapılırken esas kural her üç adımda bir sağa ve sola dönülerek devam eder. *Rahimallah ve Kerimallah* manasına gelen selam biçimidir bu yürüyüş.

Hüznün ve Gözyaşının Notalara Dönüştüğü Çanakkale Savaşı

Anadolu halkının kahramanlığını destanlaştıran en önemli savaşlardan biri de Çanakkale cephelerinde olur. Büyük imkansızlık içinde verdiği bu çetin mücadelede, işgale uğramış bir millet bağımsızlığı için gerektiğinde canını seve seve verebileceğini bütün dünyaya bir kez daha göstermiştir.

Birinci Dünya Savaşı tarafları; İttifak Devletleri İngiltere, Fransa ve Rusya ile, İttifak Devletleri Almanya, Avusturya-Macaristan imparatorluğu ve İtalya'dan oluşmaktaydı. Savaşın başlamasıyla birlikte saf değiştiren İtalya İttifak Devletlerinden ayrılarak İttifak Devletlerine katılır. Almanya'ya saldırabilmesi için Rusya'nın silah ve cephane ihtiyacı vardı. Bunun için Boğazlar yoluyla Rusya'nın İngiliz ve Fransız kuvvetleriyle birleşmesi gerekiyordu. Osmanlı Devletinin harbe girmesi üzerine Çanakkale Boğazı'nı geçmek için Osmanlı Devletine Çanakkale'de cephe açmaları gerekti. İttifak Devletlerine ait bir donanma 18 Mart 1915'te Çanakkale Boğazı'nı geçmeye kalkıştı. Burada kahramanca çarpışan, Anadolu'nun her köşesinden gelen yağız yiğitler karşısında büyük kayıplar vererek geri çekildi. Bu sefer Gelibolu yarımadasının çeşitli yerlerine kuvvetler çıkararak

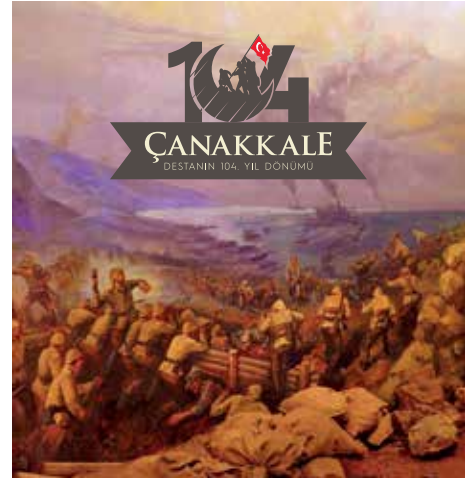
karadan İstanbul'a yürümeyi denediler. Akabinde yapılan sayısız hücumlar Osmanlı silahlı kuvvetlerinin süngüsü karşısında eriyip gidiyordu. Son olarak büyük bir taarruzla Gelibolu yarımadası üzerinden Marmara'ya ulaşmayı

denediler. Ansızın yaptıkları bu taarruz da Anafartalar ve Arıburnu bölgelerinde benzeri görülmemiş bir müdafaa ile durduruldu. Bu aziz milleti cephelerde yenemeyeceklerini anlayan düşman buraları terk ederek çekilmek mecburiyetinde kaldı.

Hani bazı eserler vardır ya dinlediğinizde tüyleriniz diken diken olur. İşte **Çanakkale Türküsü** de tam da onlardan biridir. Yüz binlerce şehit verdiğimiz bu vahim savaşın hüznü notalara, nağmelere nakış nakış işlenmiştir;

**Çanakkale İçinde Aynalı Çarsı,
Ana Ben Gidiyom Düşmana Karşı
Of Gençliğim Eyvah.
Çanakkale İçinde Bir Uzun Selvi,
Kimimiz Nişanlı Kimimiz Evli
Of Gençliğim Eyvah.
Çanakkale Üstünü Duman Bürüdü,
On Üçüncü Fırka harbe Yürüdü
Of Gençliğim Eyvah.
Çanakkale İçinde Bir Dolu Testi,
Analar Babalar Ümidi Kesti
Of Gençliğim Eyvah.**

(Türkünün kaynağı: İhsan Ozanoğlu,
Eseri Notaya alan: Muzaffer Sarısözen)

Milli Mücadele şairimiz merhum **Mehmet Akif'in**, Çanakkale şehitleri için yazdığı destansı şiirden bazı bölümlere yer vererek yazımı tamamlamak istiyorum.

**Vurulup tertemiz alından uzanmış yatıyor!
Bir hilal uğruna yâ Rab, ne güneşler batıyor!
Ey bu topraklar için toprağa düşmüş asker,
Gökten ecdat inerek öpse o pak alni, değer,
Ne büyüksün ki kanın kurtarıyor tevhîdi,
Bedr'in aslanları ancak bu kadar şanlı idi,
Ey şehit oğlu şehit! İsteme benden makber,
Sana ağuşunu açmış, duruyor Peygamber.**

Bizlere bağımsız bir ülke bırakmak için gençliğinin baharında toprağa düşmüş, göğsünü ay yıldızlı al bayrağa siper etmiş tüm aziz şehit ve gazilerimizi rahmet, minnet ve özlem ile anıyorum.

SANRI

Gözü dönünce güneş batmayan
imparatorluğun,
Düştüler hemen Türk elinde peşine
haydutluğun,
Millet esirken elinde, savaşın ve
yoksulluğun,
Seni mavi gökten iner sandılar şanlı
bayrağım.

Arıburnu sahili çiğnendi kinle,
Türk kanı dökecekler sözde yeminle,
Barutla, kurşunla, topla ve tüfekte,
Düşeceksin sandılar şanlı bayrağım.

Agamemnon zırhlısı koyuldu önde,
Topuk kıran mayınlar salındı gökte,
Torpidolar, namlular, çelik güverte,
Korkutacak sandılar şanlı bayrağım.

Sarı saçlı bir yarbay sıyrıldı nârdan!
Uğruna vazgeçmişti, sevdiği yardan!
Yüreğinde seninle yaktığı hardan,
Vazgeçecek sandılar şanlı bayrağım!

O har ki sembolüdür şu Çanakkale'nin,
Cıdasıdır korkudan sıyrılmış bedenin,
Ölüm emri gelince Mustafa Kemal'in,
Tekbir susar sandılar şanlı bayrağım.

Mehmetçik dalga geçti sanki ölümle
Giriyordu sipere beyaz kefenle,
Yalın ayak, üstü sarılıyken senle,
Üşüyecek sandılar şanlı bayrağım.

Sekiz metre arası iki cephenin,
Barut tozu tutuyor başı tepenin,
Elde Kur'an, şehit düşen her neferin,
Ardı gelmez sandılar şanlı bayrağım.

Çürük etin kokusu burnu sarınca,
İlaç yokluğundan yara kurtlanınca
Açlık bir hançer gibi karnı yarınca,
Diz çökeriz sandılar şanlı bayrağım.

Bozguna uğratıldı itilaf cephesi,
Kursağında kaldı hepsinin hevesi,
Türk'ün imanla dolu göğüs kafesi,
Açılacak sandılar şanlı bayrağım.

Dünya Çanakkale'de aldı dersini,
İngiliz'e dar ettik cihan harbini,
Çelik devler görünce suyun dibini,
Yüzeceğiz sandılar şanlı bayrağım.

Hakk'ın ordusu geçit vermez düşmana,
Hangi kurşun işlesin böyle imana?
Malazgirt'le girilen anavatanı!
Feda olsun canımız şanlı bayrağım!

Abdullah KAYA
Nazilli E Tipi Kapalı Çık, Öğretmen

Yıl 1914 Çanakkale

Dünya Harp Tarihinde şimdiye kadar hiç yaşanmamış, birçok milletten oluşan askerlerin üç farklı kıtada inanılmaz büyük bir coğrafyada boğaz boğaza savaştığı bir mahşer yeri gibiydi. Birinci Dünya Savaşı'na sahne olan tüm mekânları ve bu savaşın en çetin, en inanılmaz sahneleri ise savaşın kalbi Çanakkale'de yaşanmaktaydı.

Tarihin Arka Sokağı'nın ışıltılı caddelerinde bu defa bilinmeyen yönleriyle Çanakkale Savaşı ve Mustafa Kemal Atatürk'ün Çanakkale'de üstün komutanlık dehasını okuyacaksınız. Zalimlerle mazlumnun, hak ile batılın bu emsalsiz çarpışmasın-

da savaşın en karanlık en şiddetli yerinde Çanakkale'de Türk ordusu, destan yazarken bu destanın ortaya çıkmasında çok büyük paylardan biri, savaşta komuta ettiği askerlerle düşmana siperi dar eden, Çanakkale savaşlarının parlayan yıldızı büyük komutan Mustafa Kemal Atatürk idi.

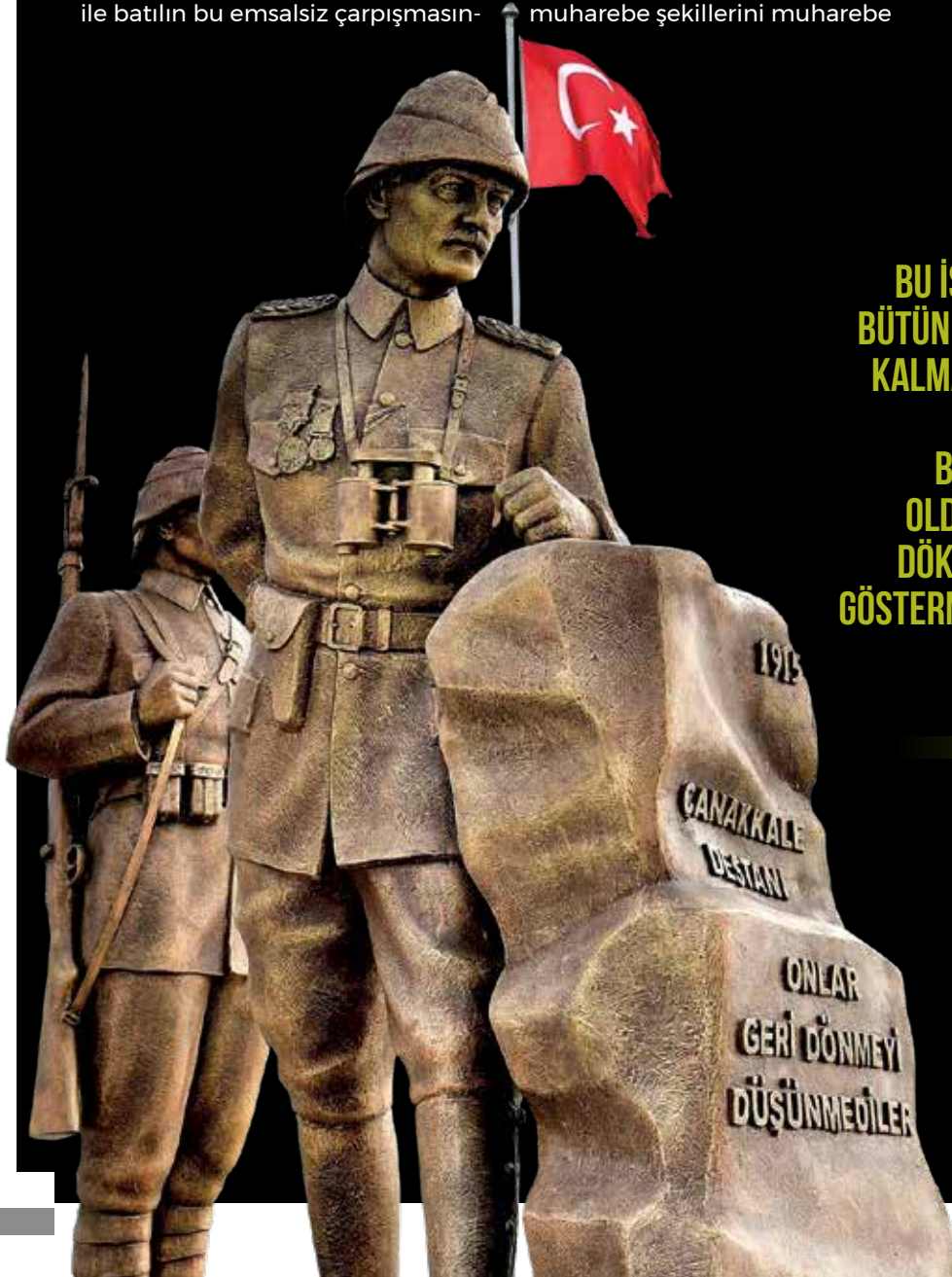
Atatürk rütbelerinin en önemlilerini muharebe meydanlarında almıştır. Mareşalliğe, gazi unvanına ulaşmıştır. Her kademedeki askeri birliği, komutanlığı muharebe meydanlarında devralmış, muharebe meydanlarında devretmiş ve Başkomutanlığa kadar yükselmiştir. Bütün muharebe şekillerini muharebe

meydanlarında uygulamıştır. Stratejik taarruz, mahdut hedefli taarruz, karşı taarruz, başarıdan faydalanma, takip, stratejik savunma, mevzi savunması, kıyı savunması, oyalama muharebesi, geri çekilme, çölde muharebe ve dağlarda muharebe...

Bazı savaşlar vardır ki tek bir kişi büyük bir ordu haline gelebilir, bu durum nadir ama bakidir. Çanakkale savaşlarında da henüz daha tanınmayan bir asker verdiği emirlerle, strateji dehasıyla, harp meydanındaki soğukkanlılığı ve siperdeki askerlerine verdiği maneviyatla tek kişilik yenilmez bir orduya dönmüştür; Mustafa Kemal Atatürk.

**" İSTİRAHAT UYKUSU ARAMANIN
BU İSTİRAHATTAN YALNIZ BİZİM DEĞİL,
BÜTÜN MİLLETİMİZİN EBEDİYEN MAHRUM
KALMASINA SEBEBİYET VEREBİLECEĞİNİ
HEPİNİZE HATIRLATIRIM.
BÜTÜN ARKADAŞLARIMIN HEMFİKİR
OLDUKLARINA VE DÜŞMANI TAMAMEN
DÖKMEDİKÇE YORGUNLUK BELİRTİLERİ
GÖSTERMEYECEKLERİNE ŞÜPHE YOKTUR! "**

Gazi Mustafa Kemal Atatürk

İşte bilinmeyen yönleri ile Çanakkale savaşlarında Atatürk

Savaş başlar başlamaz Sofya'da askeri ateşe olarak görev yapan Mustafa Kemal derhal Genelkurmay'a telgraf çekerek en ön cephede savaşmak için izin istedi. Çünkü vatan yangını idi ve bu yangın derhal söndürülmeliydi.

Mustafa Kemal daha önce bu bölgede görev yapmış, arazi şartlarını ve bölgenin halet-i ruhiyesini önceden teneffüs ettiği için neler yapılabileceğini çok iyi bilmekteydi.

Büyük Komutan Mustafa Kemal Atatürk, Çanakkale'ye ulaşır ulaşmaz düşman kuvvetlerinin neler yapabileceğini ve ne gibi önlemler alınması gerektiğini bir rapor olarak İstanbul'a sundu. Ve bu düşüncelerinin tamamı zaman içinde gerçekleşmiş olup, düşman kuvvetlerinin hareket planını birebir tahmin ederek stratejik dehasını ve ileri görüşlülüğünü ortaya koymuştur.

Düşman askerlerinin karaya çıkar çıkmaz imha edilmesi gerekliliğini üstüne basarak defalarca vurgulamıştır. Çünkü Mustafa Kemal'e göre düşman birliklerinin karaya çıkmaya çalıştıkları an onların en zayıf olduğu andır. Düşmanı sahile çıkarmama taktiğini görev yaptığı Trablusgarp'ta bizzat uygulamıştı. 1911-1912 yılları arasında süren savaşta görev yapmış ve İtalyanları günlerce sahile çıkamaz/sahilden ilerleyemez hale getirmişti.

Savaş meydanında en umutsuz anlarda askerine güven veren konuşmalar yapmıştır. Stratejik dehasını harp meydanında defalarca konuşturmuştur. Verdiği kararlar ve aldığı önlemlerle Çanakkale savaşında Osmanlı ordusunu yöneten **Alman Generali Liman Van Sanders**'in stratejik hatalarını kendi taktik dehasıyla

dengelemiş ve kendi hamleleriyle bu hataları zafere dönüştürmüştür. Yedek birlik olmasına rağmen, 25 Nisan 1915 günü gerçekleşen çıkarmayı duyduğu an, emir almadığı halde inisiyatif kullanarak, hemen harekete geçti ve Kocaçimen üzerinden Conkbayırı'na geldi. İlk anda bazı birlikler geri çekilmeye başlamıştı. Hatta yer yer panik havası da vardı. İşte bu kritik anda Mustafa Kemal Bey, müdahale ederek geri çekilen askerleri durdurdu. Geri çekilmeyi önlemek için sert emirler verdi. Ve tarihe kazınan şu tarihi sözü burada söyledi.

"Ben size taarruzu emretmiyorum ölmeyi emrediyorum. Biz ölünceye kadar geçecek zaman içinde yerimize başka kuvvetler ve kumandanlar gelebilir."

Atatürk'ün tarihe kazınan bu sözüyle dalga dalga hücumla kalkan Türk ordusu düşman ilerlemesini durduğu gibi Çanakkale savaşlarının kazanılmasında büyük rol oynadı.

1915 Ağustos ayındaki **Anafarta-**

lar Savaşı olarak tarihe geçen bu büyük düşman taarruzuna, küçük kuvvetlerin bir araya getirilerek karşı konulmasını ve bunun komutanlığı'nın da kendisine verilmesini istedi. Bu konuda ısrarlı oldu, komutanlığı aldı da...

Bunun ne kadar doğru bir karar olduğunu anlamak için düşman orduları Başkomutanı **İngiliz General Hamilton**'un 10 Ağustos 1915 günü günlüğüne düştüğü not çok şey anlatır:

"Conk Bayırı tepelerine yaklaşmış ve tutunmuştuk. Türkler bu ana kadar işgal ettiğimiz mevzileri

geri alamamışlardı. Conk Bayırı'nda Türkler çok iyi bir kumandaya sahipler, bunu ilave etmeliyim. Başlarındaki Generaller bizi baskınla bastırmadıkça yenemeyeceklerini biliyorlar. Haliyle durmadan baskın taarruzu deniyorlar. Zararı yok, ölmeyeceğiz ve asla teslim olmayacağız."

Anafartalar Muharebeleri sırasında bir şarapnel parçasıyla göğsünden yaralandı. Şarapnel kalbinin üzerinde duran cep saatini parçaladı. Göğsünde hafif yara açtı. Ancak bunun bile duyulmasını istemedi ve yanında bulunan subayı uyararak *"Sus!"* dedi. Bununla askerin moralinin bozulmasını önledi ve savaşma azmini devam ettirdi. Yanındaki subay ve erlerin de arkasından gelerek yapmak istediği harekâtı gerçekleştirdi. Sadece karargâhtan savaşı yönetmedi. Sürekli

gelişmeleri olay yerinden izleyerek, anında yeni duruma göre pozisyon aldı. Öyle ki 4 ay siperden çıkmadığı oldu.

Tarihimizin arka sokaklarında kalmış bugün belki de birçoğumuzun unuttuğu büyük kahramanlar ve olaylar vardır. Asıl olan tarihimize, bu kahramanlarımıza bakıp yarınımızı şekillendirmektir. Unutulmamalıdır ki, hiçbir şey geçmişten bağımsız değildir ve gerçek zafer unutanların değil hatırlayanlarındır.

Mehmet GÖKCE

Kocaeli 2 No.lu F Tipi Kapalı ÇİK, Öğretmen

KÜLTÜR VE GELENEKLER

ASKERLİK OCAĞI VE ASKER UĞURLAMA GELENEĞİ

**"Kim bu cennet vatanın uğruna
olmaz ki feda,**

**Şüheda fıskırarak toprağı sıksan
şüheda,**

**Canı cananı bütün varımı alsın da
Hüda,**

**Etmesin tek vatanımdan beni
dünyada cüda."**

Dünya tarihine, askerliği şan ve şerefle yazmış tek millet Türklerdir. Yaratılışlarındaki asalet, İslam'ın şerefiyle birleşince askerlik tarihinin unutulmaz destanlarını yazmışlardır. Asker deyince Türk, Türk deyince asker akla gelmiştir. Dünya orduları içinde çeşitli muharebe usullerini en iyi bilen ve uygulayan Türk askeri, yıldırım harbinin de ilk ve en güzel örneklerini iman, cesaret ve kabiliyeti ile çok defa ortaya koymuştur. Türk askerinin karşısında tek milletin ordusu değil, müttefik ordular dahi zor dayanmış ve genellikle mağlup olmuşlardır. **Birinci Kosova, Niğbolu, Varna, İkinci Kosova, Mohaç Meydan Muharebeleri, İstanbul'un Fethi, Çanakkale ve İstiklal Harbi** bunun en güzel örnekleridir.

Türk milleti ve Türk askeri normal zamanlarda ana karakterinin gereği olarak barışseverdir. İnsan sevgisi ile doludur. Ülke savunmasında ve savaşlarda ise kükremiş aslan gibi cesur ve mücadelecidir. Türk milleti ve askerini bu hale getiren güç, Türk milleti ve askerinin Kızıl Elma ülküsü için savaşmaktan çekinmemesi, bağımsızlığına düşkün olması ve *"kalırsam gazi, ölürsem şehit olacağım"* inancıdır.

Zeytin Dalı Harekâtında bir muhabirin istikamet neresi sorusuna, Mehmetçiğimizin: *"İstikamet Kızıl Elma, ailem beni beklemesin."* diye bayrama gider gibi cevap vermesi ile yine aynı süreçte operasyona giden Mehmetçiğimize yoldan geçerken, anaların evlerinde yaptıkları sarmalarını, baklavalarını yolluk, azık şeklinde vermeleri Türk milleti ve askerinin asil karakterini özetlemiştir.

"Allah yolunda öldürülenlere ölüler demeyin. Bilakis onlar diridirler, fakat siz hissedemezsiniz." (Bakara 154)

Peygamber Ocağıdır Askerlik

Askerlik Ocağı, Türkiye Cumhuriyeti Devletini içerideki ve dışarıdaki düşman-

lardan korumak amacıyla; asker, uzman, astsubay ve subay yetiştiren kurum için kullanılan bir deyimdir. Osmanlı İmparatorluğu zamanındaki adı Yeniçeri Ocağı'dır. Halk dilinde **Peygamber Ocağı** da denir. Peygamber Ocağının neferleri her asker de Mehmetçiktir. Mehmetçik, küçük Muhammed demektir. Hz. Peygamberin yolunu izleyen, onun güzelliğine sahip olan anlamındadır. Türkçemizde Muhammed ismi yerine daha çok Mehmet ismi kullanılmıştır. Mehmed ve Muhammed Osmanlıca yazılıшта, aynı şekilde yazılır. **Osmanlı, Peygamberimizin ismine hürmeten Muhammed yazıp Mehmed okumuştur. Onun için Türk kültüründe Mehmet Muhammed demektir, Mehmetçik de öyledir.**

Üzerinde gezindiğimiz, havasını teneffüs edip buz gibi sularından içtiğimiz aziz vatanımıza karşı pek çok görevlerimiz vardır. Bunların en başında askerlik görevimiz gelmektedir. Vatanımızın dostu da düşmanı da eksik değildir. Düşmanlarımıza karşı ülkemizi korumakta azimli ve gayretli olduğumuzu göstermek durumundayız. Böyle yaparsak düşmanların, vatanımız hakkında besledikleri kötülük duygularını önleyebilir, daha doğrusu kötülük niyetlerini uygulamalarına fırsat bırakmamış oluruz.

15 Temmuz darbe girişiminin püskürtülmesi ve sınır güvenliğimiz için Mehmetçiğimizin başarılı operasyonları yakın zamandan örneklerimizdir. **Şair Abdülhak Molla "Hazır ol cenge eğer istersen sulh-ü salah"** derken bunu anlatmak istemiştir. Başkomutan Gazi Mustafa Kemal de, 1 Mart 1922 günü meclisteki açış konuşmasında bu mısraları boşuna söylememiştir, zira Türkiye Kurtuluş Savaşı sürecindedir.

Dinimiz bize vatanımızı savunmak için elimizden gelen çabayı göstermemizi emretmektedir.

Allah buyuruyor ki: *"Sizinle savaşanlarla Allah yolunda savaşın."*, *"Düşmanlarınıza karşı gücünüz yettiği kadar kuvvet hazırlayın."*

Peygamber Efendimiz de şöyle buyurmaktadır: "Hudut ve vatan muhafazası için; bir gün bir gece nöbet beklemek, bir ay Allah rızası için gündüz oruç tutup gece namaz kılmaktan daha hayırlıdır."

Vatan savunmasının temel şartı ordu hazırlamaktır. Üstelik bu iş düşman sınırlarımıza dayanmadan evvel yapılmalıdır. Orduların maddi ve manevi güçleri vardır.

Maddi güç; iyi bir eğitim, sayı üstünlüğü ve en modern silahlara sahip olmakla elde edilir.

Manevi güce gelince;

- Asker sağlam bir imana sahip olmalı, Allah'tan başka kimseden korkmamalı, kalbi vatan ve millet sevgisiyle dopdolu olmalıdır.
- Askerler şehitliği göze almalı ve bunu en büyük şeref saymalıdır.
- Orduda birlik ve beraberlik hâkim olmalı, askerler komutanlarına itaat etmeli ve disiplini bozmamalıdır.

Mehmetçik Askere Giderken Başlıca Geleneklerimiz

Askerlik bir eğitim yuvası olarak görülür. İnsan hayatının bir dönüm noktası olarak kabul edilir. Bu nedenle askere gönderme, asker karşılama, asker mektupları Türk ailelerinde çok önemlidir. Askerle gurur duyulur, ağlanır, duygulu anlar yaşanır.

Ülkemizde, erkeklerin yaşamlarında son derece önemli bir yeri olan geçiş dönemlerinden biri de, askerlik ile ilgilidir. Askerliğini yapmamış, *"vatan borcunu ödemiş"* erkek, toplumda tam bir yetişkin sayılmaz ve günümüzde bile, pek çok yörede kendisine kız verilmez, evlendirilmez, yarım insan sayılır. Askerliğin, çocukluktan adamlığa geçiş dönemi olduğu kabul edilmektedir.

Kültürümüzde asker olanı, *"asker ocağına"* uğurlama ve askerlikten *"ata, baba ocağına"* dönüşünü karşılama törenleri düzenlenmektedir. Askerlik çağına gelmiş delikanlının askere yolcu edilmesi, askerlik dönüşü karşılanması törenlerle yapılan bir gelenektir. Askere gidenlerin uğurlama ve karşılama törenleri yöreden yöreye değişir ama yine de özünde aynıdır.

Delikanlının askere gideceği yerin belli olduğu gün, köy veya şehirdeki mahallelerde askerlik gelenekleri devreye girer. Askere gidecek olan delikanlı, askere gitmeden 10-15 gün önce bütün işlerden el çektilir. Delikanlı bu sürede dinlenir, gezer, eğlenir. Askere gitmeden önce bütün akrabalarını ve yakın dostlarını, komşularını, arkadaşlarını ziyarete gider. Ziyarete çıkmaya bile akraba ve yakınları genci yemeğe davet ederler. Bu yemeği, veda yemeği şeklinde düzenlerler. Ziyaret ettiği akrabaları, askere uğurlama sırasında belli bir miktar para verirler. Bu paranın miktarı önemli değildir. Önemli olan verilmesidir. Bu bir gelenektir.

PEYGAMBER OCAĞININ NEFERLERİ HER ASKER DE MEHMETÇİKTİR. MEHMETÇİK, KÜÇÜK MUHAMMED DEMEKTİR. HZ. PEYGAMBERİN YOLUNU İZLEYEN, ONUN GÜZELLİKLERİNE SAHİP OLAN ANLAMINDADIR.

Genelde tüm tertipler, son günlerinde birbirlerini evlerine davet ederler, birbirlerine **ziyafet** çekerler. Bu günlerde, askere gidecek gençlerin boynuna **kırmızı oyalı tül bent** bağlanır. Askere gidecek gençler, toplu olarak birisinin elinde Türk bayrağı olacak şekilde ev ev dolaşır. Zaman zaman arabalarla konvoylar halinde dolaşırlar. Asker turu atarlar. Arkadaşları askere gidecek genci yalnız bırakmazlar.

Askere gitmeye 1 gün kala topluca **asker düğünü** yapılır. Düğün masraflarını asker aileleri ortak karşılar. Askerin silahın tetiğini tutacağı parmağına **kına yakılır** ve o gece davul-zurna eşliğinde tüm köy gençleri kızlı erkekli oynarlar. İnaniş

göre; koçlara yakılan kına, Allaha kurban etmek için, kızların saçlarına, gelinin eline yakılan kına kocası içindir. Askere gidecek gencin eline yakılan kına ise vatana kurban etmek içindir. Kına yakılırken, kına ve asker duası okunur. Askerin sağ-salim gelmesi için, askerliğini kazasız, belasız bitirmesi için herkes tarafından dualar edilir. Yapılan dualardan sonra; anne-baba-kardeşleri, akraba ve yakın dostları askere gidecek genci ortasına alır ve oynatırlar. Bunun üzerine tertipler boş durur mu? Tüm tertipler bir olur, başlarlar oyunlarını oynamaya.

Artık, ayrılık zamanı gelmiştir. Gün asker uğurlama günüdür. Askere gidecek delikanlı, ailesi ve büyüklerinin ortasında tekbirlerle evinden çıkar. Bu esnada bazı köylerde asker adayının başının üstünde **tuz ve un** çevrilir. Bu Türk inancında

parayı saklar. **Simit ve para** evde bir odaya asılarak, delikanlı askerden gelene kadar saklanır. Bununla kısmetinin onu geri getireceğine inanılır.

Sonrasında, çocukları askere giden ailelere komşuları tarafından "**Allah Kavuştursun**" a gidilir. Bazı yörelerde; uğurlayıcı kadınlar ve kızlar, uğurlamadan sonra pınarbaşı veya benzeri uygun bir yerde toplanıp topluca yemek yerler ve def çalılıp oynayarak eğlenirler; inanca göre, askerin arkasından gözyaşı dökmek gerekir.

Askerliğini tamamlayıp dönen gençler, giderken olduğu gibi gelirken de şenlikle karşılaşır. Askerden dönenler; bir müddet çalışmaz, dinlenir ve yakınlarını ziyaret eder. Askerliğini yapanlar, yeni statüleriy-le toplumda daha fazla saygı ve hürmet görürler.

"Başının gözünün sadakası olsun, başına kaza bela gelmesin" dileğiyle yapılan bir gelenektir. Evin önünde dualar yapılır, tatlılar dağıtılır. Hüzün, keder, acı olmasın, tatlı gitsin tatlı gelsin diye. Yörelere göre davul-zurna-kemençe eşliğinde halaylar çekilerek, horonlar oynanarak yola hazırlanır. Bineceği araba gelin arabası gibi süslenir, delikanlının sağ koluna kırmızı kurdele bağlanır. Evden çıkarken askerlik günlerinin su gibi geçmesi dileğiyle asker adayının arkasından su dökülür.

Asker genç, genellikle askere akşamüstü gönderilir. Otogarda herkes genci davul-zurna veya kemençe eşliğinde oynatarak, "**en büyük asker bizim asker**" nidaları ile arkadaşları onu tutarak hep birlikte havaya atarlar. Bazı erkekler kadın kılığında girip oyun da oynamaktadırlar. Uğurlama merasimi adeta bayram havasında geçer. Asker genç, onu uğurlamaya gelen herkesle tek tek vedalaşıp, helallik ister. Bazı yörelerde annesiyle vedalaşırken, annesi oğluna simitten bir parça yedirir, oğlu da annesine cebinden çıkardığı bir miktar parayı verir. Simidi ve oğlunun ona verdiği

BURADAN VATANİ GÖREVİNİ YAPAN TÜM MEHMETÇİĞİMİZE, "ALLAH (C.C.) YAR VE YARDIMCINIZ OLSUN." DİYE DUA EDİYOR VE "HAYIRLI TEZKERELER" DİLİYORUZ.

Beyaz Gelinlik

Hatice Sultan kaşlarını çatındı:

"Koca bulana kadar görmeyiveririz canım, ne olacak. Köprüyü geçene kadar..." dedi ve lafın gerisini getirmede. Kızının yanağına bir öpücük kondurdu Şayan Hanım:

"Çok cadısın, senden korkulur!" dedi. Fehime Sultan son hazırlıklarını tamamlamak istiyordu:

"Üst katta özel eşyalarım var, onları da yanıma almalıyım." dedi. Fatma Sultan ablasının yanına geldi:

"Ben de sana yardım edeyim." dedi. Birlikte üst kata çıkan merdivene yöneldiler. Arkasından Meyliserved Hanım da kızı Fehime Sultan'a yardım etmek üzere peşinden üst kata çıktı. Koşarak salona geldi Karanfil. Bozuk Türkçesiyle:

"Sultanım bavullarınızı hazırladım. Kalfalara, eşyalarınızın faytona yüklemelerini, öğleden sonra Yıldız Sarayı'na doğru hareket edeceğimizi bildirdim. Başka bir emriniz var mı?" diye sordu. Yandan çarklı sütlü bir kahve yapmasını istedi Hatice Sultan.

Çırağan Sarayı'ndaki esaret dolu genç kızlık yılları yakında sona erecekti. Salondaki vişneçürüğü renkli, uzun kadife koltuğa kendini attı. Eline Zafer Hanım'ın yazdığı "Aşk-ı Vatan" isimli romanını alıp okumaya başladı. Romanı okudukça memleketinin her bir köşesi gözlerinin önüne seriliyordu. Denize nazır sarayın boğaz manzaralı penceresi önünde, dalıp gitti türlü düşüncelere... Tarihin şanlı sayfalarında

dolaşıyordu. Ataları padişahların beyaz at üstünde cepheden cepheye dötrnalla nasıl koşturduğunu hayal ediyordu. Kurduğu hayalleri Karanfil'in cırtlak sesi bozdu:

"Kahven hazır, buyur hanımım." dedi halayık.

"Teşekkür ederim." derken sesinde sendeleme oluyor, yutkunuyordu Hatice. Ona bakıp gülümsedi Karanfil:

"Hayirdir canım, ne var, neden bu kadar daldin? Sesin de çatallaştı!" diye sordu. Tebesümle cevap verdi:

"Yok be kalfa, tarihimizin derinliklerinde gezindim. Bir de şu geldiğimiz noktaya bir bak!" diye derinden bir iç çekti Hatice Sultan. İki ablasının gideceğinden dolayı üzüntülüydü Atiye Sultan. Salonda bir köşede oturmuş sessizce ablasının konuşmalarını dinliyordu. Üzüntülü bir ses tonuyla:

"Anlıyorum seni. Fakat Cenab-ı Allah bu milleti biliyor. Zor durumlarda kaldığımızda bizlere her daim yardımcı oldu. Yine de edeceğine inancım tamdır!" dedi. Hatice'nin gözünden bir damla yaş süzüldü yanağına:

"Öyle de; içlendim, duygulandım kitaptaki yazılanları okudukça..." dedi. Fehime Sultan'ın siyah cariyesi Müyesser gülümsedi:

"Sen şimdi bunları düşünme! Biliyorsun bugün Yıldız Sarayı'nda özel buluşmanız var. Sen ona hazırlıklı ol! Güne hüzün katma olur mu canım?" dedi. Elindeki kitabı titreyen parmakları arasında evirip çevirdi Hatice Sultan:

"Doğru dersin be Müyesser Kalfa. Duygusalız! Tamam, kahvemi içtikten sonra son hazırlıklarımızı da tamamlarız." dedi. Elindeki kitabı kapatıp, sehpanın üzerine bıraktı. Üst kattaki yatak odasına doğru yöneldi hazırlık için. Gardırop içinden kendine uygun şık bir elbise seçip, giyindi. Altın varaklı aynanın karşısına geçip, makyajını yaptıktan sonra salona indi. Ev ahalisi aşağı kattaki büyük salonda onu bekliyorlardı:

"Ben hazırım, çıkabiliriz." diye seslendi Hatice Sultan. Köşkün avlusunda sırmalı kostümüyle faytoncu onları bekliyordu. Kafasındaki kırmızı fesi çıkarıp, saygı ile selamladı. Köşkten dışarı çıkınca gökyüzünü şöyle bir süzdü Hatice Sultan. Masmavi, pırıl pırıl bir hava vardı. Sıcaklık olmasına rağmen hafifçe esen rüzgâr güneşi az da olsa perdeliyor ve boncuk boncuk ter dökmesine müsaade etmiyordu. Bereket İstanbul'un sıcaklığı o kadar bunaltıcı olmuyordu. Boşuna dememişlerdi "Yeditepeli Şehir İstanbul" diye. Sarayda çalışan hizmetliler, V. Murat Han'ın üç erkek evladı, kızları Fatma ve Atiye Sultan, Fehime Sultan'ın annesi Meyliserved Hanım, Hatice Sultan'ın annesi Şayan Hanım, Başkadın Efendi Elru Mevhibe, Valide Sultan Reftar-ı Dil, ikballeri, gözdesi Visal-i Nus ile birlikte V. Murat, sarayın bahçesinde sıralanmışlardı. Fehime ve Hatice Sultan'la vedalaştılar. İki kız kardeşle birlikte esmer cariyeleri Karanfil ve Müyesser Kalfa faytona binip oturdular. Saray halkı onları Yıldız Sarayı'na doğru uğurladı.

Tepelerinden rüzgâr esiyor, her sokağından serinlik süzülüyordu ve bindikleri fayton üzerinde rahat yol alıyorlardı. Köşklerin özenle dizayn edilmiş bahçeleri göz dolduruyordu:

"Ne kadar güzel her yer, bakımlı cadde ve kaldı-

rımlar. Bir de şu atların pislikleri yollarda olmasa! Ama olsun yine de Çırağan caddesinin güzelliğine meftunum." diye söylendi Hatice Sultan.

Faytonların o hızlı akışına aldırmadan karşı tarafa geçenlerin, kural tanımazların sayısı oldukça kabarıktı. Karanfil'e bakarak başını salladı Hatice Sultan, "bu ne düzensizlik!" diye. Kalfa bu durumlara alışık olduğunu ima edercesine gülümsedi. Eh o gülücüğe karşılık kerhen güldü Hatice:

"Hım!.. Demek burada işler böyle yürüyor." dedi. Kafasında kurduğu planların kendisini nerelere götürdüğünü düşünürken tulumbacılar koşarak adımlarla karşı caddede yangın çıkan bir eve doğru gidiyorlardı. Fayton, Müvezzi yolunda hızla ilerleyerek Yıldız korularının önünden geçti ve Yıldız Sarayı ana giriş kapısının önünde durdu.

Çırağan Sarayı'ndan gelen misafirleri karşılayan hizmetkârlar bavulları Hatice ve Fehime Sultan için tahsis edilen özel odalara yerleştirdiler. Ağabeyi V. Murat'ın iki kızının geldiğini öğrenen II. Abdülhamid onları sarayın kabul salonunda karşıladı. Hatice Sultan yıllardır görmediği amcası II. Abdülhamid'in önünde saygıyla eğildi ve bakışlarıyla onu süzdü. Karşısında uzun boylu, buğday benizli, siyah ve sık sakallı oldukça heybetli bir padişah duruyordu. Kaşlarının üzeri hafifçe çıkıntılı ve gözleri de siyahtı.

II. Abdülhamid devrinin en kıymetli âlimlerinden çok iyi bir tahsil yapmıştı. Kuvvetli bir hafıza ve basirete sahipti. Gayet güzel ve düzgün konuşurdu. Deha derecesinde bir siyasete sahipti. Aynı zamanda çok cesur bir padişahı. Spor yapmaktan hoşlanırdı. Gayet güzel silah ve kılıç kullanırdı. Son derece takva sahibi idi. Tasavvufa ait geniş bilgisi vardı.

SİZDEN GELENLER

Zihnin At Gözlüğü; ÖN YARGI

Ön yargı; bir kişi ya da olaya ilişkin yeterli bir bilgi edinmeden, önceden, peşin bir karara varmış olma durumudur. Toplumun küçüklükten itibaren kulağıma fısıldadığı her kelime ve sunduğu her resim, ön yargımızın temel taşlarıdır. Ön yargı, insanların düşüncesizliğine bir kılıftır. En adaletsiz yargı ön yargıdır.

insanların başkalarına karşı kalıplaşmış tutumlar sergilemesindeki asıl sebep belirli bir gruba uyan herkesi “aynı” olarak görme eğiliminden kaynaklanır. Yani ön yargı belirli özellikleri veya inançları olan her bireyi çok geniş bir fırça ile boyar ve bu hayattaki her insanın ayrı bir renk olduğunu görmezden gelir. Bebekler nasıl konuşmayı ailelerinden öğreniyorlarsa ayrımcılığı öğrenmeye de burada başlarlar. Bir annenin bir grup, ırk hakkında söylediği şeyler çocuğun beyininde yer edinir. İnsanın yetişme sürecinde bilincine giren şeylerin çoğunu çevresindeki kültürden alması da bu durumu kaçınılmaz hale getiriyor. Böylece ön yargı tohumları çocuğa ekilmiş olur. Bu noktada aile toplumu oluşturur. Ailenin ön yargısız olması da toplumun ön yargısız olmasını sağlar. Dolayısıyla bu konuda aileler bilinçli olmalı ve çocuklarına her insanın eşit hak ve özgürlüklere sahip olduğunu anlatmalılar. Başka söze ne hacet türünden güzel örneklerle konumuzu netleştirelim.

GELİNCİK...

Uzaklarda bir köyde hamile iken kocası ölmüş olan bir kadın, yalnızlıktan bir hayli sıkılmış... Bu arada dağda yaralı bir gelinciği yalnızlığa bir çare olur düşüncesiyle evine getirmiş, yaralarını tedavi ettikten sonra da beslemeye başlamış.

Gelincik evcil bir hayvan olamasa da, kadının iyiliği karşısında uysallaşmış ve kadının yanından bir an bile ayrılmamış. Birkaç ay sonra çocuğu dünyaya gelmiş. Haliyle tek başına tüm zorluklara göğüs germek ve yavrusuna bakmak zorundadır.

Günler aylar derken bir gün, birkaç dakikalığına da olsa evden ayrılmak ve çocuğunu yalnız bırakmak zorunda kalır. Gelincikle bebek evde yalnız kalmışlardır. Anne eve döndüğü zaman ürperti bir manzarayla karşılaşır; gelinciğin ağzı kanlıdır. Çocuğunu ısırdığı ya da en korkuncu öldürdüğünü düşünerek gelinciği oracıkta öldürür. Tam o sırada bebeğin ağlama sesi duyulur. Hızla odaya yöneldiği zaman gördüğü manzara daha da düşündürücüdür: “Bebek beşiğindedir ve beşiğin hemen yanında parçalanmış bir yılan görür!”

ELMA...

Küçük kız elinde iki elma tutuyormuş. Annesi yanına gelmiş, yumuşak ses tonuyla kızına gülümseyerek; “Hayatım, elmalarından bir tanesini bana verir misin?” demiş. Küçük kız bir an annesine bakmış ve hemen hızlıca elmalarından birini ısırmış. Hemen ardından da diğerini... Anne her ne kadar gülümsemeye çalışsa da; kızının hayal kırıklığı yaratan bencil bir davranışta bulunduğu hükmetmiş. Tam bu konuda kızına açıklamaya hazırlanırken; küçük kız ısırdığı iki elmadan birisini annesine uzatmış ve tatlı bir gülümsemeyle; “Anneciğim, bu elma daha tatlı, sen bunu ye.” demiş.

Einstein’in şu güzel tespitiyle konumuzu sonlandıralım: “İnsanlardaki ön yargıyı parçalamak, atomu parçalamaktan daha zor.” Ön yargı en büyük engeldir. İnsanları anlamaya çalışalım, yardım edelim, dinlemeye çalışalım; ama asla peşin yargılama-yalım. İnsanların içindeki savaşları, acıları ve yangınları bilemeyiz. İnsanların geçtiği yolu bilmeden, yolunu ve gidişini kınamayalım. Ön yargısız mutlu yarınlar dileğiyle...

SİZDEN GELENLER

FİKİR SAHİBİ OLABİLMEK

İnsan; mesleği, eğitim düzeyi, makamı, tabiiyeti ve ülkesi fark etmeksizin ne olursa olsun belirli bir düşünce içinde hayatını devam ettirmektedir. Hayatını devam ettirirken hedefi ve amacı doğrultusunda donanım sahibi bir birey olmayı her zaman için arzu etmelidir. Çünkü yaşadığımız dünya durağan değil, dinamik bir yapıda sürekli sirkülasyonu olan, güncellenerek büyüyen bir yapıya sahiptir. Dolayısıyla dünyanın gerisine düşmemek amacıyla bireyden başlamak kaydı ile sürekli bir gelişime dahil olmak ve üretmek gerekmektedir.

Birey ailenin, toplumun, devletin, ülkenin ve dünyanın merkez kaç kuvvetidir. Kurumsal hedefler olsun devlet hedefleri olsun her zaman birey yani insan eliyle nihayete erdirilir. O sebeptendir ki insan faktörü başat bir konumdadır. İnsana yönelik yatırımlar her daim çeşitlendirilmeli ve desteklenmelidir. Her alanda ve her mecrada başarı bu hususlara riayet ile mümkün olabilmektedir.

Peki üretmekten kasıt nedir?

Fikir üretmek, ilim üretmek, irfan sahibi olmak, çığır açmak, ilham olmak, fayda sunmak, kapsayıcı olmak, sınırsız hayal kurmak, çalışkan olmak...

Çalışanlar, yöneticiler, devlet büyükleri kısacası toplumun tüm katmanları bu hususları içselleştirmelidir. Konumundan, yaptığı işten acziyet duymamalı ülkesine hizmetin temelinde düşünce(si) olduğunu aklından çıkarmamalıdır. Düşüncesi ile var olabilen başarı da kazanabilir. Hayal etmeden hayata erişemezsiniz. Tüm icatların hayâl ile başladığını unutmamalıyız. Düşünen her insan hizmet etmektedir; çalışmaktadır, üretmektedir. Hayal kurmak ulaşılmazı ulaşılır kılmaktır. Hayal insanın hizmetkârıdır! Vesselam...

KALORİFER ATEŞÇİSİ

Isınma ve Isıtma

İnsanlar, yaşadıkları yerlere uyum sağlamak ve hayat kalitelerini arttırmak için sürekli yenilikler yapmak ve teknolojiler üretmektedirler. Soğuk iklime sahip coğrafyalarda insanlar, yaşadıkları alanları daha yaşanılır hale getirmek için ısıtmak gereğine binaen çeşitli çalışmalar yapmışlardır. İlk zamanlarda ortaya bir ateş yakarak ısınmaya ve ısıtma çalışmışlar, daha sonra bir bacalı ocak yardımıyla ısınma ve ısıtma işlemlerini yapmışlardır. İnsanlar, daha kaliteli ve verimli ısınmak için sobaları üretmişlerdir. Bu gelişmelere bağlı olarak yakıtlarda çeşitlilik kazanmıştır. Kömür ve sıvı yakıtlar kullanılmaya başlanmıştır. Kalabalık yerleşkelerde ve mekânlarda merkezi ısınma sistemleri kullanılmaya başlanmıştır. İnsanlar daha konforlu bir ısınma ve ısıtma için kalorifer sistemlerini geliştirdiler. Merkez ve depo durumunda olan bir kazandan çıkan sıcak hava, su veya buharı, borularla dolaştırmak yoluyla bir yapının her yanını ısıtan araç veya tesisat olan kalorifer sisteminde çeşitli yakıtlar kul-

lanılmaktadır. Kalorifer sistemlerinde iki tane boru bulunur; soğuk ve sıcak su boruları. Merkez kazanlarda ısıtılan su, kapalı bir devrede basınç yardımıyla sıcak su borularıyla radyatörlere taşınır, daha sonra soğuyan su, soğuk su borularıyla tekrar kazana dönerek bir döngü sağlar böylece ısınma ve ısıtma sağlanmış olur.

Mesleğe Duyulan İhtiyaç

Kalorifer sistemlerinin, karmaşık yapısı ve işleyişle ehil kimseler tarafından çalıştırılması gerekir. Böylece hem en üst düzeyde verimlilik ve kaliteyle ısınma ve ısıtma sağlanır hem de olası tehlikelerin önüne geçilmiş olunur. Her insanın, kalorifer sistemlerini çalıştıracak bilgi ve becerileri karşılaması mümkün olmadıgından, diğer mesleklerde olduğu gibi bu işleri sağlıklı bir şekilde yapan "Kalorifer ateşçisi" dediğimiz meslek ortaya çıkmıştır.

Kalorifer kazanlarını, işletme kurallarına göre, güvenlik önlemlerini alarak çalıştıran, basit bakım ve onarımını yapan kişidir.

Görevler

- Kazanları kurallarına göre önlemlerini alarak çalıştırır,
- Kazanın ve tesisatın gerekli kontrol, bakım ve basit onarımlarını yapar,
- Kazan dairesinin düzenini ve temizliğini sağlar,
- Kazanın ve kullanılan araçların günlük temizliğini ve bakımını yapar,
- Çalışma yerinin düzen ve disiplinine uyar,
- Mesleki gelişmeleri izler.

Kullanılan araç-gereç ve ekipmanlar

Motorin, fueloil, doğalgaz, kömür, kalorifer kazanı, ateşçi küreği (foyrap küreği), çekiç, çelik tel, fırça, üstüğü, tornavida ve çeşitli penseler, çeşitli anahtar takımları, yağdanlık, el arabası.

Mesleğin Gerektirdiği Özellikler

Kalorifer ateşçisi olmak isteyenlerin, uzun süre ayakta kalmayı engelleyecek bedensel engeli bulunmamalıdır. Kronik bronşit, tüberküloz, diğer akciğer ya da kalp hastalıkları olma-

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) onaylı kurslar açılmaktadır. Kalorifer ateşleme belgesi de bu kurslara katılarak alınabilmektedir.

DEĞER

malıdır. Sabırlı, dayanıklı, dikkatli ve sorumluluk sahibi kimseler olmaları gerekir.

Çalışma Ortamı ve Koşulları

Kapalı, sıcak ve genellikle havasız ortamlarda, binaların bodrumları veya zeminlerinde çalışılır. Çalışma anında çoğu zaman ayakta bulunurlar. Beden işçiliği de yaparak görev yaparlar. Aynı zamanda sürekli göstergeleri takip ederek olası tehlikelerin tedbirlerini alarak, dikkatli olmak durumundadırlar.

Kalorifer Ateşleme Belgesi (Sertifikası) Nasıl Alınır?

Öncelikle kaloriferci, yapıları ısıtma tesisatı döşeme ve bakım ile onarımını yapma becerisine sahip kişilerdir. Mesleğin gerektirdiği yeterliliklere sahip olan bireyler; tesisat teknolojisi ve iklimlendirme sektöründe fabrikaların kazan dairelerinde ve ısıtma tesisatı taahhüt firmalarında çalışabilmektedirler.

Katı ve sıvı yakıt türlerine göre kalorifer tesisatı parça ve ekipmanlarını öğrenmek, kazan usul ve tekniğine uygun olarak kalorifer kazanı işletimini sağlamak amacıyla yakıt türlerine göre kalorifer tesisatı ve kazan işletmenliği hususları anlatmak için ayrıca yakıtın tasarruflu kullanımı, güvenlik ve emniyet tedbirleri konularında bilgiler aktarılacak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) onaylı kurslar açılmaktadır. Kalorifer ateşleme belgesi de bu kurslara katılarak alınabilmektedir. Halk Eğitim Merkezleri ile belediyelerin meslek edindirme kursları ve MEB onaylı çok sayıda özel kurs bu belgeyi vermekle yetkilendirilmişlerdir. Her ilimizde halk eğitim merkezi bulunmaktadır. En kolay yoldan belgeyi temin etmek için buralara başvuruda bulunulabilir. Ancak Halk Eğitim Merkezleri bu kursları yılın belirli zamanlarında ve ancak kurs yeter sayısına ulaşıldığında açmaktadırlar. Bu sebepten dolayı kursun açılacağı tarihi veya açılıp açılmayacağını ilinizde bulunan Halk Eğitim Merkezini arayarak öğrenebilirsiniz. Bu belgeyi farklı illerde bulunan

halk eğitim merkezlerinden de temin etme hakkınız bulunmaktadır. Ayrıca, Türkiye Mimarlar ve Mühendisler Odası da ihtiyaç halinde kalorifer ateşçiliği kursu açmaktadır. Ceza infaz Kurumlarımızın hepsinde kalorifer sistemleri bulunduğu ve uzman görevliler çalıştırıldığından, Ceza İnfaz Kurumlarımızda bu kurslar Milli Eğitim Bakanlığı onaylı olmak suretiyle sürekli olarak verilmektedir. Hükümlü ve tutuklularımız serbest zamanlarını bu ve benzeri kurslara katılarak değerlendirmelidirler.

Kalorifer ateşleme sertifikası kurslarına katıldıktan ve gerekli eğitimi aldıktan sonra, Milli Eğitim Bakanlığı temsilcileri gözetiminde sınava tabii tutulursunuz. Bu sınav sonucunda 100 puan üzerinden 45 puan ve üzeri bir puan aldığınızda başarılı sayılırsınız ve kaloriferci kurs bitirme belgesi (sertifikası) almaya hak kazanırsınız. Kurum tarafından hazırlanan sertifikalarınız MEB tarafından onaylandıktan sonra teslim edilir. Sertifika teslim süresi 7 iş gününü aşmamaktadır. Diğer taraftan bu mesleğin eğitimi Mesleki Eğitim Merkezlerinde de verilmektedir.

Meslek Eğitimine Giriş Şartları

Mesleki Eğitim Merkezlerine; 14-19 yaşından gün almış olan en az ilköğretim mezunu kişiler başvurabileceklerdir. Ayrıca düz lise mezunu olup meslek öğrenmek isteyen kişilerde Mesleki Eğitim Merkezlerinde eğitim alabilmektedirler.

Halk Eğitim Merkezlerinde yaş sınırı yoktur. En az 10 kişilik gruba bu alanda kurs düzenlenmektedir. Mesleki Eğitim Merkezlerinde eğitimini tamamlayanlar eğitim sonunda katıldıkları kalfalık sınavında başarılı olmaları durumunda "Kalfalık Belgesi" ve unvanı verilir. Halk Eğitim Merkezlerinde eğitimini tamamlayanlar "Yetkili Kalorifer Ateşçisi Belgesi" alırlar.

Eğitimin Süresi ve İçeriği

Mesleki Eğitim Merkezlerinde ilköğretim mezunları için çıraklık eğitim süresi 2 yıldır. Lise ve daha üst düzeyde genel eğitim mezunları için 1 yıldır. Ustalık eğitim süresi kalfalık ve ustalık sınavlarında başarılı olanlara "Kalfalık Belgesi ve Ustalık belgeleri" verilmektedir.

Halk Eğitim Merkezlerinin kursları günde en fazla 8 (sekiz) saat olmak üzere, toplam 76 saattir. Kurs bitiminde, oluşturulan komisyon tarafından sınav yapılır. Başarılı olanlara "Yetkili Kalorifer Ateşçisi" belgesi verilir. Kurs yerlere eğitim süresince; ısıtma ihtiyacı, ısıtma tesisleri ve başlıca parçaları, kazanlar ve çeşitlerini öğrenirler. Isı ile ilgili genel bilgiler, yakıtların yakılması vb. konular hakkında bilgiler kuramsal (teorik) ve uygulamalı (pratik) olarak verilir.

Meslekte İlerleme

Mesleki Eğitim Merkezlerinden kalfa olarak mezun olanlar gerekli şartları yerine getirdiklerinde ustalık ve usta öğreticilik sınavlarına girip başarılı olduklarında usta ve usta öğretici olabilirler. Ülkemizde giderek kömür, fueloil gibi yakıtlardan doğalgaza geçiş gözlenmekte olup meslek erbabı olanlar, buna göre bilgilerini ve birikimlerini yenileyerek meslekte ilerleme kaydedebilirler.

Çalışma Alanları ve İş Bulma İmkânları

Kalorifer ateşçileri, konutların, iş yerlerinin, sitelerin, okulların, devlet kurumlarının kazan dairelerinde çalışırlar. Ustalar ve usta öğreticiler özel iş yeri açarak çalışabilirler. Usta öğreticiler, kurslarda eğitici olarak çalışabilirler. Kalifiye bir "Kalorifer ateşçisi" her zaman bir ailenin geçimini sağlayacak ücrete sahip bir iş bulabilir. Mesleğe girecekler ve meslek erbabına başarılar, bol ve helal kazançlar dilerim.

3 FIKRA

TRAKYA

İki Trakyalı gazetede bulmaca çözer.

Biri sorar;

- Dört harfli hayvan?
- Oroz'dur be ya...
- Dur, dur yazma indi de olabilir.

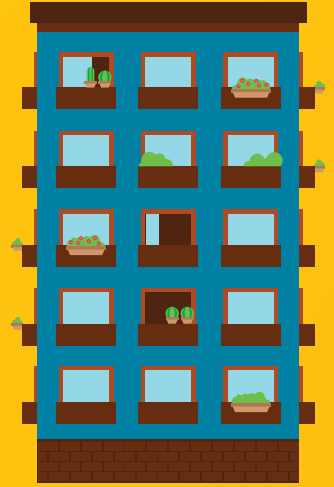
CAMCI

Kadının evinde cam kırılmıştı. Camcıyı aradı ve sipariş verdi. Yarım saat sonra zil çaldı. Kadın megafondan seslendi:

- Kim o?
- Camcı bea...

Kadın kapıyı açtı ve camın takılacağı yeri gösterdi. Beş dakika sonra yine zil çaldı.

- Kim o?
- Camcı bea...
- Yanlışlık var. Az önce bir camcı gelmişti.
- Düştük bea...

MATEMATİK ÖDEVİ

- Bakkal amca, kilosu 525 liradan 7 kilo şeker, 630 liradan 11 kilo pirinç, 280 liradan 9 kilo un kaç lira eder?
- O kadar ağır yükü nasıl götüreceksin evladım?
- Sen ağırlıklarına bakma amca, fiyatlarının toplamını söyle.
- Neden?
- Çünkü bu benim matematik ödevim.

İsa TİYEK
Gaziantep Açık CİK,
İnfaz ve Koruma Memuru

KARE BULMACA

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

Yatay

- Savaşta kahramanlık gösteren- Küçük bitki
- Bir göz rengi - Ün, nam - Büyük erkek kardeş
- Resimdeki sanatçı
- Ama, fakat, lakin anlamında eski Türkçe bir sözcük - Razi olma, isteme durumu
- İyi, güzel
- Ölçü aletleri, saat ve göstergelerde sayı veya işaret göstermeye
- yarayan hareketli iğne- Maksim Gorki'nin ünlü bir romanı
- Bir cetvel türü - Sevinç, mutluluk
- Yarı yaş yarı kuru toprak - Kriptonun simgesi
- Asya'da bir sıradağ
- Doğal vücut sıcaklığı, hararet- Kastamonu ilinde yer alan turistik bir ilçe
- Yazı taslağı, müsvette- Rütbesiz asker

Dikey

- Akdeniz'de bir boğaz
- Keder, gam - Bir çiftçi aleti- Şap
- At nalı yapan demirci - At, inek gibi büyükbaş hayvanların barındırıldıkları yer
- Çok gezen kimselere söylenen söz
- İsyankar - Etken, etmen, sebep
- Bir ilimiz - Boru içindeki bir akışkanın akışını durdurmaya veya serbest bırakmaya yarayan alet
- Son (İngilizce) - Islak
- Orhan Gencabay'ın lakabı
- Saf, katışıksız- Bir soru sözü - Halk arasında hayır anlamında kullanılan bir söz
- Bir Türk boyu - Erzurum'un bir ilçesi
- Derman - Erkek- Tümör

SUDOKU

Kolay

		1	8				6	
		4	1	2			7	9
	6	9			4	3		
7		5	4		9		2	
	4				5		9	
	1			3		8		5
		6	7			4	8	
1	5			4	2	7		
	2				8	9		

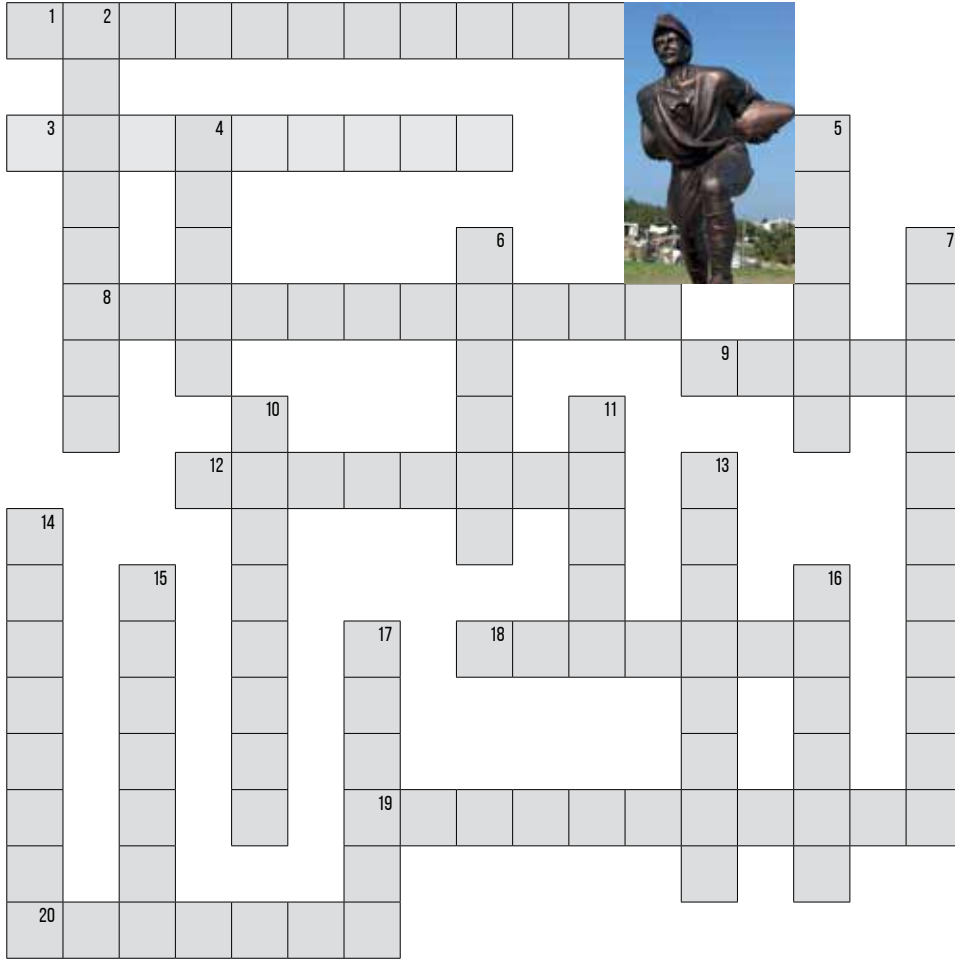
Orta

		4	8				3	
	8				4		5	
1					9		4	
9		5	4					1
3			7					2
7			2		1	6		5
	6		1					9
	3		5				1	
	5				8	7		

Zor

6			4					7
	7		9					2
			6			1		
3				7				5
	8			4	5		9	
2				8				4
		3			4			
5					1		8	
7					3			6

SARMAL BULMACA

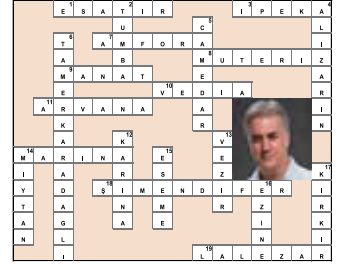
Yatay

1. Çanakkale'de İngilizlerin bombaladığı yer
3. Bir devrin battığı savaş
8. Çanakkale'de M.Kemal nerede yaralanmıştır?
9. Seyit onbaşının vurduğu İngiliz gemisi
12. Seyit onbaşının gerçek adı?
18. Çanakkale ilçesi
19. Resimdeki hangi kahramanın anıtıdır?
20. Çanakkale'de metrekareye kaç mermi düşmüştür?

Dikey

2. Çanakkale deniz savaşı komutanı
4. Çanakkale'de savaşan bir millet
5. Çanakkale'de bir mayın gemisi
6. Çanakkale savaşında Atatürk'ün rütbesi
7. Çanakkale'de adına türküler yazılan çarşı
10. Çanakkale'de bir yarımada
11. Gelibolu'daki kale
13. Çanakkale'de önemli bir cephe
14. Ülkemizin en büyük adası
15. 2019 yılı itibarı ile Çanakkale'nin kaçınıcı yıl dönümüdür?
16. Çanakkale'de savaşan düşman devletlerin genel adı?
17. Nusret mayın gemisi hangi şehrimizdedir?

ŞUBAT AYI ÇÖZÜMLERİ

C	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	A	K	T	Ö	R		I	M	A	M	E
2	N	E	Z	E	Z	E	R	T	E	R	E
3	A	Z	A	L	T	M	A	K		T	I
4	F	I	D	E				S	U	A	L
5	A	L	I	M				U	R	F	A
6	R	L		B				B	A	I	N
7	T	E	M	A				E	R	Z	I
8	A	T	A	L	E	T			T	I	H
9	L			I	C	A	R		M	U	K
10	A	Y	D	I	N	E	L	I			Y
11	R	I	E		Ö	N	E	L	E	M	E

KOLAY

ORTA

ZOR

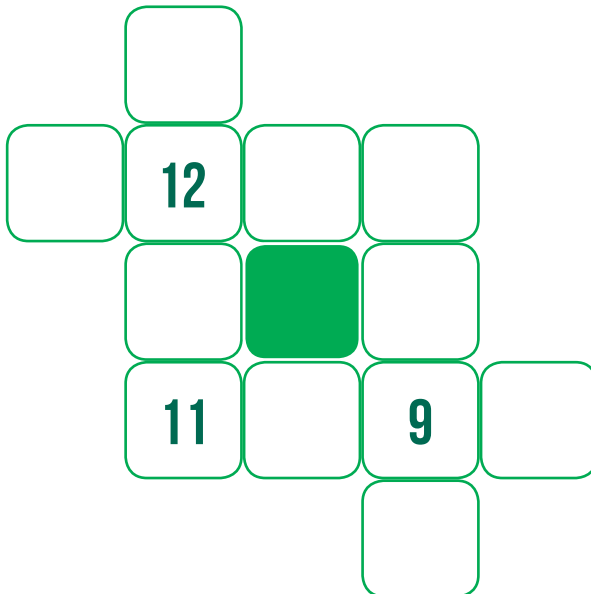
5	8	2	3	1	9	6	7	4
1	3	4	6	8	7	2	5	9
6	7	9	5	4	2	3	1	8
7	6	1	8	9	5	4	2	3
9	4	5	2	3	6	1	8	7
3	2	8	1	7	4	5	9	6
2	1	3	9	6	8	7	4	5
8	5	7	4	2	3	9	6	1
4	9	6	7	5	1	8	3	2

1	3	8	2	5	6	9	4	7
7	2	6	9	8	4	3	5	1
9	4	5	3	1	7	8	6	2
4	6	9	8	2	5	7	1	3
5	8	3	4	7	1	6	2	9
2	1	7	6	9	3	4	8	5
3	9	1	5	4	8	2	7	6
8	7	2	1	6	9	5	3	4
6	5	4	7	3	2	1	9	8

9	3	7	4	8	6	5	2	1
4	2	1	7	5	3	6	8	9
6	8	5	2	9	1	4	3	7
3	4	6	5	2	9	1	7	8
7	1	8	3	6	4	9	5	2
5	9	2	8	1	7	3	4	6
2	6	4	9	3	8	7	1	5
8	7	9	1	4	5	2	6	3
1	5	3	6	7	2	8	9	4

MANTIK BULMACA

1'den 12'ye kadar olan sayıları sadece bir kez kullanarak şekildeki boş hücrelere öyle yerleştirin ki her dört hücreli satır ve sütunun içindeki sayıların toplamı 30 olsun. (Bazı sayılar çözümü kolaylaştırmak için önceden yerleştirilmiştir.)

“İstiklalimizin dönüm noktası,
vatan aşkının en kutsal
fedakârlıklarının yaşandığı
Çanakkale Zaferi’nin 104.
yıl dönümünü kutluyor, bu şanlı
günü bizlere kazandıran ecdadımızı
saygı, minnet ve rahmetle
yâd ediyoruz.”

DEĞER

